

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แบบ 1.1 ปริญญาตรีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

จด จารึก จำหลักใจ

โดย
นางสาวอมลิสรี ปานดำรงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แบบ 1.1 ปริญญาตรีบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

INSCRIPTIONS OF THE MIND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	จด จารึก จำหลักใจ
โดย	ออมสิรี ปานดำรงค์
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แบบ 1.1 ปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยศ อิชฎิวรพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ อิชฎิวรพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณพิชญ์ สุภนิมิตร)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณปรีชา เกาทอง)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ศาสตราจารย์เดชา วราชน)

61007803 : ทศนศิลป์ แบบ 1.1 ปริญาดุขฎฐิบัณชิต

คำสำคัญ : จด จารึก, พื้นที่ของร่างกาย, ความทรงจำ, ตกผลิกทงควมคิต, ศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม

นางสาว ออมสิริ ปานคำรงค์: จด จารึก จำหลักใจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยศ อิชฎฐ์วรพันธุ์

การวิจัยสร้างสรรค์นี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลงานศิลปะของศิลปินสตรีใน 4 ประเด็น คือ 1. ความทรงจำส่วนบุคคลตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ในประเด็นเรื่องร่างกายมนุษย์สู่ทฤษฎีทางสังคม 2. การนำเสนอสัญลักษณ์ของ “ถ้อยคำและภาพร่างกาย” ในเชิงความรู้ เชิงสังคม วัฒนธรรม และเชิงประวัติศาสตร์ 3. รูปแบบศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม เพื่อนำเสนอกระบวนการเปลี่ยนแปลงสถานะวัสดุเมื่อผ่านตัวแปรของเวลา 4. การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ที่แสดงออกถึงการทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะที่สามารถกระตุ้นข้อจำกัดของร่างกายให้กลายเป็นพลังในการสร้างสรรค์

ด้วยสภาวะของวัสดุที่เปลี่ยนแปลงรูปทรงและคุณสมบัติตลอดเวลาของเกลือเป็นประเด็นสำคัญในงานวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้ การอุปมากระบวนการแปรรูปกับการตกผลิกทงควมคิตถูกนำเสนอเป็นผลงานศิลปะที่เน้น “กระบวนการ” มากกว่ารูปทรงสุดท้าย “การตกผลิก” เกลือจึงเป็นวัสดุที่เชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางศิลปะเข้าหากัน ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพร่างกาย และชิ้นส่วนร่างกาย ที่จัดแสดงภายในห้องนิทรรศการ การวิจัยสร้างสรรค์นี้พบว่ากระบวนการตกผลิกมีศักยภาพในตัวเองสามารถขยายความในประเด็นคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์ศิลปะอันเป็นสากล สามารถเข้าใจได้จากผู้ชมในทุกวัฒนธรรม

61007803 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : INSCRIPTIONS TERRITORY OF BODY MEMORY THE THOUGHT
CRYSTALLIZATION SITE-SPECIFIC ART

MISS OMSIREE PANDAMRONG : INSCRIPTIONS OF THE MIND THESIS ADVISOR :
ASSOCIATE PROFESSOR CHAIYOSH ISAVORAPANT, D.Arch.

This creative research aims to study four aspects of artworks by female artists: 1) personal memories understood through psychoanalytic means about the human body which has led to social theories, 2) the sign of “words and body image” in the academic, sociocultural and historical context of our time, 3) site-specific art in order to illustrate the processes of material transformation with time as a variable, 4) the art expression that shows the perseverance stimulating the body limits turning into creative energy.

The main purpose of this creative research is the transformation and enhanced qualification of salt that has varied due to changes over time. The metaphor of transformation and thought crystallization has been formed into artworks that focus on “process” more than the final form. In the crystallization process, salt is the material that links every art element displayed in the exhibition, such as the letters, body images and body parts. This research has shown that crystallization has a unique capability to raise questions and encourage art creation and learning that can be appreciated by audiences in every culture in the world.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุน และกำลังใจจากความกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำในด้านการวิจัยสร้างสรรค์ และบทความวิชาการ จากรองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ อิชฎีวรพันธุ์ ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ ในด้านการสร้างสรรค์ตลอดการศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิต ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล ประธานกรรมการ ในด้านคำแนะนำผลสัมฤทธิ์ในการสร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เดชา วราชน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณอิทธิพล ตั้งโฉลก อาจารย์ผู้ให้ความเมตตา สำหรับคำปรึกษาด้านการสร้างสรรค์และที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ในระยะแรก

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกท่านที่บ่มเพาะในด้านการศึกษตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในหลักสูตร

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ให้โอกาสในการเข้าศึกษาระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และสนับสนุนค่าธรรมเนียมการศึกษามาโดยตลอด

ทั้งนี้ขอขอบพระคุณทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททุนพัฒนาบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาเอก ประจำปีงบประมาณ 2564 สำหรับการได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (NRCT)

นางสาว ออมสิรี ปานดำรงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
ขั้นตอนของการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน.....	4
เวลาที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างสรรค์.....	5
การนำเสนอผลงาน.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2.....	7
ทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์ศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
ส่วนที่ 1 : แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์.....	8
1.1 ความทรงจำกับความฝันตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์.....	8
1.2 เรือนร่างมนุษย์ การสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรีทางมานุษยวิทยาและสังคม.....	11
1.3 กฎระเบียบทางวัฒนธรรมและผลต่อร่างกายของปัจเจกบุคคล.....	14

1.4 ถ้อยคำในฐานะสื่อศิลปะ.....	17
ส่วนที่ 2 : ความสำคัญของ “ชิ้นส่วน” และ “ร่องรอย” ของร่างกายสตรีในฐานะวัตถุสำหรับการสร้างสรรค์.....	23
2.1 ศิลปินสตรีกับร่างกายของตนเอง.....	23
2.2 ชิ้นส่วนและร่องรอยของร่างกาย	25
1) ร่องรอยของร่างกาย	25
2) ชิ้นส่วนของร่างกายกับความทรงจำ	29
3) ชิ้นส่วนของร่างกายกับพื้นที่ว่าง.....	32
สรุปประเด็นและความสำคัญของชิ้นส่วนของร่างกายสตรี	35
ส่วนที่ 3 : บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย” ในการนำเสนอประเด็นทางสังคมของศิลปะร่วมสมัย กรณีศิลปินสตรี.....	36
3.1 ภาพร่างกาย ถ้อยคำ ประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลและบริบททางวัฒนธรรม	36
3.2 ร่างกาย ถ้อยคำและประวัติศาสตร์ส่วนบุคคล	43
3.3 ร่างกาย ถ้อยคำและประวัติศาสตร์	46
สรุปความสัมพันธ์บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย”	50
ส่วนที่ 4 : การสร้างสรรค์ การใช้ชิ้นส่วนของวัตถุศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยนัยยะซึ่งมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ เป็นศิลปะสองมิติ สามมิติ และศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม (Site-specific Art) โดยเฉพาะที่กำหนดขึ้น.....	52
สรุปบทที่ 2	52
บทที่ 3	56
แนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	56
1. แนวความคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์.....	56
2. รูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	57
2.1 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1	58
2.1.1 ผลงานสร้างสรรค์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561	59

2.1.2 ผลงานสร้างสรรค์ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561	65
2.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 : ผลงานสร้างสรรค์ปีการศึกษา 2562..	76
2.3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 3 : ผลงานสร้างสรรค์ปีการศึกษา 2564..	96
บทที่ 4	122
การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	122
แนวคิดในการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์	123
1. การวิเคราะห์ร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกาย	123
1.1 ร่างกายในเชิงพื้นที่เชิงบวกและพื้นที่เชิงลบ (Positive and Negative Space).....	123
1.2 ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม.....	132
2. การวิเคราะห์ภาษาและตัวอักษร	134
2.1 การกำกับความหมายของภาพ.....	134
2.2 การให้ความหมายเพิ่มเติม (Additive Combinations)	137
3. การวิเคราะห์เวลาและความเสื่อมสลาย.....	140
3.1 การเปลี่ยนสภาพของวัสดุ (Transformation).....	140
3.2 เวลา และการเปลี่ยนสภาพของวัสดุ	142
4. การสังเคราะห์ กระบวนการบูรณาการประกอบสร้างวัตถุศิลปะ	143
4.1 ค้นหาความหมายของวัตถุศิลปะต่างชนิดที่สร้างขึ้น	143
4.2 รวบรวมวัตถุศิลปะต่างรูปแบบ ต่างชนิด เข้าด้วยกันให้เกิดเอกภาพ.....	143
สรุปบทที่ 4 การสังเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์	144
บทที่ 5	146
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
5.1 ด้านวิชาการ.....	146
5.2 ด้านการสร้างสรรค์	147
5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	148

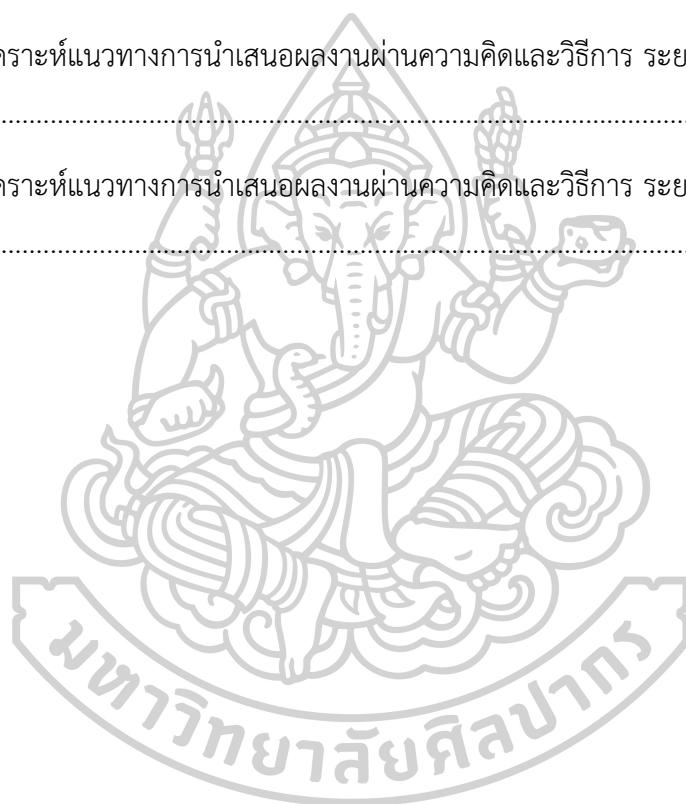
5.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงาน	150
รายการอ้างอิง	151
ประวัติผู้เขียน	154

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561.....	64
ตารางที่ 2 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561.....	75
ตารางที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ระยะที่ 2 ตลอดปีการศึกษา 2562.....	94
ตารางที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ระยะที่ 3 ตลอดปีการศึกษา 2564.....	120

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ลักษณะการทำงานของจิตในระดับต่าง ๆ ตามทฤษฎีของ ซิกมันด์ ฟรอยด์	10
ภาพที่ 2 การใช้คอร์เซตเพื่อบีบรัดเอวของผู้หญิงในคริสต์ศตวรรษที่19, The Family Doctor, 1880.	12
ภาพที่ 3 เท้าที่ผ่านการรัดของผู้หญิงชาวจีนโบราณ.....	13
ภาพที่ 4 การทำลายลายบนผิวหนังด้วยการสะกดด้วยหนามจนเป็นแผล	13
ภาพที่ 5 แสดงกรอบความคิดพื้นที่ เวลา และร่างกายมนุษย์ (หญิง).....	16
ภาพที่ 6 ลักษณะการรับรู้ “รูปและคำ” ในประวัติศาสตร์.....	18
ภาพที่ 7 Georges Braque, LE PYROGÈNE ET LE QUOTIDIEN GIL BLAS, 1909,	19
ภาพที่ 8 George Braque, Fruit Dish and Glass, 1912,	19
ภาพที่ 9 Pablo Picasso, Still Life with Bottle of Suze, 1912,.....	20
ภาพที่ 10 สัญญาของความสัมพันธ์ระหว่างรูปและคำ และนำมาสู่การสร้างสรรคศิลปะ	21
ภาพที่ 11 Imponderabilia, Marina Abramovic, 1977.....	24
ภาพที่ 12 Imponderabilia, Marina Abramovic, 1977.....	24
ภาพที่ 13 Gnaw, Janine Antoni, 1992. Installation view,.....	27
ภาพที่ 14 Gnaw, Janine Antoni, 1992, The softer lard reveals the impressions	27
ภาพที่ 15 Eureka, Janine Antoni, 1993. Installation view, Bathtub, lard, soap, and Dorian,.....	28
ภาพที่ 16 Out of My Body, Chiharu Shiota, 2019.	31
ภาพที่ 17 Out of My Body, Chiharu Shiota, 2019.	31
ภาพที่ 18 Out of My Body, Chiharu Shiota, 2019.	32
ภาพที่ 19 Vital Statistics, Julie Rrap, 1997.....	33
ภาพที่ 20 Vital Statistics, Julie Rrap, 1997.....	34

ภาพที่ 21 Vital Statistics, Julie Rrap, 1997.....	34
ภาพที่ 22 Shirin Neshat, I am It's Secret, 1993, print and ink, 48 x 31.8 cm.	40
ภาพที่ 23 Shirin Neshat, Untitled "Women of Allah", 1996, print and ink, 133 x 92.1 cm.	40
ภาพที่ 24 Shirin Neshat, Allegiance with Wakefulness, 1994, print and ink, 89.8 x 71.1 cm.....	41
ภาพที่ 25 Shirin Neshat, Rebellious Silence, 1994, print and ink, 30.5x22.9 cm.....	41
ภาพที่ 26 Shirin Neshat, Women of Allah series, 1994, print and ink, 30.5x22.9 cm.....	42
ภาพที่ 27 ไลน์ถึงสกายเลอร์, รสลิน กาสต์, 2559.....	44
ภาพที่ 28 ไลน์ถึงสกายเลอร์, รสลิน กาสต์, 2559.....	44
ภาพที่ 29 ไลน์ถึงสกายเลอร์, รสลิน กาสต์, 2559.....	45
ภาพที่ 30 Ann Hamilton, Tropos, 1993 – 1994, translucent industrial glass windows, gravel topped with concrete, horsehair, table, chair, electric burner, books, recorded voice, audiotape, audiotape player, speakers.....	48
ภาพที่ 31 Ann Hamilton, Tropos, 1993 – 1994, translucent industrial glass windows, gravel topped with concrete, horsehair, table, chair, electric burner, books, recorded voice, audiotape, audiotape player, speakers.....	48
ภาพที่ 32 Indigo Blue, Ann Hamilton, 1991.....	49
ภาพที่ 33 Indigo Blue, Ann Hamilton, 1991.....	49
ภาพที่ 34 Indigo Blue, Ann Hamilton, 1991.....	50
ภาพที่ 35 แสดงลักษณะกระบวนการสร้างสรรค์งาน ก่อนเข้าเรียนในระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	58
ภาพที่ 36 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 1	60
ภาพที่ 37 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 2	60
ภาพที่ 38 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 3	61
ภาพที่ 39 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 4	61

ภาพที่ 40 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 5	62
ภาพที่ 41 ชุดผลงานจารึกแห่งชีวิต, เทคนิค จาร ชีด เขียน บนแผ่นโลหะ, 2561.....	62
ภาพที่ 42 ชุดผลงานจารึกแห่งชีวิต, เทคนิค จาร ชีด เขียน บนแผ่นโลหะ, 2561.....	63
ภาพที่ 43 ชุดผลงานจารึกแห่งชีวิต, เทคนิค จาร ชีด เขียน บนแผ่นโลหะ, 2561.....	63
ภาพที่ 44 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 1.....	66
ภาพที่ 45 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 2.....	67
ภาพที่ 46 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 3.....	68
ภาพที่ 47 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 4.....	69
ภาพที่ 48 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”	70
ภาพที่ 49 ชื่อผลงานจด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 2	71
ภาพที่ 50 ชื่อผลงานจด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 3	71
ภาพที่ 51 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”	72
ภาพที่ 52 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”	72
ภาพที่ 53 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”	73
ภาพที่ 54 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”	73
ภาพที่ 55 รายละเอียดเล็ก ๆ ในผลงานจริง และร่องรอยบนพื้นผิวโลหะที่ปรากฏให้เห็นจากการจดบันทึก.....	74
ภาพที่ 56 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2. 77	
ภาพที่ 57 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2. 78	
ภาพที่ 58 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2. 78	
ภาพที่ 59 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2. 79	
ภาพที่ 60 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2. 79	
ภาพที่ 61 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2. 80	
ภาพที่ 62 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ขึ้นส่วนมือและแขน	81

ภาพที่ 63 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ชิ้นส่วนมือและแขน	81
ภาพที่ 64 แสดงภาพขั้นตอนและเทคนิคการจาร การขีดเขียน การบันทึก	82
ภาพที่ 65 แสดงภาพวัสดุโลหะที่เป็นสื่อหลักในการสร้างสรรค์	82
ภาพที่ 66 ผลงานชุด “Inscriptions No.2” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร	83
ภาพที่ 67 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Inscriptions No.2”, ปี 2563	83
ภาพที่ 68 ผลงานชุด “Inscriptions No.3” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่	84
ภาพที่ 69 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Inscriptions No.3”	84
ภาพที่ 70 ผลงานชุด “Wings to Fly” ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2563	85
ภาพที่ 71 ผลงานชุด “Wings to Fly” ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2563	85
ภาพที่ 72 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563	86
ภาพที่ 73 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563	86
ภาพที่ 74 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563	87
ภาพที่ 75 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563	87
ภาพที่ 76 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563	88
ภาพที่ 77 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563	88
ภาพที่ 78 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	89
ภาพที่ 79 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	89
ภาพที่ 80 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	90
ภาพที่ 81 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	90
ภาพที่ 82 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	91
ภาพที่ 83 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	91
ภาพที่ 84 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	92
ภาพที่ 85 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	92
ภาพที่ 86 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1	93

ภาพที่ 87 ภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 3.....	96
ภาพที่ 88 ภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 3.....	97
ภาพที่ 89 ภาพร่างการจัดวางผลงาน “จต จารึก จำหลักใจ” การสร้างสรรค์ระยะที่ 3	97
ภาพที่ 90 แสดงภาพขั้นตอนการปั้นและขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย	98
ภาพที่ 91 แสดงภาพขั้นตอนการปั้นและขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย	98
ภาพที่ 92 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์และขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย	99
ภาพที่ 93 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์และขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย	99
ภาพที่ 94 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ และการขึ้นรูปขึ้นส่วนมือและแขน.....	100
ภาพที่ 95 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ และการขึ้นรูปขึ้นส่วนมือและแขน.....	100
ภาพที่ 96 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยของมือ.....	101
ภาพที่ 97 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยของมือ.....	101
ภาพที่ 98 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยของมือ.....	102
ภาพที่ 99 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยการกำมือ.....	102
ภาพที่ 100 แสดงภาพการขึ้นรูปดินพอร์ซเลนและการจดบันทึก ข้อความในใจ.....	103
ภาพที่ 101 แสดงภาพการขึ้นรูปดินพอร์ซเลนและการจดบันทึก ข้อความในใจ.....	103
ภาพที่ 102 แสดงภาพการขึ้นรูปดินพอร์ซเลน และการจดบันทึก ข้อความในใจ	104
ภาพที่ 103 แสดงภาพกระบวนการเผาดินเพื่อเผาติดด้วยเตาเผาไฟฟ้า อุณหภูมิ 800 องศา.....	104
ภาพที่ 104 แสดงภาพกระบวนการเผาดินเพื่อเผาติดด้วยเตาเผาไฟฟ้า อุณหภูมิ 800 องศา.....	105
ภาพที่ 105 แสดงภาพกระบวนการเผาดินเพื่อเผาแกร่งด้วยเตาเผาไฟฟ้า อุณหภูมิ 1,200 องศา... ..	105
ภาพที่ 106 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลิเกตและขึ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	106
ภาพที่ 107 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลิเกตและขึ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	106
ภาพที่ 108 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลิเกตและขึ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	107
ภาพที่ 109 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลิเกตและขึ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	107
ภาพที่ 110 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลิเกตและขึ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	108

ภาพที่ 111 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	108
ภาพที่ 112 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	109
ภาพที่ 113 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	109
ภาพที่ 114 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและตัวอักษร	110
ภาพที่ 115 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและตัวอักษร	110
ภาพที่ 116 การปรับภาพร่างเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงผลงานในระยะที่ 3	111
ภาพที่ 117 การปรับภาพร่างเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงผลงานในระยะที่ 3	112
ภาพที่ 118 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2	113
ภาพที่ 119 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2	113
ภาพที่ 120 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2	114
ภาพที่ 121 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2	114
ภาพที่ 122 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์	115
ภาพที่ 123 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์	115
ภาพที่ 124 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์	116
ภาพที่ 125 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์	116
ภาพที่ 126 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564	117
ภาพที่ 127 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564	117
ภาพที่ 128 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564	118
ภาพที่ 129 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564	118
ภาพที่ 130 ไปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์	119
ภาพที่ 131 ผลงานชุด “Wings to Fly” เทคนิค หล่อและถอดพิมพ์ ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่ .	124
ภาพที่ 132 ผลงานชุด “Wings to Fly” แสดงพื้นที่เชิงลบ	124
ภาพที่ 133 ผลงาน The Crystallization Tank	125
ภาพที่ 134 ผลงาน Transformation of The Body	126

ภาพที่ 135 ผลงาน Transformation of The Body	127
ภาพที่ 136 ผลงาน Transformation of The Body	127
ภาพที่ 137 ผลงาน Territory of The Body	128
ภาพที่ 138 ผลงาน Territory of The Body	129
ภาพที่ 139 ผลงาน Territory of The Body	129
ภาพที่ 140 ผลงาน Handprint	130
ภาพที่ 141 ผลงาน Handprint	131
ภาพที่ 142 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Wings to Fly”	132
ภาพที่ 143 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Transformation of The Body”	133
ภาพที่ 144 ผลงานชุด “Inscriptions No.2” แสดงการกำกับความหมายของภาพ	134
ภาพที่ 145 ผลงานชุด “Inscriptions No.1” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร	135
ภาพที่ 146 ผลงานชุด “Inscriptions No.2” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร	135
ภาพที่ 147 ผลงานชุด “Inscriptions No.3” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่. 136	
ภาพที่ 148 แสดงรายละเอียดข้อความผลงานชุด “Inscriptions No.3”	136
ภาพที่ 149 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์	138
ภาพที่ 150 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์	138
ภาพที่ 151 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์	139
ภาพที่ 152 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์	139
ภาพที่ 153 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Transformation of The Body”	141

บทที่ 1

บทนำ

วิทยานิพนธ์ หัวข้อ “จุด จารึก จำหลักใจ” นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการถ่ายเทประสบการณ์ชีวิต เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจากความทรงจำ การบันทึก และการทบทวนความคิดบนเงื่อนไขของเวลา การตกผลึกทางความคิด และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบผลงานสร้างสรรค์ ในฐานะการนำเสนอและการตั้งคำถามในกระบวนการสร้างสรรค์ด้วยวิธีวิจัยอันเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกทางสังคมที่สำคัญต่อการพัฒนาบทบาทของมนุษย์ ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ปกป้องเลี้ยงดู และให้ความรักความอบอุ่น ซึ่งเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่สมาชิกในครอบครัวให้สามารถต่อสู้ และมีพลังใจในการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเกิดมาเป็นผู้หญิงคนหนึ่งของครอบครัวซึ่งมีวิถีชีวิตสามัญธรรมดา ได้รับการอบรมสั่งสอนตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน ด้วยแนวทางที่ปฏิบัติต่อเด็กผู้หญิงและบทบาทของร่างกายที่ถูกกำหนดอย่างมีเงื่อนไขจากบุคคลรอบตัว การรับรู้ทางความคิดภายใน ถูกกำกับให้เป็นไปตามแบบแผน ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ข้าพเจ้าเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ตั้งคำถามและพยายามทำความเข้าใจแนวคิด บทบาทของร่างกายสตรีที่ถูกครอบงำ ถูกควบคุมความประพฤติ และการสร้างข้อกำหนดทางกายภาพที่เหมาะสมทางความงามของผู้หญิง จริงแท้แล้วกลับสร้างความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจที่ส่งผลต่อคุณค่าในตัวตนจนถึงปัจจุบันหรือไม่ ในขณะเดียวกันการทบทวนความทรงจำไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ก่อให้เกิดผลดีงามกับชีวิตในแง่ของการเจริญเติบโตทางความคิดเป็นคนที่คิดเป็น ไตร่ตรอง แยกแยะ ดี เลว ออกจากกันได้ อย่างชัดเจน

ในเมื่อร่างกายของเราจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรูปแบบอำนาจทางสังคมที่เข้าถึงวิถีชีวิตอย่างหลากหลาย และการเข้าถึงรูปแบบของอำนาจนี้ได้แทรกซึมอย่างแนบแน่นกับ “พื้นที่ เวลา และร่างกาย” ซึ่งประเด็นในลักษณะดังกล่าวปรากฏให้เห็นเป็นวาทกรรมที่ว่าด้วย ผู้หญิงกับบทบาทในการแสดงออกทางศิลปะกับการทบทวนในฐานะวัตถุและวัสดุจากความทรงจำ การสำรวจจิตใจและความเข้าใจระหว่างความจริงและความฝัน เมื่อเราเกิดการเรียนรู้ธรรมชาติแห่งตัวตน การจดบันทึก หรือการจดจารึกนั้นเป็นวิธีการหนึ่งในการนำเสนอกระบวนการทำงานศิลปะที่สำคัญ ทั้งนี้การทำงานของจิตไร้สำนึกในความทรงจำก็มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษา บทกวี และบันทึก

ซึ่งหัวใจสำคัญของภาษาสามารถสื่อสารถึง “พลังเสียง” ในที่สาธารณะได้อย่างสืบเนื่องและตรงไปตรงมา

การเรียนรู้ ทบทวนความทรงจำ และการตกผลึกทางความคิด เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีนัยสำคัญ จำเป็นต้องใช้เวลาและประสบการณ์ เพื่อสำรวจจุดเริ่มต้นและเพ่งพิจารณาความทรงจำ นอกจากความสำคัญในทางสุนทรียศาสตร์แล้ว ความหมายแห่งความจริงของชีวิตจึงมีความสำคัญในทางมานุษยวิทยาและสังคมเช่นเดียวกันด้วย เฉกเช่นเดียวกับวัสดุอย่าง “เกลือ” การทำความเข้าใจและเรียนรู้บททดสอบชีวิตด้วยเวลาอันเหมาะสมจะนำพาซึ่งการตกผลึกทางความคิดในไม่ช้า และอาจเป็นไปได้ว่าการปฏิบัติตนด้วยความเข้มข้นสืบเนื่องตลอดระยะเวลาหนึ่งจะทำให้เรามีผลึกทางความคิดที่แกร่งขึ้นเช่นกัน และเฉกเช่นเดียวกันนั้นกระบวนการสร้างสรรค์ในวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “จด จารึก จำหลักใจ” นอกจากเป็นการทดสอบความอดทนทางด้านจิตใจแล้ว ยังทำให้เราได้เรียนรู้ ทบทวน การตกผลึกทางความคิด ที่ถูกบันทึกไว้ว่า เมื่อเวลาใดที่น้ำเกลือมีความเข้มข้นสูง เกลือจะตกผลึกออกเป็นเกล็ดเล็ก ๆ มีความแข็งแกร่งสวยงามออกมา และเมื่อใดที่ความเข้มข้นลดน้อยลง การเกิดผลึกเกลือจะหยุดนิ่งและจางหายไป

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้นำเสนอพลังของสตรีที่ทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ การทดสอบขีดจำกัดความอดทนผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ด้วยเชื่อว่าการเผชิญกับความเจ็บปวด ความอ่อนล้า และการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จะทำให้เราตระหนักถึงการมีอยู่จริงของตัวตน โดยอาศัยสื่อสองชนิด คือ “ถ้อยคำและภาพร่างกาย” ให้เป็นสัญลักษณ์ในเชิงความรู้ เชิงสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเชิงกระตุ้นการสัมผัสข้อจำกัดของร่างกายให้กลายเป็นพลังในการสร้างสรรค์ได้ ความรู้สึกที่สัมพันธ์กับพื้นที่และเวลา ณ ขณะหนึ่งจะพัฒนาไปสู่การตกผลึกและการเปลี่ยนแปลงทางความคิด เพื่อสำรวจและขยายมุมมองสุนทรียภาพของการรับรู้ เฉกเช่นเดียวกับการสำรวจจิตใจของตนเองไปพร้อมการสื่อสารด้วยร่องรอยเล็ก ๆ ที่ปรากฏให้เห็นบันทึกแห่งชีวิต การโต้ตอบของบทกวี ข้อความในใจ และการปฏิบัติตนด้วยความวิริยะอุตสาหะในฐานะส่วนหนึ่งของประสบการณ์ความงามของชีวิต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ กรณีสถิตป็นสตรีและความทรงจำส่วนบุคคลตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ที่มีต่อพื้นที่ เวลา และร่างกายมนุษย์สู่ทฤษฎีทางสังคม

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยเป็นสื่อแสดงออกถึงการทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ การนำเสนอสัญญาณของ “ถ้อยคำและภาพร่างกาย” ในเชิงความรู้ เชิงสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเชิงกระตุ้นการสัมผัสข้อจำกัดของร่างกายให้กลายเป็นพลังในการสร้างสรรค์ได้

3. เพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะสื่อผสมในลักษณะสองมิติ สามมิติ และศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม (Site-specific Art) เทคนิควิธีการจัดบันทึกด้วยวัสดุจากความทรงจำ

4. เพื่อนำเสนอกระบวนการเปลี่ยนแปลงสถานะวัสดุ (Transformation) เมื่อผ่านตัวแปรของเวลา ซึ่งก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงทางความคิด

ขอบเขตการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้มีความตั้งใจที่จะค้นหาความเชื่อมโยงระหว่างความทรงจำ

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา: ผลงานสร้างสรรค์ “จด จารึก จำหลักใจ” เป็นผลงานที่นำเสนอประสบการณ์จากความทรงจำในอดีต และความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างภาษาและร่างกาย เพื่อสำรวจตัวตน และการขยายมุมมองทางสุนทรียภาพ การรับรู้ร่องรอยบาดแผลผ่านถ้อยคำแห่งชีวิต

2. ขอบเขตทางด้านงานสร้างสรรค์และค้นคว้าหาความเป็นไปได้ของวิธีการ วัสดุ ตลอดจนการนำเสนอผลงานศิลปะร่วมสมัยในลักษณะศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม (Site-specific Art) โดยอาศัยรูปทรงของร่างกายจริงที่ถอดพิมพ์โครงสร้างมาจากตนเอง และการประกอบวัสดุจากความทรงจำหลากหลายชนิด เป็นเครื่องมือที่จะนำพาให้รับรู้ประสบการณ์และความทรงจำในอดีต มีความเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเรื่องกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม และส่งผลกระทบต่อเรือนร่างมนุษย์ผู้หญิง

ขั้นตอนของการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงาน “จุด จารึก จำหลักใจ” มุ่งเน้นการตีความหมายการถ่ายเทประสบการณ์ชีวิต เพื่อค้นหาอธิบายของสิ่งที่ศึกษา การเลือกวิธีการจดจำ การบันทึก ในกระบวนการที่ต้องใช้เงื่อนไขของเวลา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการตกลึกทางความคิด และรูปแบบผลงานสร้างสรรค์

1. ขั้นตอนการผลิตงานวิจัยสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ เน้นการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการ โดยรวบรวมข้อมูลตลอดเส้นทางการศึกษา มาวิเคราะห์ ตีความ และถ่ายเทเป็นผลงานสร้างสรรค์ โดยมีข้อมูลตามลำดับดังนี้

1.1 สรุปประเด็นความคิดจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารและการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการวิจัยและการสร้างสรรค์เกี่ยวกับศิลปนิพนธ์และบริบทของสังคมไทยที่ถูกสะท้อนผ่านการแสดงออกทางบทกวี วาทกรรม โดยมีรายละเอียดและได้นำเสนอให้เห็นประเด็นที่เชื่อมโยงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับแนวความคิด ปรัชญาในงานศิลปะ ศิลปะและศิลปนิพนธ์ ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของรูปแบบความคิด บทบาทสตรีในโลกศิลปะ โดยมุ่งศึกษาเรื่องภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของรูปแบบความคิด บทบาทจากอดีตถึงปัจจุบันผ่านการอธิบาย วิเคราะห์และยกตัวอย่างมุมมองของผลงานศิลปะจากศิลปนิพนธ์ทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย โดยศึกษากรอบความคิดของสังคมส่วนใหญ่และนักวิชาการในอดีตที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ รวมถึงคุณค่าทางสถานภาพของสตรี จากสาเหตุการใช้ความรุนแรงและความไม่เท่าเทียมกันทางเพศที่ส่งผลกระทบต่อมายังศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นโดยศิลปนิพนธ์อันนำไปสู่พัฒนาการ และกระบวนการแสดงออกเพื่อตอบโต้ความรุนแรงและความไม่เท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ และความเสมอภาคในสังคมผ่านสุนทรียะสตรีในรูปแบบวิธีการทางทัศนศิลป์ ได้แก่ ผลงานของ Chiharu Shiota, Ann Hamilton, Lin Tianmiao, Marina Abramovic, Janine Antoni, Louise Bourgeois, Shirin Neshat และ Barbara Kruger เป็นต้น

1.2 เอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์

- ความทรงจำกับความฝันตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์
- เรือนร่างมนุษย์ การสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรีทางมานุษยวิทยาและสังคม
- กฎระเบียบทางวัฒนธรรมและผลของร่างกายของปัจเจกบุคคล
- ภาษา กวี การบันทึก และความหมาย

2. ศึกษาดูงานศิลปกรรมต้นแบบที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดและรูปแบบการนำเสนอการสร้างสรรค
3. กระบวนการทดลอง สร้างสรรค และพัฒนาผลงาน
4. จัดแสดงนิทรรศการโครงการ นำเสนออภิปราย
5. สรุปผลดำเนินการผลงานวิจัย

เวลาที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างสรรค

ประมาณ 1 ปี 5 เดือน คิดว่าจะเริ่มงานสร้างสรรค ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2563 และ เสนอวิทยานิพนธ์ ภายในเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2564

การนำเสนอผลงาน

1. บทความวิชาการที่มีคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์พิจารณา วิธีสร้างสรรค การใช้วัสดุ การจัดแสดงผลงานร่วมกับวัตถุอื่น ๆ และลักษณะการจัดแสดงผลงานของศิลปินหญิง ซึ่งนำเสนอผ่านวารสารศิลป์ พีระศรี จำนวน 2 บทความ คือ

1.1 ความสำคัญของ “ชิ้นส่วน” และ “ร่องรอย” ของร่างกายสตรี ในฐานะวัตถุสำหรับศิลปะร่วมสมัย

1.2 บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย” ในการนำเสนอประเด็นทางสังคมของศิลปะร่วมสมัยกรณีศิลปินสตรี

2. ผลงานศิลปกรรมที่มีคุณภาพ จำนวน 1 โครงการ เป็นการนำเสนอผลงานในรูปแบบศิลปะการจัดวาง ซึ่งนำเสนอผ่านองค์ประกอบที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่รวมถึงประสบการณ์ของผู้ชมที่มีต่อผลงาน อันมีลักษณะที่เป็นวิธีการนำเสนอผ่านกลุ่มผลงาน 4 เทคนิควิธีการ คือ

2.1 เทคนิคหล่อพิมพ์ดินเผาเซรามิกจากชิ้นส่วนของร่างกาย

2.2 เทคนิคการใช้วัสดุเกลือและการตกผลึก

2.3 เทคนิคการจดบันทึก และถ้อยคำ

2.4 เทคนิคการจารแผ่นโลหะและดินเผา

โดยนำเสนอผลงานสื่อผสมที่มีลักษณะหลากหลายเทคนิคมาจัดวาง ด้วยวิธีการ “ถ่ายเทความทรงจำและการตกผลึกทางความคิด” ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำไปสู่กระบวนการที่สำคัญรวมทั้งแสดงนัยทางความคิดและผลงานสร้างสรรค เช่น การถอดพิมพ์จากชิ้นส่วนของร่างกาย การตกผลึกของวัสดุเกลือ ร่องรอยจากการจดบันทึก และความสำคัญของรายละเอียดเล็ก ๆ บางอย่างที่อยู่ ในกระบวนการสร้างสรรค มานำเสนอจัดแสดงร่วมกับผลงานจริง พร้อมทั้งจัดนิทรรศการแสดงผลงานเผยแพร่สู่สาธารณะชนในหอศิลป์บรมราชกุมารี พระราชวังสนามจันทร์

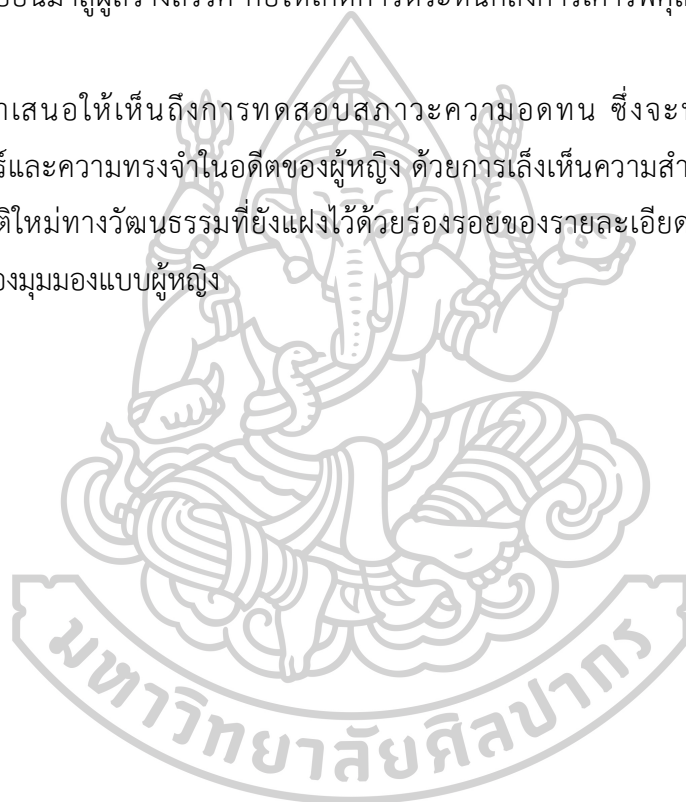
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้สร้างสรรค์มีความเข้าใจและสามารถนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ที่มีต่อพื้นที่ เวลา และร่างกายมนุษย์สู่ทฤษฎีสังคม เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

2. ผลการทดลองกับสื่อที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น การจารโลหะ การตกผลึกของเกลือ เป็นต้น

3. การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์สามารถเป็นเครื่องนำพาให้ผู้ชมรู้สึก และการส่งต่อมุมมองความคิดที่ย้อนมาสู่ผู้สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการตระหนักถึงการเคารพคุณค่าสิทธิของตนเองและผู้อื่น

4. นำเสนอให้เห็นถึงการทดสอบสภาวะความอดทน ซึ่งจะก่อให้เกิดการทบทวนประวัติศาสตร์และความทรงจำในอดีตของผู้หญิง ด้วยการเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างกรอบความคิดในมิติใหม่ทางวัฒนธรรมที่ยังแฝงไว้ด้วยร่องรอยของรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ อันเป็นคุณลักษณะของมุมมองแบบผู้หญิง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์ศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “จด จารึก จำหลักใจ” ศึกษา ค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรม โดยรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ตีความอย่างมีหลักคิดที่ชัดเจน รวมทั้งศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย วิธีคิด รูปแบบ เทคนิควิธีการและการนำเสนอผลงานจากศิลปินและการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ เน้นการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการ โดยมีข้อมูลตามลำดับสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 : แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์

ผู้วิจัยศึกษาแนวความคิดที่มีส่วนสืบค้นสนับสนุนกระบวนการวิจัยและสร้างสรรค์ดังนี้

- 1.1 ความทรงจำกับความฝันตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์
- 1.2 เรือนร่างมนุษย์ การสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรีทางมานุษยวิทยาและสังคม
- 1.3 กฎระเบียบทางวัฒนธรรมและผลของร่างกายของปัจเจกบุคคล
- 1.4 ถ้อยคำในฐานะสื่อศิลปะ

ส่วนที่ 2 : ความสำคัญของ “ชิ้นส่วน” และ “ร่องรอย” ของร่างกายสตรีในฐานะวัตถุสำหรับการสร้างสรรค์

- 2.1 ศิลปินสตรีกับร่างกายของตนเอง
- 2.2 ชิ้นส่วนและร่องรอยของร่างกาย
 - 1) ร่องรอยของร่างกาย
 - 2) ชิ้นส่วนของร่างกายกับความทรงจำ
 - 3) ชิ้นส่วนของร่างกายกับพื้นที่ว่าง

ส่วนที่ 3 : บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย” ในการนำเสนอประเด็นทางสังคมของศิลปะร่วมสมัย กรณีศิลปินสตรี

- 3.1 ภาพร่างกาย ถ้อยคำ ประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลและบริบททางวัฒนธรรม
- 3.2 ร่างกาย ถ้อยคำและประวัติศาสตร์ส่วนบุคคล
- 3.3 ร่างกาย ถ้อยคำและประวัติศาสตร์

ส่วนที่ 4 : การสร้างสรรค์ การใช้ชิ้นส่วนของวัตถุศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยนัยยะซึ่งมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ เป็นศิลปะสองมิติ สามมิติ และศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม (Site-specific Art) โดยเฉพาะที่กำหนดขึ้น

ส่วนที่ 1 : แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้อาศัยการนำทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาใช้วิเคราะห์ผลงานศิลปะและวรรณกรรม เพื่อค้นหาความจริงที่เกี่ยวกับความทรงจำส่วนบุคคล และพฤติกรรมของศิลปินหญิงในแง่มุมต่าง ๆ โดยใช้สื่อทางศิลปะเป็นตัวแทนความทรงจำในอดีต จากประเด็นบทบาทร่างกายสตรีและเด็กผู้หญิงที่ถูกตั้งคำถามกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ถูกยอมรับ หรือขัดต่อกรอบที่ทำหน้ากำกับทางสังคมวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทางจิตใจเป็นเวลานานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาในประเด็นหัวข้อทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาใช้วิเคราะห์การถ่ายทอดความทรงจำ หัวข้อการสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรีทางมานุษยวิทยาและสังคม หัวข้อกฎระเบียบทางวัฒนธรรม และผลของร่างกายในปัจจุบันบุคคล รวมทั้งประเด็นของภาษา กวี การบันทึก และความหมาย จึงเป็นสิ่งสำคัญในศึกษาเป็นแนวทางการทำโครงการวิทยานิพนธ์

1.1 ความทรงจำกับความฝันตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์

การนำจิตวิเคราะห์มาใช้วิเคราะห์ผลงานศิลปะและวรรณกรรมก็เพื่อการพยายามวิเคราะห์ความจริงที่เกี่ยวกับจิตใจภายใน และพฤติกรรมของศิลปินในแง่มุมต่าง ๆ โดยใช้สื่อทางศิลปะเป็นตัวแทนความฝัน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนอยู่ในจิตใจ สู่การวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ชิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud ค.ศ.1856-1939) ในฐานะบิดาแห่งจิตวิเคราะห์ ได้อธิบายการสร้างสรรคทางทัศนศิลป์ และวรรณกรรม ซึ่งมีกระบวนการคล้ายความฝัน สิ่งสำคัญในงานศิลปะไม่ใช่ประสบการณ์ของศิลปิน บริบทปัจจุบันเป็นเพียงปัจจัยเอื้อให้ศิลปินมีความปรารถนา แต่ความปรารถนานั้นเองที่เป็นหัวใจของการสร้างสรรค์ศิลปะ และความปรารถนานั้นมีแหล่งที่มาจากอดีตของศิลปินเมื่อเยาว์วัย มักมีความรู้สึกสงสัยเกิดคำถามกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ถูกยอมรับ หรือขัดต่อกรอบที่ทำหน้าที่กำกับสังคม คำถามเหล่านั้นมักไม่มีคำตอบ ด้วยอารยธรรมของสถาบันสังคมที่สอนให้เราเก็บกดเก็บอารมณ์ตั้งแต่เด็ก สิ่งนี้ทำให้การกลั่นกรองทางสติปัญญาหยุดลง ส่งผลต่อการรับรู้ทางความคิดภายในจิตใจและการแสดงออกตั้งแต่วัยเยาว์จนกระทั่งเติบโต อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อจิตสำนึก และพฤติกรรมโดยที่ไม่รู้สึกสำนึกตัว

ความฝันและความจริงของชีวิตถูกกำหนดอย่างมีเงื่อนไข ภายใต้พื้นฐานการทำงานของอำนาจ สังคม กลุ่มบุคคล ซึ่งการทำงานของความฝันจากจิตใต้สำนึกมี 4 ขั้นตอน คือการทำให้ “เป็นรูปเป็นร่าง การรวมภาพ การย้ายจุดสนใจ และการใช้สัญลักษณ์” สิ่งเหล่านี้ถูกซ่อนรูปความคิดจากแรงมุ่งหมายและความต้องการที่ไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมก่อให้เกิดอาการ “การเก็บกด” (le refoulement) (ฟิริเยติศ มานิตย์, 2557, p. 18) ความต้องการของตนเองเป็นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์สังคมตามกรอบจารีตประเพณี

ศีลธรรมนั้น การเกิดความเก็บบกนี้กลายเป็นอาการป่วยทางจิตอย่างหนึ่ง เรียกว่า นิ่วโรซิส (neurosis)

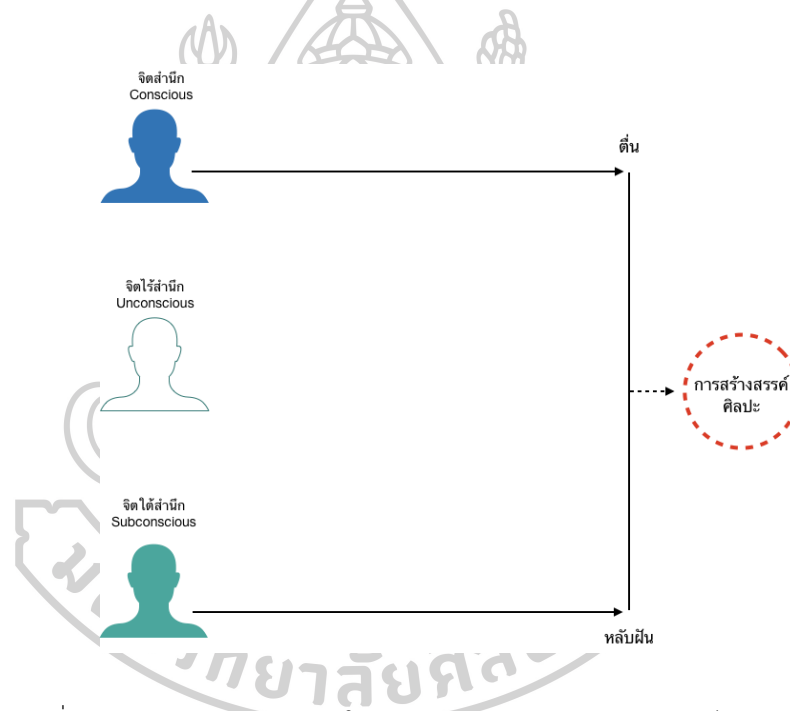
ตามทัศนะของฟรอยด์ ผู้หญิงเป็นเพศที่ต้องแบกรับภาระหน้าที่การงานทั้งนอกบ้านและในบ้านมากกว่าผู้ชายที่มีภาระการงานนอกบ้าน นอกเหนือจากนั้นผู้หญิงยังมีโอกาสที่จะออกนอกบ้านน้อยกว่าและมี “ทางเลือก” ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติในบริบททางสังคมน้อยกว่าผู้ชายอย่างชัดเจน ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสที่จะป่วยเป็นนิ่วโรซิสได้มากกว่าผู้ชาย และยังเชื่อว่า “ในครอบครัวส่วนใหญ่ ผู้ชายเป็นผู้มีสภาพจิตสมบูรณ์ แต่ในทางพื้นฐานของสังคมแล้วเป็นผู้ที่ประพฤติดนไร้ศีลธรรม ในขณะที่ผู้หญิงยึดมั่นในจารีตประเพณีและมีความประพฤติอันดีงาม แต่เป็นนิ่วโรซิส” (ยศ สันตสมบัติ, 2559, p. 46)

จากการศึกษาสังเกตได้ว่าคนไข้ของฟรอยด์มีความยากลำบากที่ต้องเล่าระบายความในใจเกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีต ซึ่งเป็นเพราะเกิดการ “ต่อต้าน” (resistance) เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ป่วย ฟรอยด์ได้ค้นพบกระบวนการ “เก็บบก” ซึ่งเป็นกระบวนการที่จิตได้สำนึกของมนุษย์ซ่อนเร้น ปิดบังความรู้สึกและความทรงจำที่เจ็บปวดในอดีตเอาไว้ ประสบการณ์ในการรักษาคนไข้ด้วยวิธีการนี้ ทำให้ ฟรอยด์พบว่าความทรงจำที่คนไข้เก็บบกไว้ในจิตได้สำนึก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของประสบการณ์ในวัยเด็ก จากจุดนี้ฟรอยด์ได้ค้นคิดมโนทัศน์เรื่อง “การถ่ายเท” (transference) ซึ่งเป็นเทคนิคของการรักษาผู้ป่วยโดยการให้ผู้ป่วย “สะท้อน” (project) ความรู้สึกที่เก็บบกไว้ตั้งแต่ในอดีตไปสู่ผู้วิเคราะห์ที่เป็นแพทย์ การระบายความทรงจำอันเจ็บปวดที่ผู้ป่วยเก็บบกเอาไว้ออกมา ทำให้ผู้ป่วยเกิดความสบายใจ ลดความวิตกกังวล และเป็นการถ่ายเทความทรงจำจากจิตไร้สำนึกไปสู่จิตสำนึก เพื่อให้ผู้ป่วยเผชิญหน้าและยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในอดีตแต่ถูกเก็บบกและปิดกั้นไว้จากจิตสำนึก และเรียกการระบายความทรงจำนี้ว่าเป็นเทคนิคในการรักษาคนไข้ด้วยความรัก (A cure through love) รวมทั้งอธิบายการทำงานของจิตใญ่มนุษย์ซึ่งฟรอยด์ตั้งชื่อทฤษฎีว่า “จิตวิเคราะห์” (Psychoanalysis) จากแนวคิดจิตวิเคราะห์นี้ ค.ศ.1901 ฟรอยด์ตีพิมพ์หนังสือ ชื่อ On Dreams ซึ่งเป็นการนำเสนอแนวความคิดที่เคยปรากฏใน Interpretation of Dreams ฟรอยด์พูดถึงความฝันว่าเป็นเสมือนตั้งหนทางที่นำเราไปสู่ความเข้าใจใน “จิตใต้สำนึก” และความคิดความทรงจำที่เราเก็บบกเอาไว้ตั้งแต่เด็ก และได้พูดถึงความฝันในลักษณะที่เป็นสื่อระบายความเก็บบกเอาไว้ในอดีต ความฝันในลักษณะที่เป็นสื่อระบายความเก็บบกในจิตใจ ลดความวิตกกังวลและตอบสนองความต้องการของมนุษย์เพื่อทดแทนความผิดหวังที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง (ยศ สันตสมบัติ, 2559, pp. 12-19)

ตามทัศนะของฟรอยด์เกี่ยวกับความทรงจำในวัยเด็กที่ถูกเก็บไว้ภายในเป็นเวลานานเป็นสิ่งที่ยับยั้งยากต่อการเข้าถึง และบ่อเกิดแห่งความฝันนี้ถูกถ่ายทอดจินตนาการของมนุษย์หรือศิลปินตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล และทุกคนก็ต้องผ่านประสบการณ์แห่งความขัดแย้งในวัยเด็กระหว่าง

ความปรารถนาและการสยบยอมให้กับกฎเกณฑ์สังคมที่กำหนดขึ้นโดยอำนาจใหญ่ ส่งผลต่อความวิตกกังวล และความผิดหวัง ทำให้พลังขับไม่ได้รับการปลดปล่อยอัดแน่นอยู่ในร่างกาย ก่อให้เกิดอาการผิดปกติทางอารมณ์ และทำให้ผู้นั้นล้มป่วยด้วยอาการทางจิต “การถ่ายเท” จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถระบายความทรงจำภายใน

จากแนวคิดนี้ได้นำไปสู่การสร้างสรรคผลงานศิลปะและการถ่ายเทความทรงจำที่สำคัญ จากความฝันที่ฝังรากลึกสู่การพัฒนารอบทางความคิดถ่ายทอดบทบาทและสถานภาพของตัวตนที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน คลี่คลายเป็นการสร้างสรรค์ศิลปกรรมที่ใช้ระบบสัญลักษณ์ และภาพตัวแทนที่แฝงความหมายสะท้อนผ่านกระบวนการและรายละเอียดที่มีความหมายโดยนัย ในบริบทสังคมที่ก่อให้เกิดความหมายใหม่บนความงามของบาดแผลแห่งชีวิตที่เจ็บปวดในอดีตเหล่านั้นในผลงานศิลปะ

ภาพที่ 1 ลักษณะการทำงานของจิตในระดับต่าง ๆ ตามทัศนะของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ และนำมาสู่การสร้างสรรคศิลปะ (ทำงานแบบเดียวกับความฝัน), วาดโดยอมสรีร์ ปานดำรงค์
ที่มา : ยศ สันตสมบัติ, นพพร ประชากุล และพิริยะดิศ มานิตย์

จากปัญหาในลักษณะดังกล่าวนี้พบว่าความปรารถนาในจิตสำนึกจะกระตุ้นให้เกิดฝันได้ก็ต่อเมื่อความปรารถนานั้นไปปลุกความปรารถนาในจิตใต้สำนึก ซึ่งด้วยความปรารถนาในจิตสำนึกนั้นมีความเข้มข้นของแรงกดดัน จนทำให้ความปรารถนาในจิตใต้สำนึกทำงานอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะแสดงตนในเวลาที่เหมาะสมได้กับสิ่งที่มาจากจิตสำนึก แล้วถ่ายโอนความเข้มข้นของมันไปยังสิ่งเรานั้น เมื่อพิจารณารายละเอียดในความฝันก็พบว่าต้องมีพลังจากจิตใต้สำนึกเข้ามาร่วมด้วย ความปรารถนาในจิตใต้สำนึกที่ถูกเก็บกดแต่ยังคงทำงาน ซึ่งจากการศึกษาจิตใจของผู้ป่วยของฟรอยด์ ซึ่งชี้ว่าความปรารถนาหรือความเจ็บปวดดังกล่าวมีที่มาจากวัยเด็กทั้งสิ้น ความทรงจำจากความฝันที่เก็บกดไว้นี้จึงมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างมาก ความฝันในจิตใต้สำนึกในวัยเด็กที่ได้ผ่านกาลเวลาไปนานแล้ว แต่กลไกนี้ยังคงทำงานอยู่เสมอ และสามารถทำให้เราย้อนกลับไปประจักษ์ภาพอันปวดร้าวในอดีตที่ลืมนไปแล้วได้อีกครั้ง ตามเวลาและประสบการณ์ของมนุษย์ ความทรงจำเรื่องเดียวกันสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา สามารถคิดและจำ หรือจินตนาการตามประสบการณ์ในปัจจุบัน

1.2 เรือนร่างมนุษย์ การสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรีทางมานุษยวิทยาและสังคม

ในประวัติศาสตร์แม้ร่างกายสตรีจะถูกเชิดชูในฐานะความงามที่สำคัญมีเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จำนวนมากที่หลายๆ ครั้งเกิดการตั้งคำถามว่าการเชิดชูดังกล่าวเป็นจริงหรือไม่ จอห์น เบอร์เกอร์ (John Berger ค.ศ.1926 - 2017) ในหนังสือเรื่อง Ways of Seeing น่าจะเป็นหนึ่งในนักวิจารณ์คนแรกๆ ที่ตั้งคำถามนี้ เบอร์เกอร์ยกตัวอย่างภาพเปลือยหรือภาพnuditéที่วาดกันมาในทุกยุคสมัยว่าอาจจะเป็กร่างเปลือยเพื่อการจ้องมองโดยผู้ชายและการจ้องมองนี้ไม่ใช่เพื่อความงามตามอุดมคติ แต่มีเรื่องของความต้องการทางเพศประกอบอยู่ด้วยอย่างชัดเจน (ชัยยศ อิชฎิวรพันธ์ วริยา วงศ์สุริยพันธ์ และนันทมน เปรมสำราญ, 2562, p. 459) นอกจากนี้เรื่องเพศร่างกายสตรีเป็นพื้นที่ที่มีการจัดระเบียบโดยกรอบทางสังคมวัฒนธรรมที่ครอบงำและควบคุมความประพฤติของแต่ละบุคคล การสร้างข้อกำหนดทางกายภาพที่เหมาะสมและสวยงามของผู้หญิงนั้นจริงแท้แล้วสร้างความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจในตัวตนของแต่ละคนหรือไม่ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในจิตใจอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ทางร่างกายนั้นมีที่มาจากกรอบทางสังคมวัฒนธรรมดังกล่าวหรือไม่

ร่างกายเป็นศูนย์กลางในการสร้างตัวตนอย่างแท้จริง ในประวัติศาสตร์นั้นจะพบวิธีการปฏิบัติต่อร่างกายหลากหลายรูปแบบ เช่น ในยุโรปตะวันตกเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว ผู้หญิงชั้นสูงจำเป็นต้องใส่เครื่องรัดลำตัวที่เรียกว่า “คอร์เซ็ต” ทำด้วยเหล็ก กระจุกปลาวาฬ และขนหางม้า เพื่อให้เอวคอด กว้างมีขนาดเล็กสวยงามอย่างในอุดมคติ หรือในประวัติศาสตร์จีนที่มาของเท้าดอกบัว (foot Binding) ประเพณีรัดเท้าของสาวจีนโบราณ เป็นค่านิยมของหญิงงามชาวจีนในยุคศตวรรษที่ 10 กล่าวกันว่าเมื่อเด็กหญิงชาวจีนที่มีอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จะเริ่มถูกมัดเท้าด้วยผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย

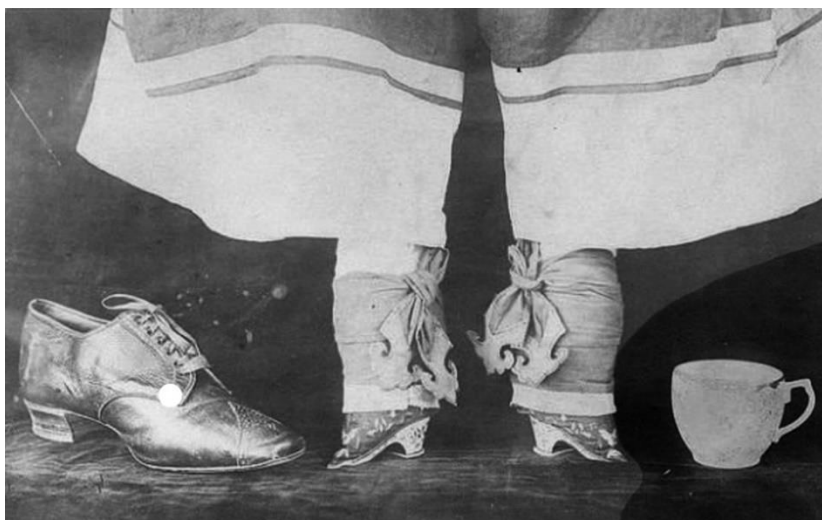
อย่างแน่นหนา เชื่อกันว่า สตรีที่มีเท้างามจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี หรือตัวอย่างการสักและทำรอยแผลเป็นบนผิวหนัง การประดับริมฝีปากด้วยแผ่นไม้หรือการทำลวดลายบนผิวหนังจากการสะกิดด้วยหนามจนเป็นแผล แล้วใส่ยางไม้ให้อักเสบ ทำให้ผิวหนังเป็นตุ่มแผลเป็น เมื่อแผลหายเกิดเป็นลวดลาย เป็นที่นิยมของคนหลายเผ่าของสตรีแอฟริกัน ไปจนกระทั่งการเพาะกายของผู้หญิงในสหรัฐ เป็นต้น “การสำรวจทฤษฎีร่างกาย” เป็นการตอบคำถามเบื้องต้นต่อที่มาในความหมายของร่างกายมนุษย์นั้น ถูกสร้างและหล่อหลอมมาด้วยเงื่อนไขทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลาของประวัติศาสตร์มนุษย์ ซึ่งในปัจจุบันผู้หญิงก็ยังกำหนดความงามของร่างกายจากสื่อโฆษณาในอีกรูปแบบทางวิทยาศาสตร์และศัลยกรรม (ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล, 2541, pp. 3-4)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาคงไม่สามารถปฏิเสธการสร้างคุณค่าลงไปบนร่างกายสตรี การครอบงำ ควบคุมความประพฤติ ความคิด และคุณค่าทางสังคม จารีต ที่ถูกปฏิบัติมาในประวัติศาสตร์จวบจนปัจจุบัน

ภาพที่ 2 การใช้คอร์เซ็ทเพื่อบีบรัดเอวของผู้หญิงในคริสต์ศตวรรษที่ 19, The Family Doctor, 1880.

ที่มา : Kathryn Woodward (ed.) Identity and Difference. London, 1977.

ภาพที่ 3 เท้าที่ผ่านการรัดของผู้หญิงชาวจีนโบราณ

ที่มา : Facts About The History Of Chinese Foot Binding, accessed October 4, 2019,
available from <http://mentalfloss.com/article/69360/7-terrifying-beauty-practices-history>

ภาพที่ 4 การทำลวดลายบนผิวหนังด้วยการสะกิดด้วยหนามจนเป็นแผล

ที่มา : TRIBAL (FACIAL AND BODILY) MARKS IN AFRICAN CULTURE, accessed October 4, 2019,
available from <https://afrikanhistory.com/tribal-facial-and-bodily-marks-in-african-culture>

มิเชล พูโกต์ ได้กล่าวไว้ว่าในช่วงยุคคลาสสิกระหว่างคริสต์วรรษที่ 17 และ 18 ร่างกายมนุษย์นั้นสามารถเป็นวัตถุและเป้าหมายของอำนาจ มีหลักฐานมากมายในยุคนั้นที่บ่งบอกถึงการให้ความสำคัญแก่กายมนุษย์ ซึ่งเป็นกายที่สามารถถูกเชิดชก ถูกตัด หรือถูกจัดแต่ง อย่างไรก็ตามในหนังสือชื่อ *มนุษย์จักรกล* ของ ลา เมทรี นั้นอธิบายเรื่องร่างกายกับการลดทอนจิตวิญญาณลงเป็นวัตถุและยังเป็นทฤษฎีว่าด้วยการฝึกหัดโดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่แนวคิดเรื่อง “ความวุ่นอนซอนง่าย” นั้นหมายถึงร่างกายที่อาจทำให้จำนนต่ออำนาจ สามารถใช้สอย แปรรูป และทำให้สมบูรณ์แบบได้ มนุษย์ยนต์ซึ่งเป็นของเล่นที่นิยมกันมากในยุคนั้น โดยตัวมันเองแล้วมนุษย์ยนต์ยังเสมือนเป็นตุ๊กตาที่สามารถปรับท่วงท่าตัดแขนหักขาตามแต่ต้องการในทุกยุคทุกสมัยของสังคม “ความวุ่นอนซอนง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้หญิง” ทำให้ร่างกายผู้หญิงตกอยู่ในบ่วงของอำนาจสารพัด (พูโกต์, 2558, p. 7)

กล่าวโดยสรุปการสำรวจเชิงความคิดในประเด็นร่างกายสตรี และความเข้าใจคุณค่าแห่งความงามที่แลกมาด้วยความเจ็บปวดได้ถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์เกี่ยวกับร่างกายสตรีที่ถูกกดทับครอบงำ ควบคุม ด้วยกรอบอำนาจของจารีตทางสังคมตามตัวอย่างที่อ้างมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นภาพโครงสร้างของร่างกายที่ผิดไปจากความงามตามธรรมชาติ และปรากฏให้เห็นร่องรอยโครงสร้างของร่างกายที่ถูกเชิดชก ถูกตรึงรัดด้วยอุปกรณ์ และจัดแต่งร่างกาย เพื่อแสดงสถานะที่จำยอมและจำนนต่อบทบาททางเพศด้วยความวุ่นอนซอนง่าย และปราศจากการโต้แย้งหรือข้อสงสัย บ่งบอกถึงสตรีที่ยอมเป็นเบี้ยล่างถูกกดให้ต้องจำนนและเป็นผู้ตามต่อแบบแผน ตามทัศนะของผู้วิจยสร้างสรรค์ ในฐานะสตรีไทยยุคปัจจุบันที่รับผลกระทบต่อร่างกายและความทรงจำด้วยการแทรกซึมผ่านกฎระเบียบวินัยและจารีตประเพณี การเข้ามาจัดการร่างกายจากภาพความทรงจำของเด็กนักเรียนผู้หญิงที่ต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน การเป็นลูกหลานที่วุ่นอนซอนง่ายต่อครอบครัว และเป็นเยาวชนแบบอย่างของสังคม การให้คุณค่าแก่ร่างกายแบบนี้ก็ไม่ต่างกับการลดทอนจิตวิญญาณลงเป็นวัตถุเฉกเช่นเดียวกัน

1.3 กฎระเบียบทางวัฒนธรรมและผลต่อร่างกายของปัจเจกบุคคล

ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรูปแบบอำนาจที่เข้าถึงวิถีชีวิตในหลากหลายสถาบันทางสังคม ได้แก่ “สถาบันครอบครัว โรงเรียน วัด ชุมชน” รูปแบบของอำนาจนี้เข้าไปแทรกซึมอย่างแนบแน่นกับ “พื้นที่ เวลา และร่างกาย” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อปลูกฝังความเป็นสตรีไทยที่สมบูรณ์แบบอย่างมีประสิทธิภาพต่อสังคมไทยในปัจจุบันกับแนวคิดเรื่อง “ความวุ่นอนซอนง่าย” ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเข้าควบคุมร่างกายมนุษย์ (ผู้หญิง) อย่างเป็นระบบดังนี้

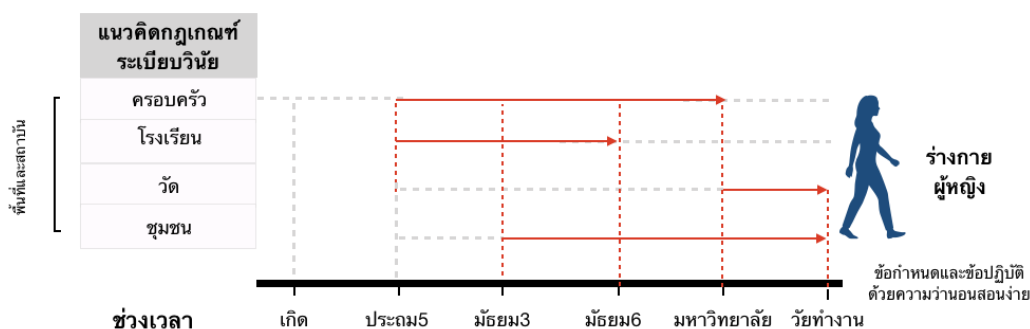
สถาบันครอบครัว คือ บ้านที่อยู่อาศัยของเราให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นเสมือนศูนย์รวมชีวิต เป็นที่พึ่งพิงและให้ความปลอดภัย ในอีกด้านหนึ่งเกียรติยศของผู้หญิงไทยต้องเก่งงานบ้านงานเรือน เก่งการครัว ผู้หญิงที่ดีต้องธำรงรักษาคุณค่าความดีงามของครอบครัวในฐานะแม่และลูกที่ดี

โรงเรียน คือ สถาบันที่ปลูกฝังความรู้ความคิด คุณธรรม จริยธรรม วิชาชีพ ตามแม่แบบที่ดีของชาติ ในอีกด้านหนึ่งรวมถึงการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในโรงเรียนต่าง ๆ เช่น เครื่องแต่งกายนักเรียน ทรงผมนักเรียนที่ถูกต้องตามกาลเทศะ การนอนน้อม การไหว้ กิริยามารยาทเรียบร้อย ขวนขวายหาความรู้รอบตัวให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์ ฯลฯ

วัด คือ ศาสนสถานที่ใช้ในการเผยแพร่ศาสนา และใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาที่เป็นศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้ตระหนักถึงความดีความซื่ออย่างมีสติ และบ่อก่อกองแห่งปัญญา ในอีกด้านหนึ่งผู้หญิงในทางศาสนาพุทธมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การปฏิบัติตนถวายอาหารหรือสิ่งของแด่พระสงฆ์ หรือการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาบางอย่าง

ชุมชน คือ พื้นที่ หรือกลุ่มคนที่มีการอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันไม่ว่าจะเป็นเมือง หรือชนบท มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยมีขอบเขตทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมร่วมกัน ในอีกด้านหนึ่งกลับเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติตามกัน เช่น การถูกจ้องมองความประพฤติ ซึ่งสังคมมีความคาดหวังถึงผู้หญิงที่ต้องปฏิบัติตามครรลองอย่างที่ตั้งคัมกำหนด ตั้งแต่การแต่งตัวไปจนกระทั่งการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ

การจัดการระหว่างพื้นที่ เวลา และร่างกายมนุษย์กับกิจกรรมซึ่งทั้งหมดนั้นล้วนแสดงให้เห็นความแนบแน่นระหว่างอำนาจกับความรู้ทางสังคมที่ว่าด้วยร่างกายมนุษย์ (ผู้หญิง) และการใช้อำนาจระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน โดยผ่านการอบรมสั่งสอน ระเบียบวินัย และกรอบความคิดที่กำหนดบทบาท หน้าที่ และสถานะของร่างกาย (ผู้หญิง) อย่างชัดเจน กล่าวคือตามจารีตประเพณี การเป็นลูกผู้หญิงต้องมีความกตัญญูรู้คุณ แม่ที่ดีต้องปรนนิบัติดูแลลูก สามี และพ่อแม่ ซึ่งรวมไปถึงการเป็นภรรยาที่ดีต้องเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎของสามีและครอบครัว ต้องมีคุณธรรมอยู่ในขอบเขตของบ้านและครอบครัว ด้วยเกียรติยศและศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิงอันพึงมี คือความสำเร็จของครอบครัว ความชอบธรรมนี้ถูกปลูกฝังและตอกย้ำในระบบของระเบียบวินัยในครอบครัว โรงเรียน วัด และชุมชน ซึ่งมีการจัดระเบียบทางสังคมโดยใช้ระบบความสัมพันธ์กับสิ่งที่มองไม่เห็นเหล่านี้เป็นปัญหาที่ถูกโยงความเจ็บปวดในจิตใจจากความทรงจำในวัยเด็กที่ประกอบด้วย 1. ครอบครัวกับลูกผู้หญิง 2. ครูกับนักเรียนหญิง 3. ศีลธรรมกับเด็กผู้หญิง 4. ชุมชนกับเด็กผู้หญิง

ภาพที่ 5 แสดงกรอบความคิดพื้นที่ เวลา และร่างกายมนุษย์ (หญิง)
ต่อแนวคิดเรื่องระเบียบวินัยกับกิจกรรมที่อิงอยู่กับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม
ที่มา: วาดโดยออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 4 ตุลาคม 2562

จากแผนภูมิแสดงให้เห็นสถานะของร่างกายภายใต้แนวคิดเรื่องของกฎระเบียบวินัยที่ถูกยึดโยงค่านิยมการเลี้ยงดูจากสถาบันหลัก และกรอบจารีตระหว่างพื้นที่และเวลาที่ตั้งรัง กดทับร่างกายให้อยู่ภายใต้ความกดดันส่วนลึกนี้อย่างแยบยล สิ่งเหล่านี้ถูกปลูกฝังอยู่ในความคิด และระบบความเชื่อจากสถาบันครอบครัว โรงเรียน วัด และชุมชน เป็นข้อกำหนดข้อปฏิบัติในสังคมไทยและสังคมโลกที่ว่าด้วยเรื่องของระเบียบวินัย

“ว่าด้วยเรื่องของระเบียบวินัย เป็นเหมือนเล่ห์เพทุบายเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีพลังแผ่ซ่านอย่างกว้างใหญ่ เป็นกระบวนการจัดการอันแยบยล ดูเหมือนไร้เดียงสา แต่ในเบื้องลึกแล้วเต็มไปด้วยความหวาดระแวง... มันเป็นอุบายที่คอยรับใช้ ความประสงค์ร้าย ที่ระวางระไวและคอยเก็บเกี่ยวทุกอย่างที่ขวางหน้า” (ฟูโกต์, 2558, p. 30)

จากข้อความดังกล่าว นำมาสู่การวิเคราะห์ร่างกายในช่วงชีวิต บทบาทและสถานภาพของผู้หญิงในขอบเขตของพื้นที่และเวลา ที่ส่งผลต่อการรับรู้และความทรงจำของผู้วิจัยสร้างสรรค์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 **วัยเด็ก** การเป็นลูกผู้หญิงต้องมีความกตัญญูรู้คุณ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เก่งงานบ้านงานเรือน แต่งกายสุภาพเรียบร้อย กิริยามารยาทดีงาม

ส่วนที่ 2 **วัยสาว** ต้องรักนวลสงวนตัว เป็นแม่ที่ดีต้องปรนนิบัติดูแลลูก รับผิดชอบต่อสามีและพ่อแม่ และการเป็นภรรยาที่ดีต้องมีคุณธรรมไม่นอกกลุ่มนอกทางอยู่ในขอบเขตของบ้าน และต้องเคารพเชื่อฟังปฏิบัติตามกฎของสามีและครอบครัว

ส่วนที่ 3 **วัยแม่** ผู้เป็นแบบแผนแบบอย่างแก่ลูก อยู่ในกรอบของจารีตและศีลธรรมอันดีงาม สามารถปกป้องคุ้มครองลูกของตนเองจากภัยร้าย หรือถูกคนอื่นรังแก

ความชอบธรรมของเกียรติยศและศักดิ์ศรี คือ ความสำเร็จของครอบครัวนี้ ถูกเก็บกดปลุกฝัง และตอกย้ำความเจ็บปวดมาเป็นระยะเวลาานาน จนทำให้ร่างกายกลายเป็นองค์ประกอบชิ้นหนึ่งที่ถูกจัดวาง เคลื่อนย้าย และเชื่อมโยงเข้ากับร่างกายบุคคลอื่น ๆ ได้ ร่างกายนี้ยังคงเคลื่อนไหวด้วยความทรงจำที่ถูกเก็บกดอยู่ภายในยังคงส่งต่อความเจ็บปวดในจิตใจและจิตวิญญาณจากอำนาจที่ร่างกายเรา รับมาโดยที่ไม่รู้ตัว ก็คือกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสมัยใหม่ ซึ่งว่ากันว่าการก้าวสู่เสรีภาพนั้นแท้ที่จริงเป็นการผลักดันให้มนุษย์ตกอยู่ในอำนาจที่รัดตรึงร่างกายกับระเบียบวินัย ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือแบบประกะบคู่

กล่าวโดยสรุปประเด็นสำคัญในทัศนะของผู้วิจัยสร้างสรรค์ “เรื่องของระเบียบวินัย” และการเข้ามาสร้างข้อกำหนดทางกายภาพที่เหมาะสมกับความงามของร่างกายจนได้รับความอึดอัดใจและส่งผลต่อการดำเนินวิถีชีวิตยังคงเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาทฤษฎี กฎระเบียบทางวัฒนธรรม และผลต่อร่างกายของปัจเจกบุคคล ในขณะเดียวกันการสำรวจร่างกายตัวเองไปพร้อมกับการศึกษาและการสร้างสรรค์ดังกล่าว ทำให้ปรับเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์ทางความคิดที่สามารถเรียนรู้และเข้าใจความจริง และกระบวนการค้นหาคำตอบในความหมายใหม่ที่กว้างออกไปจากข้อกำหนดกรอบเกณฑ์ตามแบบแผนในแง่สถานะของร่างกายที่แท้จริง

1.4 ถ้อยคำในฐานะสื่อศิลปะ

เมื่อมนุษย์รู้จักการสื่อสารการรับรู้ “คำและรูป” ในประวัติศาสตร์สมัยโบราณยืนยันได้ว่าอารยธรรมเริ่มต้นขึ้นแล้ว ซึ่งจะเห็นตัวอย่างได้จากอารยธรรมโรมัน กรีก เมโสโปเตเมีย จีน อียิปต์ ฯลฯ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ระบุ “คำ” ในยุคแรก ๆ มีลักษณะคล้ายอักษรภาพที่มีต้นแบบมาจากรูปร่างของ คน สัตว์ และธรรมชาติ จากนั้นไม่นานภาษาเขียนโบราณก็กลายเป็นนามธรรม การคิดค้นการพิมพ์ได้เริ่มต้นในประเทศจีนเวลาต่อมาเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าวิวัฒนาการของการพิมพ์และคิดค้นตัวอักษรได้เดินทางมาพร้อมกับมนุษยชาติ ได้มีการคัดลอกตำราโดยแกะสลักตัวอักษรและรูปภาพบนแผ่นหิน ท่อนไม้ งาม้าง หรือกระดูกสัตว์ ให้เกิดลายเส้นนูนขึ้น และนำแม่พิมพ์กดลงบนดินเหนียว หรือขี้ผึ้ง ต่อมามีการคิดค้นทำกระดาษขึ้นก็เอากระดาษมาทาบบใช้ถ่านมาถูจนเกิดภาพตัวอักษร หรือในตัวอย่างหนังสือเยอรมัน ช่วงปี ค.ศ.1400 คำและรูปแยกตัวออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้ภาษาเขียนกลายเป็นเรื่องเฉพาะทางเป็นนามธรรมมากขึ้น ในขณะที่ “รูป” เติบโตในทิศทางตรงกันข้าม มีความเป็นนามธรรมและสัญลักษณ์น้อยลง แต่เป็นภาพแสดงแทนและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ.1800 ศิลปะและการเขียนภาพในตะวันตกก็แยกตัวออกจากกันชัดเจน รูปและคำเดิมที่เคยเรียกว่า “ภาษาภาพ” จึงกลายรูปเป็น “นามธรรม” และแยกตัวออกจากกันในที่สุด (แมคเคลาวด์, 2559, pp. 139-145)

ภาพที่ 6 ลักษณะการรับรู้ “รูปและคำ” ในประวัติศาสตร์

ที่มา : Understanding Comics ของ สกอตต์ แมคคลาวด์, นำมาดัดแปลงโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์

ตามประเพณีของศิลปะตะวันตก การสื่อความไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ทางศาสนาหรือเรื่องเล่า จะใช้ภาพเป็นสำคัญ เช่น เทพปกรณัม ประวัติศาสตร์การสู้รบ ฯลฯ ต่างก็อาศัยภาพด้วยกันทั้งสิ้น จะมีบางกรณีเท่านั้นที่มีตัวอักษรหรือถ้อยคำเข้ามามีส่วนเสริม การเปิดรอยต่อที่สำคัญในฐานะการตั้งคำถามต่อมิติทางสังคมในโลกศิลปะร่วมสมัย เริ่มมาจากภาพเขียนแบบคิวบิสม์ ซึ่งในปี ค.ศ.1909 โดยฌอร์ช บราก (Georges Braque ค.ศ.1882-1963) วาดภาพหุ่นนิ่งที่ประกอบด้วยกล่องยาสูบดินเผา ไฟแช็ค และหนังสือพิมพ์ เขาวาดตัวอักษรที่ปรากฏบนภาพว่า “GIL B[LAS]” ตัวอักษรดังกล่าว ถูกเลือกมาจากหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ช่วงเวลานั้นบรากและปิกัสโซมีความสนใจในงานสร้างสรรค์ในรูปแบบเดียวกัน และอาจเป็นศิลปินกลุ่มแรก ๆ ที่วาดตัวอักษรลักษณะตัวพิมพ์ลงไปบนภาพวาด ซึ่งทั้งคู่ได้ตั้งคำถามอย่างประชิดประชันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคำ (word) กับภาพลักษณ์ (image) และกับภาพวาด (visual image) ซึ่งขณะนั้นเป็นเวลาเปลี่ยนเข้าสู่ศตวรรษใหม่ นักภาษาศาสตร์ทั้งในยุโรปและอเมริกาตั้งข้อสงสัยว่าภาษาคืออะไร สิ่งนี้นำไปสู่การตระหนักรู้ ความสำคัญของโครงสร้างและสัญลักษณ์ต่อความหมายทางภาษาศาสตร์ มิติทางสังคมของภาษาและธรรมชาติของภาษาที่ใช้อธิบายความเป็นจริง ซึ่งมีทั้งภาษาแบบที่ถูกกำหนดไว้แล้วกับภาษาที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ตั้งใจ แนวคิดเหล่านี้เป็นที่มาของ “สัญศาสตร์” และการศึกษา “สัญยะ” ต่าง ๆ ส่งผลสำคัญต่อกระบวนการเคลื่อนไหวทางการศึกษาศิลปะแบบใหม่ คำที่ใช้ในภาพเขียนของคิวบิสม์นั้นตั้งคำถามที่สำคัญอย่างยิ่งต่อศิลปะ ภาษา และการนำเสนอภาพตัวแทน ทำให้เกิดการอภิปรายต่อเนื่องถึงนัยสำคัญของอักษร ตัวเลข และโน้ตดนตรี ที่มักพบอยู่ในภาพของบรากและปิกัสโซ ในค.ศ.1911 ว่าตัวอักษรเหล่านี้บรรจุส่วนประกอบที่สำคัญของความจริง ทำให้คำที่ใช้ในภาพเขียนแบบคิวบิสม์นั้นส่งอิทธิพลต่อเนื่องมาให้แก่ศิลปินรุ่นหลังไปสู่ความเป็นไปได้ของการนำเสนอมุมมองที่หลากหลาย (ค็อกซ์, 2557, p. 227)

ภาพที่ 7 Georges Braque, LE PYROGÈNE ET LE QUOTIDIEN GIL BLAS, 1909,
Oil on canvas, 34.9 x 27.3 cm.

ที่มา : Accessed Dec 8, 2020, Available from <https://www.mutualart.com/Artwork/LE-PYROGENE-ET-LE-QUOTIDIEN-GIL-BLAS/922624AF14FA181A>

ภาพที่ 8 George Braque, Fruit Dish and Glass, 1912,
Charcoal and cut-and-pasted printed wallpaper with gouache on paperboard, 62.9 x 45.7 cm.

ที่มา : Accessed Dec 13, 2020, Available from
<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/490612>

ภาพที่ 9 Pablo Picasso, Still Life with Bottle of Suze, 1912,
pasted paper, gouache, and charcoal, 65.40 x 50.16 cm.

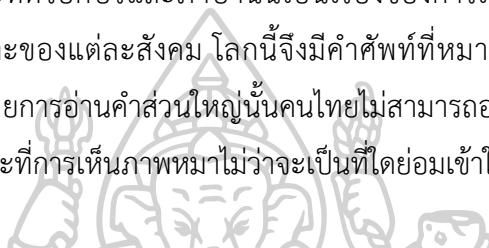
ที่มา : Accessed Dec 13, 2020, Available from <https://www.khanacademy.org/humanities/art-1010/cubism-early-abstract/cubism/a/synthetic-cubism-part-ii>

การเขียนภาพตัวอักษร ข้อความ ของบรากและปิกัสโซทำให้เกิดคำถามที่จะนำไปสู่ภาพ “จินตนาการ” ที่มีจุดยึดโยงกับ “ความจริง” ระหว่างการจัดวางตัวอักษร เศษเสี้ยวของคำ และข้อความในใจที่ถูกลำมาประกอบกัน ทำให้เห็นมิติของร่องรอยและพื้นผิวอย่างชัดเจน ในร่องรอยของ “รายละเอียด” การตัดแปะข้อความจากหนังสือพิมพ์เป็นความจริงที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความหมายใหม่และภาพความทรงจำจากวัสดุในสายตาผู้ชม จากตัวอย่างภาพโดยบรากและปิกัสโซอีกสามภาพ เราเห็นพัฒนาการการสร้างภาพตัวอักษรด้วยสีและพู่กันกลายมาเป็นการสร้างภาพด้วยวิธีการตัดแปะ ข้อความที่มาจากแหล่งสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดคำถามที่ศิลปินสองคนนี้สนใจเป็นอย่างยิ่งคือ “การเลียนแบบความจริง” และ “ความจริง” เพราะข้อความอยู่บนกระดาษที่ถูกตัดแปะนั้นเป็นความจริงอย่างที่สุด ต่างจากการวาดลงไปบนผืนผ้าใบ

นอกจากนี้การตั้งคำถามของศิลปินทั้งคู่ ทำให้เราตระหนักถึงระบบการทำความเข้าใจภาพ และข้อความว่ามีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง มนุษย์เข้าใจภาพโดยอาศัยลักษณะความคล้ายคลึง (หรือแตกต่างในบางกรณีซึ่งไม่มากนัก) กับโลกจริงไม่มากนักน้อย ในขณะที่การทำความเข้าใจตัวอักษรนั้นผ่านระบบการเรียนรู้และการถอดรหัสสัญญาณแต่ละตัวซึ่งประกอบกันขึ้น สก็อตต์ แมคเคลวาล์จัดให้ตัวอักษรอยู่อีกด้านหนึ่งของประวัติศาสตร์ศิลปะในขณะที่อีกด้านหนึ่งเป็นภาพประเภทต่าง ๆ ดังนั้น

ก่อนที่คนจะรู้จักตัวอักษร คนรู้จักภาพในฐานะสื่อที่สำคัญที่สุดในการสื่อความ หลังจากการทดลองของศิลปินทั้งสอง ภาพและถ้อยคำก็กลายเป็นสิ่งที่ศิลปินทดลองในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดศตวรรษที่ 20 ตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุดน่าจะเป็น One and Three Chairs (ค.ศ.1965) โดย Joseph Kosuth เป็นต้น

การนำเสนอโดยศิลปินดังที่กล่าวมา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการสลายกำแพงกั้นระหว่างสองสื่อ ทั้งนี้ระบบการทำความเข้าใจภาพและตัวอักษรนั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง มนุษย์เห็นความคล้ายคลึงระหว่างภาพกับโลกแห่งความเป็นจริง (ในบางกรณีก็เป็นความแตกต่าง) ทำให้เปรียบเทียบและเข้าใจได้ทันที ในขณะที่ตัวอักษรและภาษานั้นเป็นเรื่องของการเรียนรู้ระบบการเข้ารหัสและถอดรหัสซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละสังคม โลกนี้จึงมีคำศัพท์ที่หมายถึงสัตว์เลี้ยงสี่เท้าที่คนไทยเรียกว่าหมาจำนวนมาก โดยที่การอ่านคำส่วนใหญ่คนไทยไม่สามารถอ่านออกได้ เพราะไม่ได้เรียนรู้ระบบภาษาดังกล่าว ในขณะที่การเห็นภาพหมาไม่ว่าจะเป็นที่ใดย่อมเข้าใจได้ทันที

SIGN สัญลักษณ์

REALISTIC

เลียนแบบความจริงมากหรือน้อย

หมา

犬

Chien

Dog

CONVENTION (ข้อตกลง)

ไม่เลียนแบบความจริงเลย

ภาพที่ 10 สัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างรูปและคำ และนำมาสู่การสร้างสรรคศิลป์

ที่มา : วาดโดย ออมสิริ ปานดำรงค์. (2020).

กล่าวเฉพาะภาพ ภาพร่างกายของคนจะเป็นหนึ่งในภาพที่ถูกทดลองนำมาแสดงออกร่วมกับตัวอักษรมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มศิลปะป๊อปซึ่งมองว่า ร่างกายของผู้หญิงถูกนำเสนอในฐานะงานศิลปะจำนวนมากโดยที่มักเป็นภาพเปลือยเนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย บทบาทของ “ร่างกาย” และ “ถ้อยคำ” ที่ปรากฏผ่านศิลปะร่วมสมัยมักจะเกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมซึ่งต่อเนื่องเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความทรงจำส่วนตัวของศิลปิน จากทัศนะของ ฌากส์ ลาก็อง (Jacques Lacan, ค.ศ.1901 – 1981) นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ชาวฝรั่งเศส พยายามชี้ให้เห็นว่า หัวใจของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ไม่ได้อยู่ที่การอธิบายมนุษย์ในสภาพที่เขาเป็นอยู่ หากแต่ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เป็นความพยายามที่จะอธิบายว่า “มนุษย์กลายเป็นมนุษย์ได้อย่างไร” (How it comes into being?) มนุษย์มิได้เกิดและเป็นอยู่ตามสภาพที่เขาเป็นโดยธรรมชาติ หากแต่มนุษย์เป็นซับเจค (subject) ที่ถูกสร้างขึ้นจากกฎเกณฑ์ที่มาจากภายนอกตัวเขาเอง โดยผ่าน “คำพูด” (speech) ของบุคคลอื่น ๆ รอบตัวสร้างขึ้นจากภาพลักษณ์ (image) ที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้ ตามทัศนะของลาก็องได้อธิบายไว้แล้วนั้นมีที่มาจากทั้ง “ภาพ” และ “คำพูด” หรือ “ภาษา” เฉพาะกรณีของภาษา “ภาษาเป็นเสมือนกับหัวใจสำคัญของการแปลความฝันรวมทั้งระบบสัญลักษณ์และความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในความฝัน ภาษาจึงเป็นสื่อสำคัญในการทำความเข้าใจกับจิตไร้สำนึกของมนุษย์” (ยศ สันตสมบัติ, 2559, pp. 114-115) ทั้งนี้ภาพร่างกายผู้หญิงจึงเป็นการสะท้อนความฝันบางอย่างของคนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบออกมา เมื่อนำภาพมาสื่อความร่วมมือกับถ้อยคำจึงยิ่งทำให้คำถามถูกย้ำให้ชัดเจน

ส่วนที่ 2 : ความสำคัญของ “ชิ้นส่วน” และ “ร่องรอย” ของร่างกายสตรีในฐานะวัตถุสำหรับการสร้างสรรค์

ร่างกายทั้งชายและหญิงเป็นหัวข้อสำหรับการสร้างสรรค์ศิลปะนับตั้งแต่สมัยโบราณ มนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ทาบมือตัวเองลงไปบนผนังเพื่อสร้างรอยประทับของตัวเองเอาไว้ มาจนสมัยเรอเนซองส์ที่ร่างกายมนุษย์ผู้ชายในฐานะอุดมคติภายใต้รูปทรงที่สมบูรณ์แบบที่สุดของสี่เหลี่ยมจัตุรัสและวงกลมในภาพลายเส้นของเลโอนาร์โด ดา วินชี อย่างไรก็ตาม “ชิ้นส่วน” ของร่างกายที่ถูกตัดแยกออกมาไม่ว่าจะเป็น แขน มือ ขา ฯลฯ จะถูกมองว่ามีความงามในตัวเองก็ต้องรอจนกระทั่งยุคสมัยใหม่ กล่าวกันว่าออกุสต์ โรแดง (Auguste Rodin ค.ศ. 1840-1917) อาจจะเป็นศิลปินท่านแรกๆ ที่เล็งเห็นความงามของชิ้นส่วนร่างกาย ภาพถ่ายสตูดิโอของโรแดงทำให้เห็นว่าศิลปินสะสมชิ้นส่วนของประติมากรรมร่างกายสมัยโบราณเอาไว้จำนวนมาก ในแง่ของการสร้างสรรค์โรแดงสร้างงานหลายชิ้นที่ร่างกายไม่ครบองค์ เช่น ขาดศีรษะ ขาดแขน ขาดขา โดยจงใจ การเปิดประเด็นแบบนี้ทำให้ศิลปินยุคต่อมาหลายคนนำชิ้นส่วนของร่างกายมาประกอบขึ้นใหม่ แสดงให้เห็นว่าชิ้นส่วนของร่างกายที่ถูกตัดส่วนออกมามีศักยภาพที่สามารถนำเสนอประเด็นที่เป็นคำถามร่วมสมัยได้ดี บทความนี้ตั้งใจจะสำรวจผลงานของศิลปินร่วมสมัยสตรีที่ใช้ชิ้นส่วนของร่างกายตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างงานศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินสตรีที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับร่างกายของศิลปินเองและใช้ร่างกายของตนเองเป็นเครื่องมือในการแสดงออกด้วย

2.1 ศิลปินสตรีกับร่างกายของตนเอง

กระแสความคิดสตรีนิยมหรือเฟมินิซึมในทางปรัชญา วรรณกรรม และกระแสสังคมตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 1970 มาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ศิลปินสตรีหลายคนนำเสนอผลงานที่ทำทาบต่อชนบตามแบบแผนพื้นฐานของประวัติศาสตร์ศิลปะโลก ศิลปินสตรีจำนวนมากใช้ร่างกายของตนเองเป็นสื่อหรือพื้นที่ในการแสดงออกถึงประเด็นเกี่ยวกับเพศสภาพ ศิลปินเพอร์ฟอร์แมนซ์อย่างมารีนา อับราโมวิก (Marina Abramovic เกิดปีค.ศ.1946 - ปัจจุบัน) กับผลงานชื่อ Imponderabilia ในปีค.ศ. 1977 มารีนากับคู่รักคือคูเวย์ที่ทั้งคู่ยืนเปลือยประจันหน้าเข้าหากัน บริเวณตรงประตูทางเข้าแคบ ๆ ในนิทรรศการและบังคับให้ผู้ชมต้องเดินแทรกตัวผ่านระหว่างเรือนร่างอันเปลือยเปล่าของทั้งสองคน เพื่อเข้าไปสู่ห้องจัดแสดงผลงานซึ่งอยู่บริเวณด้านใน โดยผู้ชมต้องเลือกว่าจะหันหน้าไปหาใครหรือต้องสัมผัสกับร่างเปลือยของใครระหว่างอับราโมวิกและแฟนหนุ่ม การเข้าไปมีส่วนร่วมกับการแสดงของศิลปิน ขณะที่ผู้ชมพยายามแทรกตัวผ่านเข้าไป การโต้ตอบของความรู้สึกนี้จะผ่านร่างกายของทั้งคู่กับพื้นที่แคบที่สามารถสัมผัสถึงแรงปะทะภายใน และท้ายที่สุดแล้วประสบการณ์ที่ว่านี้ ในประเด็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับเพศสภาพของผู้หญิงและผู้ชาย ในความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นไปของร่างกายและจิตใจย้อนกลับมาถึงตัวผู้ชม

ภาพที่ 11 Imponderabilia, Marina Abramovic, 1977.

ที่มา : Imponderabilia, accessed July 25, 2020, available from <https://www.cobosocial.com/dossiers/collector-marta-gnyps-top-picks-art-basel-2017/>

ภาพที่ 12 Imponderabilia, Marina Abramovic, 1977.

ที่มา : Imponderabilia, accessed July 25, 2020, available from [https://www.adrianheathfield.net /project/liquid-knowledge](https://www.adrianheathfield.net/project/liquid-knowledge)

ผลงานของศิลปินเหล่านี้ช่วยสนับสนุนกระบวนการสตรีศึกษาด้วยการนำเสนอภาพของผู้หญิงและบทบาทที่พวกเธอถูกกำหนดให้แสดงในสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ กระบวนการเรียกร้องสิทธิสตรีทำให้เกิดการทบทวนสถานะความเป็นศิลปิน รวมทั้งพื้นที่ทางวัฒนธรรมทั้งชายและหญิง ทำให้มีการหยิบยกผลงานของศิลปินหญิงในอดีตขึ้นมาศึกษากันใหม่ ซึ่งช่วยขยายรากฐานความเข้าใจในผลงานศิลปะให้กว้างขวางขึ้น รวมถึงทำให้สามารถยกระดับงานบางชิ้นที่ไม่เคยถูกพิจารณามาก่อน

2.2 ชิ้นส่วนและร่องรอยของร่างกาย

ในสังคมร่วมสมัยที่อุดมคติของร่างกายสมบูรณ์แบบดูเหมือนจะเสื่อมความสำคัญลง ร่างกายสตรีในฐานะ “ชิ้นส่วนของร่างกาย” ที่ถูกตัดแยก (fragmented) ออกมาและร่องรอยของร่างกายส่วนต่าง ๆ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุมีความสำคัญในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาผลงานศิลปะที่ใช้ “ร่างกายเพื่อสร้างร่องรอย” หรือ “การสร้างชิ้นส่วนของร่างกาย” ในผลงานของศิลปินหญิง 3 ท่านที่ได้ชื่อว่าสร้างผลงานที่โดดเด่นทั้งในเชิงรูปแบบและความคิด

1) ร่องรอยของร่างกาย

จานีน อันโทนี (Janine Antoni เกิด ค.ศ. 1964 – ปัจจุบัน) เป็นหนึ่งในงานของศิลปินที่เริ่มสร้างงานกันในช่วงปี ค.ศ. 1980 -1990 ลักษณะเด่นของงานเธอคือการเลือกวัสดุที่ไม่ได้มีแค่ความหมายจบลงในตัวเองเท่านั้น แต่เป็นวิถีที่เธอพาตึงไปถึงประเด็นทางวัฒนธรรมและประเด็นที่เป็นเรื่องส่วนตัวของเธอเอง

วัสดุอย่างเช่น ช็อกโกแลต สบู ไขมัน ที่แม้จะพบได้ทั่วไป แต่เมื่อมาอยู่ในรูปทรงใหม่ก็ให้ความหมายใหม่ ๆ ปรากฏชิ้นเสมอ อันโทนีมักสร้างรูปทรงให้กับวัสดุเหล่านี้ด้วยการใช้ร่างกายของเธอเองและสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง ทั้งการใช้ร่างกายทั้งตัว หรือใช้กระบวนการจากร่างกาย เช่น การแทะ การเลีย แล้วทิ้ง “ร่องรอย” จากกระบวนการดังกล่าวเอาไว้ในผลงานที่ใช้วัสดุแบบไม่จีรังซึ่งมีมนุษย์เป็นผู้กระทำการขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลง (ปวีณา สุธีรางกูร, 2560, p. 86)

ในผลงานชื่อ Gnaw (ค.ศ. 1992) เธอเปลี่ยนกิจวัตรประจำวันอย่างการกัดหรือแทะ (gnaw) ให้กลายเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนก้อนช็อกโกแลตและก้อนไขมันรูปลูกบาศก์หนัก 600 ปอนด์ (ประมาณ 272 กิโลกรัม) รูปลูกบาศก์ทั้งพาตึงถึงงานของมินิมัลลิสต์ (Minimalist) ที่มาก่อนหน้าเธอและยังมีความหมายแฝงแบบรูปทรงอุดมคติที่ถือว่าสมบูรณ์แบบที่สุดที่คิดกันมาตั้งแต่สมัยเรอเนซองส์ ดังนั้นจึงจะมีความหมายเป็นผู้ชายแฝงอยู่ด้วย รูปทรงอุดมคตินี้เมื่อเป็นวัสดุแบบช็อกโกแลต ซึ่งเป็นขนมที่ผู้หญิงบริโภคมากกว่าผู้ชายและไขมันที่ก็เป็นองค์ประกอบของร่างกายผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย จากข้อเท็จจริง เช่น หน้าอกและสะโพกของเพศหญิงมีไขมันเป็นส่วนประกอบ

สำคัญ เป็นต้น การกัดแทะทำให้รูปลูกบาศก์เสียหายไป นอกจากนี้การที่ไขมันจะหลุดตัวลงเมื่อจัดแสดงไปสักระยะหนึ่งทำให้มีความหมายเรื่องการเสื่อมสลายตามมาด้วย (Buskirk, 2005, p. 137)

อันโทนี่กล่าวว่า “I can only bite the cube in a certain way because of the relationship of my body to that form” เพราะก้อนไขมันมีขนาดใหญ่แตกต่างจากอาหารหรือขนมชิ้นเล็ก ๆ ที่เรารับประทานในชีวิตประจำวัน ปกติเราใช้วิธีหยิบขนมชิ้นนั้นเข้าปาก แต่การนั่งยืน ก้ม เงย หรือจัดท่าทางของร่างกายเพื่อแทะก้อนไขมันนี้ให้ได้จึงเท่ากับมีร่องรอยของร่างกายเธอได้หลงเหลืออยู่บนก้อนวัสดุดังกล่าวด้วย นอกเหนือจากแค່รอยฟันที่เหลืออยู่บนก้อนไขมัน แต่เป็นร่องรอยการเคลื่อนไหวของร่างกายที่มองไม่เห็นชวนให้เราคาดเดาว่าเธออยู่ในท่าใดในขณะที่ฝากรอยฟันบางรอยที่เฉพาะเจาะจงเอาไว้

เธอยังกล่าวด้วยว่า “I’m convinced the viewer won’t have an experience unless I’ve had an experience” (Buskirk, 2005, p. 139) ซึ่งต่อกย้ำว่า “วิธี” หรือ “กระบวนการ” ในการสร้างสรรค์ของเธอนั้นสำคัญยิ่ง วิธีดังกล่าวก็คือการใช้ร่างกายของเธอมิปฏิสัมพันธ์กับวัสดุแบบเฉพาะเจาะจง นอกจากนี้ อันโทนี่นำช็อกโกแลตและไขมันส่วนที่ได้มาจากการกัดมาสร้างเป็นกล่องช็อกโกแลตรูปหัวใจและลิปสติกจัดแสดงในกล่องกระจกร่วมกับก้อนช็อกโกแลตย้ำความหมายของวัสดุนี้กับความเป็นผู้หญิง

ในผลงานชื่อ Eureka (ค.ศ. 1993) อันโทนี่ใส่ไขมันลงไปจนเต็มอ่างอาบน้ำ เธอลงไปนอนในอ่างทำให้ไขมันไหลล้นออกมา เมื่อเธอลุกขึ้นปล่อยร่องรอยของร่างกายเอาไว้ เธอนำไขมันที่ไหลล้นออกมาไปทำสบู่ซึ่งมีขนาดหรือความถ่วงจำเพาะเท่าตัวเธอ (การที่ผลงานนี้ใช้ชื่อว่ายูเรก้าก็เพื่อพาดพิงไปยังถ้อยคำที่อาร์คีมีดีศรีร้องออกมาตอนค้นพบเรื่องความถ่วงจำเพาะ) (Buskirk, 2005, p. 142)

ประเด็นสำคัญคือไม่ใช่การเลือกวัสดุที่เฉพาะเจาะจงที่ทำงานมีความหมายเฉพาะ แต่เป็นวิธีที่เธอใช้วัสดุเหล่านั้น การปรากฏตัวของวัสดุเหล่านั้นที่สำคัญ ช็อกโกแลตและไขมันพาดพิงถึงเรื่องเพศสภาพของศิลปิน นอกจากนี้ยังมีบริบทของศิลปินชายยุคก่อนหน้าเธอเป็นฉากหลังในการสื่อความของงานชิ้นนี้อีกด้วย

ภาพที่ 13 Gnaw, Janine Antoni, 1992. Installation view,
The 600-pound chocolate and lard cubes from Antoni's Gnaw,
ที่มา : accessed July 10, 2020, available from <http://www.janineantoni.net/#/gnaw/>

ภาพที่ 14 Gnaw, Janine Antoni, 1992, The softer lard reveals the impressions
ที่มา : accessed July 10, 2020, available from <http://www.janineantoni.net/#/gnaw/>

ภาพที่ 15 Eureka, Janine Antoni, 1993. Installation view, Bathtub, lard, soap, and Dorian,
 Soap: 22 x 26 x 26 inches, Bathtub: 30 x 70 x 25 inches, Installation dimensions: variable,
 ที่มา : accessed July 10, 2020, available from <http://www.janineantoni.net/#/eureka/>

การเลือกวัสดุและการใช้ร่างกายของจานีน อันโทนีทำให้งานของเธอสื่อสารถึงประเด็นเรื่องเพศสภาพ หรือความเป็นเพศหญิงได้อย่างมีนัยสำคัญ วัสดุอย่างช็อกโกแลตไหลข้ามโซนจากการเป็นของกินเล่นมาเป็นวัสดุในการสร้างงานศิลปะให้ความหมายของเพศหญิงกับการกินขนม การกัดแทะเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ศิลปินใช้ร่างกายของเธอปะทะกับวัสดุโดยตรง ร่องรอยที่หลงเหลืออยู่เป็นทัศนธาตุที่แปลกใหม่ วัสดุอย่างช็อกโกแลตที่ค่อย ๆ เสื่อมสภาพและยุบตัวลงเมื่อจัดแสดงไปถึงระยะเวลาหนึ่งเป็นเช่นเดียวกับก้อนไขมันที่เธอใช้ เฉพาะกรณีของก้อนไขมันนั้นแน่นอนว่ายังพาดพิงถึงก้อนไขมันบนเก้าอี้ในงานของโจเซฟ บอยส์ (Joseph Beuys ค.ศ. 1921-1986) (สุชาดา สุภารักษ์เมธา, 2563, pp. 93-94) ที่ยุบตัวลงตามสภาพเช่นกัน

2) ชิ้นส่วนของร่างกายกับความทรงจำ

จิฮะรุ ชิโอะตะ (Chiharu Shiota เกิด ค.ศ.1972 – ปัจจุบัน) เป็นศิลปินหญิงชาวญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักกันดีกับผลงานสร้างสรรค์ที่มีเนื้อหาอยู่ที่ความทรงจำอันเจ็บปวดจากในอดีต ตามทัศนะของชิโอะตะ กล่าวไว้ว่า สีแดงนั้นเหมือนสีของเลือดที่หล่อเลี้ยงร่างกายให้ทุกอย่างกลับมามีชีวิตใหม่และตามตำนานความเชื่อของคนญี่ปุ่นจะมีด้ายแดงที่มองไม่เห็น ผูกมัดเชื่อมโยงนิ้วมือซึ่งมีหน้าที่ดึงและยึดโยงให้มาพบกันในวันหนึ่ง เพื่อกำหนดหรือสื่อสารให้คนที่จากไปเหล่านั้นได้มาพบกันอีกครั้ง (Nanjo, 2019, p. 26)

ในผลงานชื่อ Out of My Body (2019) ชิโอะตะจัดเรียงประติมากรรมที่จำลองถอดพิมพ์แขนและขาของเธอเอง วางชิ้นส่วนของร่างกายลงบนพื้นกระจายไปทั่วบริเวณ ราวกับแขนขาที่ตัดส่วนต่าง ๆ ถูกแยกออกจากกัน ด้านบนเชื่อมต่อด้วยผืนผ้าทำจากหนังว้าย้อมสีแดงที่ถูกตัดหรือกรีดให้เป็นรูปทรงเหมือนตาข่ายห้อยลงมาจากเพดาน ภายในบริเวณนิทรรศการยังมีวัตถุข้าวของขนาดเล็กที่ศิลปินเก็บสะสมไว้ เช่น ตุ๊กตาไม้ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ เตียง และเฟอร์นิเจอร์เครื่องใช้ภายในบ้าน ขนาดจิ๋วที่ผูกยึดติดกับเส้นด้ายสีแดงและสีดำ นำมาวางจัดเรียงรายบนพื้นในบริเวณห้องจัดแสดง เดียวกันกับชิ้นส่วนที่ถูกหล่อพิมพ์จากร่างกายของเธอ ทำให้คิดไปได้ว่าความเชื่อในตำนานด้ายแดงที่มองไม่เห็นยังคงทำหน้าที่ยึดโยง และหล่อเลี้ยงร่างกายให้มีชีวิตขึ้นมาใหม่นั้น แต่ในทางกลับกันเส้นใยของการร้อยด้ายแดงที่เกี่ยวข้องพันสลับซับซ้อนเป็นจำนวนมาก กลับให้ความรู้สึกตึงเครียด อึดอัด เสมือนร่างกายได้ถูกอำนาจแห่งกฎระเบียบทางวัฒนธรรมบางอย่างเข้ามาควบคุมยึดเหนี่ยวไว้อย่างแนบแน่น ยิ่งตอกย้ำความเจ็บปวดที่ไม่สามารถหาทางออกได้ง่าย ศิลปินจงใจสื่อเรื่องราวแห่งปมพันธนาการ ความทรงจำในวัยเด็กที่แตกสลาย แขนและขาในฐานะชิ้นส่วนของร่างกายจึงบ่งชี้ความทรงจำที่มีต่อพื้นที่เฉพาะเจาะจง พื้นที่ที่ศิลปินเคยได้รับความเจ็บปวด หรือมีความทรงจำที่ไม่สวยงามนัก

“The mind and body become detached from each other, and I am no longer able to put a stop to these uncontrollable emotions. I lay my own body out in scattered pieces, and have a conversation with it in my mind. Somehow, I understand that this is what the act of connecting my body to these red threads is about. The act of expressing these emotions and giving them a form always also involves the soul being destroyed.” (Nanjo, 2019, p. 90)

ชิโอะตะ กล่าวถึงร่างกายในนิทรรศการนี้โดยสรุปใจความได้ว่า “กายและจิตของฉันแยกออกจากกันและฉันไม่สามารถหยุดยั้งความรู้สึกที่ควบคุมไม่ได้นี้ ฉันวางร่างลงไปเป็นเสี้ยวส่วน และสนทนากับร่างกายในจิตตัวเอง น่าจะเป็นเหตุนี้เองที่ทำให้เกิดความเข้าใจว่าร่างกายและเส้นด้ายสีแดงเหล่านี้เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน การแสดงออกและสร้างรูปของอารมณ์เหล่านี้เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณที่ถูกทำลายอยู่ตลอดเวลาเสมอๆ”

และยังกล่าววัตถุที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำอีกว่า

“To have a secret place all one's own: old weighing scales, rusty wheels, old dolls, stones, nuts, model houses from the old East Germany, and some seventy or so small bottles that I picked up the other day. This is the sort of junk that fills my atelier. These objects coexist with me, in my atelier. Quite by accident, in the midst of the everyday, they continue to move me.” (Nanjo, 2019, p. 97)

“ในพื้นที่ลับของคนคนหนึ่ง ข้าวของไม่ว่าจะเป็น เครื่องชั่งน้ำหนักเก่า ล้อขึ้นสนิม ตุ๊กตาเก่า ๆ ก้อนหิน ถั่ว บ้านจำลองจากอดีตเยอรมันตะวันออก และขวดเล็ก ๆ เจ็ดสิบกว่าขวดหรือประมาณนั้นที่ฉันหยิบมาวันก่อน โดยเหตุบังเอิญในวันที่ปกติ ข้าวของที่เป็นขยะเต็มสตูดิโอพวกนี้ ยังคงให้แรงบันดาลใจแก่ฉันได้”

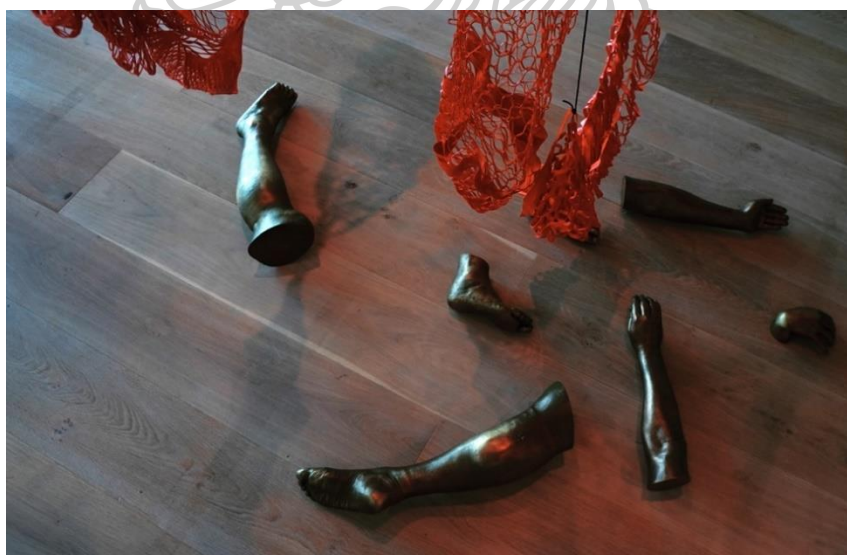
นอกจากวัตถุที่เธอสะสม ศิลปินหล่อแขนและขาของตัวเองเพื่อจัดแสดงในฐานะชิ้นส่วนของสรีระตนเองที่แสดงถึงอาณาบริเวณที่มีความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ภายในที่บ่งบอกถึงความทรงจำและบทบาทของอาณาบริเวณร่างกายสตรีในฐานะวัตถุ ผืนผ้าทำจากหนังวัวย้อมสีแดง ถูกนำมากรีดเป็นริ้วเมื่อแขนลอยขึ้นน้ำหนักของผ้าดึงให้ริ้วเหล่านี้แยกออกจากกัน ลักษณะของการแขนที่ไม่มีระเบียบรวมกับชิ้นส่วนของแขน มือ เท้า กระจัดกระจายออกจากกัน ไม่มีองค์ที่สมบูรณ์

ชิ้นส่วนร่างกายของศิลปินในกรณีนี้สื่อประเด็นเรื่องความทรงจำและความเจ็บปวดของผู้หญิง ลักษณะของวัสดุต่าง ๆ การจัดแสดงสะท้อนประเด็นอย่างชัดเจน ชิ้นส่วนของร่างกายที่กระจัดกระจายไม่ได้สื่อความถึงร่างกายของเธอแบบครบองค์สมบูรณ์ แต่ดูจะเป็นจุดเน้นหรือเป็นอาณาบริเวณที่ร่างกายเกิดความรู้สึกกับวัตถุแห่งความทรงจำในช่วงเวลาหนึ่ง การนำประสบการณ์หรือความทรงจำส่วนบุคคลออกมานำเสนอนี้ให้ผลในทางเชิญชวนให้เกิดความทรงจำร่วมกับผู้ชม

ภาพที่ 16 Out of My Body, Chiharu Shiota, 2019.

ที่มา : Dimensions variable Installation view: Cowhide leather, bronze, The Soul Trembles, Mori Art Museum, accessed July 22, 2020, available from <https://www.cobosocial.com/dossiers/chiharu-shiota-presence-in-absence>

ภาพที่ 17 Out of My Body, Chiharu Shiota, 2019.

ที่มา : photographed 2 October 2019, at The Soul Trembles, Mori Art Museum
by Omsiree Pandamrong

ภาพที่ 18 Out of My Body, Chiharu Shiota, 2019.

ที่มา: photographed 2 October 2019, at The Soul Trembles, Mori Art Museum
by Omsiree Pandamrong

3) ชิ้นส่วนของร่างกายกับพื้นที่ว่าง

จูเลีย ราฟ (Julie Rrap เกิด ค.ศ.1950 – ปัจจุบัน) เริ่มสร้างงานในช่วงกลางทศวรรษที่ 70 ในออสเตรเลีย ลักษณะเด่นในงานของราฟใช้ชิ้นส่วนร่างกายสร้างพื้นที่ว่างในการสร้างงานศิลปะหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นประติมากรรม ภาพถ่าย วิดีโอ และงานศิลปะจัดวาง

ในผลงานชื่อ Vital Statistics (ค.ศ.1997) เป็นงานประติมากรรมที่แสดงพื้นที่ว่างของผู้หญิง โครงสร้างของพื้นที่ว่างเชิงบวกและลบ (positive-negative space) โดยใช้รูปธรรมของร่างกายสร้างปฏิสัมพันธ์กับนามธรรมของพื้นที่ว่าง รูปทรงที่เกิดขึ้นเป็นการหลอกร่างกายโดยตรงด้วยวิธีการถอดพิมพ์จากซิลิโคนยางและไฟเบอร์กลาส เน้นความสำคัญผ่านร่องรอยของร่างกายภายใน และผู้ชมสามารถเข้าถึงและสัมผัสร่องรอยของเธอในแม่พิมพ์ยางที่ถูกประทับอย่างมีความละเอียดสูงจนมีร่องรอยของผิวหนัง (Bond, 1997, p. 51)

การใช้ชิ้นส่วนของร่างกายเป็นการต่อต้านแนวคิดทั่วไปของสังคมที่ชื่นชมร่างกายที่สมบูรณ์แบบในวัฒนธรรมที่บูชารูปทรงสมบูรณ์แบบเป็นสิ่งปกติ ร่างกายที่ถูกตัดส่วนออกมาจะถูกพิจารณาว่า “น่าเกลียด” การนำเสนอร่างกายที่ถูกตัดส่วนออกมานี้เป็นการใช้ร่างกายตัวเองในฐานะวัตถุเพื่อการสร้างสรรค์และนำเสนอสปิริตแบบเฟมินิสต์ ส่วนการที่ศิลปินมักจัดแสดงร่วมกับการใช้ภาพถ่ายและวิดีโอเป็นการนำเสนอสปิริตแบบเฟมินิสต์ที่ใช้สื่อที่มีบทบาททำให้ผู้หญิงกลายเป็นวัตถุ

(Objectified) กรณีนี้ศิลปินพาดพิงโดยตรงถึงสื่อทั้งสองประเภทที่นำเสนอร่างกายของผู้หญิงในฐานะวัตถุเพื่อการบริโภค เช่น การถ่ายภาพนู้ดเพื่อการตีพิมพ์หรือการถ่ายทำภาพยนตร์สำหรับผู้ใหญ่ที่ย้ำถึงร่างกายผู้หญิงที่รองรับการกระทำของเพศชายและผู้ชมเพศชาย ผู้หญิงกลายเป็นวัตถุที่มีสภาพเป็นสินค้าเพื่อการบริโภคโดยที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสังคมว่าทำได้ ศิลปินจึงอาจจะอยากท้าทายความคิดนี้ หรือกระตุ้นผู้ชมว่าอย่ารับความคิดเรื่องการทำให้ผู้หญิงให้เป็นวัตถุง่ายเกินไป (Lynn, 2020, pp. 400-408)

ภาพเผยให้เห็นกระบวนการสร้างงานศิลปะด้วยการปล่อยพื้นที่ negative space ของร่างกายตัวเองให้กลายเป็นงานเหมือนกับร่างเทียมของตัวเองที่ตัวศิลปินทำหน้าที่เป็นช่างภาพนางแบบที่สวมใส่เสื้อผ้า ถอดเสื้อผ้า และโพสท่า หรือไมโพสท่าเหมือนในสื่อโฆษณา แม้จะเห็นชัดว่าเป็นร่างของศิลปิน แต่ด้วยการใช้สื่อหลายประเภททำให้ไม่ใช่เป็นแค่การนำเสนอร่างตัวเอง แต่เป็นการนำเสนอร่างเทียมที่นักวิจารณ์เรียกว่า “ร่างที่สอง”

ภาพที่ 19 Vital Statistics, Julie Rrap, 1997.

ที่มา : Dimensions variable Installation view: fibreglass, rubber, synthetic polymer paint, chromed metal, cibachrome photographs, accessed July 22, 2020, available from

<http://www.julierrap.com/work/vital-statistics>

ภาพที่ 20 Vital Statistics, Julie Rrap, 1997.

ที่มา : Dimensions variable Installation view: fibreglass, rubber, synthetic polymer paint, chromed metal, cibachrome photographs, accessed July 22, 2020, available from <http://www.julierrap.com/work/vital-statistics>

ภาพที่ 21 Vital Statistics, Julie Rrap, 1997.

ที่มา : Dimensions variable Installation view: fibreglass, rubber, synthetic polymer paint, chromed metal, cibachrome photographs, accessed July 22, 2020, available from <http://www.julierrap.com/work/vital-statistics>

สรุปประเด็นและความสำคัญของชิ้นส่วนของร่างกายสตรี

จากการศึกษาความสำคัญของชิ้นส่วนร่างกายสตรีในฐานะวัตถุสำหรับศิลปะร่วมสมัยของศิลปินหญิงจำนวน 3 คน ด้วยวิธีการพิจารณาวิธีในการสร้างสรรค์ การใช้วัสดุและการจัดแสดงร่วมกับวัตถุอื่น ๆ และลักษณะการจัดแสดง ผลการศึกษาพบว่า ศิลปินที่สร้างร่องรอยของร่างกายด้วยการเลือกวัสดุที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงแล้วใช้กระบวนการสร้างสรรค์จากกิจกรรมกัดแทะด้วยปากของศิลปินให้ความหมายในเชิงการตั้งคำถามถึงบทบาทของทั้งสองเพศ ประเด็นนี้เห็นได้ชัดในงานของจานีน อันโทนี่

ในประเด็นถัดมาร่องรอยของร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกายศิลปินหญิงถูกใช้เพื่อนำเสนอประสบการณ์และความทรงจำส่วนตัวที่มีศักยภาพ บ่งชี้ชักชวนผู้ชมให้พิจารณา ให้กลายเป็นความทรงจำร่วมของตนเองหรือขยายความไปไกลกว่านั้นคือกลายเป็นความทรงจำร่วมของสังคมที่เชื่อมโยงพื้นที่ของเวลาและข้อกำหนดบางประการที่ยืดหยุ่นไม่เพียงแค่ร่างกายแต่ยังฝังลึกในระดับจิตใจอีกด้วย ประเด็นนี้เห็นได้ชัดในงานของจิฮะรุ ชิโอะตะ

ในประเด็นของการพาตึงไปถึงเรื่องเพศสภาวะ การที่ร่างกายของผู้หญิงถูกทำให้เป็นวัตถุเพื่อการบริโภคและการนำเสนอร่องรอยของร่างกายผ่านพื้นที่ว่างเชิงลบเห็นได้ชัดในงานของจูเลีย ราฟ

แนวคิดที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างร่องรอยของร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกายกับวัสดุถูกตั้งคำถามขึ้นถึงสถานะของศิลปินสตรีกับโครงสร้างของร่างกายที่ผิดไปจากความงามแบบที่คาดหวังกันในสังคม การจัดแต่งหรือแยกชิ้นส่วนร่างกายเพื่อแสดงสภาวะจำนนต่อบทบาททางเพศ ความเป็นจริงของร่างกายที่ถูกควบคุมด้วยอาณาบริเวณของพื้นที่ การรองรับกักเก็บความทรงจำที่เปี่ยมล้นไปด้วยความรู้สึกในชีวิต ถูกกลไกต่าง ๆ ทางสังคมหล่อหลอมและแทรกซึมผ่านชิ้นส่วนของร่างกายนั้นไม่ต่างกับวัตถุที่มีศักยภาพเป็นเครื่องมือในกระบวนการคิดและทำงานศิลปะที่สำคัญในปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 : บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย” ในการนำเสนอประเด็นทางสังคมของ ศิลปะร่วมสมัย กรณีศิลปินสตรี

Allan Kaprow (ค.ศ.1927-2006) กล่าวไว้ในปีค.ศ. 1956 ว่า The line between art and life should be kept as fluid, and perhaps indistinct, as passive. (Kaprow, 2020, p. 260) “เส้นแบ่งระหว่างศิลปะและชีวิตควรจะเลือนไหลและถ้าเป็นไปได้คือไม่ควรแยกแยะออกจากกัน” หนึ่งในสิ่งสำคัญที่ศิลปะร่วมสมัยทำคือการแสดงออกซึ่งประเด็นที่แวดล้อมชีวิตของศิลปิน อย่างไรก็ตามการที่ศิลปินบางคนคล้อยตามความแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสภาพแวดล้อมเฉพาะตัวที่ต่างก็แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ในแต่ละสังคมนั้นยังมีการให้ค่ากับประเด็นเหล่านี้แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ภาพร่างกายของผู้หญิงที่ถูกทำให้เป็นการพาณิชย์อย่างมากในสังคมตะวันตก หรือภาพร่างกายผู้หญิงที่ถูกปกปิดในสังคมศาสนาอิสลาม เป็นต้น การสร้างสรรค์งานศิลปะโดยศิลปินจึงเป็นกระบวนการตั้งคำถามโดยตรงสู่ประเด็นเหล่านี้ โดยอาศัยสื่อที่สามารถสื่อสารประเด็นสำหรับสังคมเฉพาะเจาะจงได้ การศึกษาประเด็นที่ศิลปินต้องการนำเสนอและวิธีการใช้สื่อจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อเพิ่มศักยภาพกระบวนการสื่อความในงานศิลปะร่วมสมัย ในกรณีของศิลปินหญิงนับตั้งแต่สมัยใหม่เป็นต้นมา การสร้างสรรค์งานศิลปะเหมือนจะเป็นหนึ่งในวิธีที่ทรงพลังในการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างทรงพลังเทียบเท่าหรือบางครั้งทรงพลังกว่าสื่ออื่น ๆ บทความนี้ทำการศึกษามผลงานของศิลปินหญิงสามท่าน โดยที่ตั้งใจเลือกสรรศิลปินที่ทำงานภายใต้บริบทที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่มีส่วนร่วมกันในเรื่องของการใช้สื่อคือการใช้ ถ้อยคำ และ ภาพร่างกาย เป็นสื่อหลักในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

3.1 ภาพร่างกาย ถ้อยคำ ประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลและบริบททางวัฒนธรรม

ชิริน เนชัต (Shirin Neshat ค.ศ. 1957) เป็นศิลปินชาวอิหร่าน ในวัยเด็กเนชัตไม่เคยสัมผัสกับศิลปะจริง ๆ ไม่มีใครในครอบครัวเคยเรียนศิลปะ ไม่ได้ไปเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ศิลปะ การศึกษาในเตหะรานของเนชัตได้รับการเข้าเรียนในโรงเรียนคาทอลิก ทำให้เธอเรียนรู้ประวัติศาสตร์และบริบททางวัฒนธรรมทางศาสนา วรรณคดี กวีนิพนธ์ทั้งของอิหร่านและโลกตะวันตก ต่อมาเธอเริ่มศึกษาด้านศิลปะจากการเดินทางมาศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่อายุ 17 ปี และกลับประเทศตนเองไม่ได้ เพราะสถานการณ์การปฏิวัติอิสลามในประเทศอิหร่าน เมื่อปี ค.ศ.1979 ทำให้ต้องใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดน สูญเสียสถานะ และย้ายถิ่นฐานไม่สามารถกลับบ้านได้อีกต่อไป จนกระทั่งปี ค.ศ.1993 สถานการณ์คลี่คลายลงจึงได้มีโอกาสกลับไปเยี่ยมประเทศบ้านเกิดเป็นครั้งแรก ความเปลี่ยนแปลงจากโลกที่มีอิสระและเสรีภาพเต็มทีกลายเป็นโลกที่ผู้หญิงถูกตีกรอบทุกอย่าง เธอพบเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ถูกลบเลือนไปจากความทรงจำในวัยเยาว์ ความตระหนักต่อสิ่งที่พบเห็นทำให้ศิลปินต้องการใช้ประสบการณ์อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และความทรงจำออกมา ประเด็นหลักของ

เธอก็เป็นเรื่องของผู้หญิงอิหร่าน ความรู้สึกสะท้อนใจเมื่อกลับไปเยี่ยมบ้านเกิด ข้อเท็จจริงทางสถานะของสตรีจากความทรงจำเดิมที่มีประสบการณ์มาในอดีตแรงปะทะกับความเจ็บปวดของภูมิหลังความทรงจำ การปฏิบัติทางศาสนาและความเข้มแข็งของผู้หญิงในประเทศอิหร่านหลังการปฏิวัติ (Morrill, Wright, and Elderton, 2019, p. 298)

จากการศึกษาลักษณะเด่นในภาพถ่ายของเนซัต นอกจากจะเห็นความงามของดวงตา และเรือนร่างที่เผยออกมาจากผ้าคลุมของสตรีชาวมุสลิม ยังแสดงให้เห็นชิ้นส่วนของร่างกายที่ถูกตัดแยกออกมาอย่างชัดเจน ทำให้มีความหมายของร่างกายที่สมบูรณ์หายไป ภาพถ่ายชุดนี้จึงเป็นสื่อหลักที่ศิลปินจงใจนำเสนอความจริง ดังนั้น ลักษณะการรับรู้ภาษาภาพจะอยู่ในทิศทางด้านซ้ายของไดอะแกรมข้างต้นของสกอตต์ แมคคลาวด์ ทำให้ภาพถ่ายสื่อสารความจริงที่หลงลึกไปถึงเรื่องราวชีวิตของศิลปินได้

และจากการศึกษาบทความของแอลลิสัน ยัง (Allison Young) อธิบายเพิ่มเติมถึงประเด็นการเผชิญหน้ากับ “ความจริงที่ขัดแย้ง” (paradoxical reality) ผ่านภาพถ่ายขาว-ดำหลายชิ้น สัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงระหว่างภาพตัวแทนของโลกผู้หญิงมุสลิมกับมุมมองโลกตะวันตก นั่นคือ ผ้าคลุมไบหน้า (the veil) ปีน ข้อความ และการจ้องมอง (the gaze) ประเด็นดังกล่าวนี้มีความคิดและความเชื่อที่สวนทางกันโดยสิ้นเชิง ในขณะที่กลุ่มผู้หญิงมุสลิมจำนวนมากทั่วโลกคิดเห็นว่าการสวมผ้าคลุมไบหน้าเป็นการแสดงสัญลักษณ์แห่งตัวตน อัตลักษณ์ทางศาสนาที่แข็งแกร่งและทรงคุณค่า การถูกจ้องมองจากบุคคลอื่นในอีกด้านหนึ่งกลับคิดเห็นว่าการสวมผ้าคลุมไบหน้าในที่สาธารณะถูกใส่รหัสด้วยบริบททางวัฒนธรรม และการลิดรอนสิทธิในสายตาของตะวันตก ซึ่งจากเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์โลกการปฏิวัติอิสลามเมื่อปี ค.ศ. 1979 ทำให้ต้องนึกย้อนกลับไปพิจารณาและสำรวจสัญลักษณ์ที่เต็มไปด้วยความจริงระหว่างภาพร่างกาย ถ้อยคำ ประวัติศาสตร์ส่วนบุคคล และบริบททางวัฒนธรรมนี้ ในงานสร้างสรรค์ของเนซัตใหม่อีกครั้งกับประเด็นคำถามเรื่องผ้าคลุมไบหน้าของผู้หญิงมุสลิมนั้นมีบทบาทเป็นทั้งสัญลักษณ์แห่งเสรีภาพและการลิดรอนสิทธิหรือไม่ (Young, 2020.)

ในผลงานชื่อ I am its Secret (ค.ศ.1993) และ Untitled "Women of Allah" (ค.ศ.1996) นำเสนอภาพร่างกายของศิลปินที่ซ้อนทับด้วยข้อความและการเผชิญหน้ากับ “ความจริงที่ขัดแย้ง” ภาพตัวอักษรเป็นกลอนของกวีชื่อ Foruk Faruhzad ถูกเขียนอย่างตั้งใจแสดงความงามของลายเส้นตัวอักษรฟาร์ซี (Farsi) เป็นบทกวีบอกเล่าความเป็นอยู่แบบอนุรักษนิยมของผู้หญิงและคู่รักชาวมุสลิม บางเรื่องราวยังระบุคำสั่งเสียของทหารที่ออกรบในสงครามปฏิวัติของอิรัก-อิหร่าน

ในผลงานชื่อ Allegiance with Wakefulness เป็นภาพถ่ายผ้าเต้าผู้หญิงบริเวณด้านล่างปรากฏส่วนของกระบอกปืนโพลีเอสเตอร์ออกมาระหว่างผ้าเต้าทั้งสอง บนผ้าเต้าเขียนด้วยบทกวี ภาพร่างกายส่วนที่อ่อนนุ่มแทรกเข้ามาด้วยส่วนปลายของกระบอกปืนขัดแย้งกันทำให้การสื่อความชัดเจนเช่นเดียวกันกับผลงานชื่อ Rebellious Silence ภาพไบหน้าผู้หญิงถูกขนาบด้วยอาวุธปืนไรเฟิล

มีความยาวผ่ากึ่งกลางใบหน้าสัมผัสกับบริเวณริมฝีปาก จมูก หน้าผาก และดวงตาของผู้หญิงคนนี้จ้องมองออกมาตรง ๆ ผู้ชมอย่างเข้มข้น ข้อความภาษาฟาร์ซีที่พาดผ่านใบหน้านั้นมาจากบทวีของ Tahereh Saffarzadeh ชื่อ “Allegiance with Wakefulness” (ความจงรักภักดีกับความอ่อนแอ) และการเว้นเฉพาะส่วนดวงตาจึงทำให้จับแน่นพื้นที่แห่งการจ้องมองส่วนนี้มากขึ้น ในบทกวีมีเนื้อหาแนวสตรีนิยมจารึกถ้อยคำด้วยภาษาที่ใช้สื่อสารภายในประเทศซึ่งมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมเปอร์เซีย น้ำหนักของการวัดปลายปากกาบนใบหน้าและอาณาบริเวณร่างกายของสตรีอิหร่านกับภาพบุคคลที่สวมใส่ผ้าคลุมปกปิดเรือนร่างซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะทางศาสนา ประเด็นที่พูดถึงกันมากเรื่องใบหน้าที่ต้องห้ามกับการแสดงออกของผู้หญิงในประเทศนี้

ในผลงานชื่อ Women of Allah series นำเสนอภาพผู้หญิงมุสลิมถืออาวุธปืนและมีลักษณะคุกคามด้วยการชี้ปากกระบอกปืนมาที่เลนส์กล้องโดยตรง ส่องออกมายังผู้ชมอย่างเกรี้ยวกราดและชัดเจนว่าเป็นฝ่ายจ้องมองกลับอย่างเป็นอิสระจากการสยบยอมต่อการถูกจ้องมองในสายตาชาติตะวันตก หรือบุคคลนอก จากประเด็นความคิดที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อนซึ่งการถูกจ้องมองนี้กลับปิดบังผู้หญิงจากการถูกเห็นเชิงความคิดและความหมาย ภาพแทนอาวุธปืนการทำสงครามและการยอมตายเพื่อศาสนา เป็นประเด็นที่ศิลปินหญิงชาวอิหร่านชวนให้คิดทบทวนความรู้สึกในฐานะบุคคลคนภายนอกต่อการปฏิบัติวัฒนธรรมอิหร่าน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับถ้อยคำ

เราไม่ทราบแน่ชัดว่าภาพถ่ายทั้งสี่ชิ้นนี้เป็นร่างกายของศิลปินหรือไม่ แต่ประเด็นนี้อาจจะไม่สำคัญเท่าที่ผลลัพธ์ของงานนำเสนอออกมาได้ เมื่อพิจารณาในประเด็นร่างกายของศิลปินไม่ได้พยายามแสดงแทนภาพร่างกายของตัวเอง แต่เป็นภาพแสดงแทนร่างกายของผู้หญิงอิหร่านหรืออาจกล่าวได้ว่าแสดงแทนร่างกายของผู้หญิงมุสลิมทุกคนที่อยู่ภายใต้กรอบทางวัฒนธรรม

ภาพปลายด้ามปืนอันทรงพลังที่ปรากฏในภาพถ่าย เผยแนบติดกับลำตัวออกมาผ่านบริเวณกลางใบหน้า และระหว่างฝ่าเท้าทั้งสองข้างอย่างเกรี้ยวกราด ทำให้คิดไปได้ว่าหากภาพร่างกายของผู้หญิงอิหร่านคนนี้เป็นอาณาบริเวณของพื้นที่ที่เต็มไปด้วยเงื่อนไซท์ที่ปิดกั้นอิสรภาพ และร่างกายที่ถูกรุกรานเป็นเสมือนเป้าหนึ่งในการฝึกซ้อม หรือลานประลองสงครามของเหล่าทหารชายในสนามรบ

การใช้ภาพถ่ายขาว-ดำ ที่ให้ผลลัพธ์ทั้งในแง่การรายงาน “ความจริง” แบบหนังสือพิมพ์ ในขณะที่เดียวกันกับที่ใช้มุมมองแบบโคลอสอัลตั้งขึ้นส่วนของร่างกายเข้ามาใกล้ชิดผู้ชม ผลงานชุดนี้เมื่อจัดแสดงจริงมีขนาดชิ้นงานที่ทั้งขยายใหญ่กว่าขนาดร่างกายของคนจริงและเล็กกว่า ในภาพที่เป็นภาพใบหน้า มุมกล้องที่ตั้งภาพเข้ามาอย่างใกล้ชิดทำให้เกิดความอึดอัดกับผู้ชมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใบหน้าในภาพ *Rebellious Silence* และ *I am its secret* ที่ดวงตาของใบหน้า

จ้องมองมายังผู้ชมทำให้เกิดผลลัพธ์แบบเรียกร่องความสนใจ แบบที่ Van de Leeuwen เสนอไว้ใน Reading Images (Kress, and Leeuwen, 2006, pp. 124-129)

ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับถ้อยคำ ถ้อยคำที่เป็นบทกวีซึ่งแม้ผู้ชมส่วนใหญ่จะอ่านไม่ออกแต่ก็มีบทบาทในการกำกับความหมายของภาพให้หยุดนิ่งอยู่ที่ประเด็นของความเป็นผู้หญิงและกรอบทางวัฒนธรรม “ภาพทุกภาพล้วนมีศักยภาพที่จะสื่อความหมายได้หลายความหมาย (polysemous) ทั้งสิ้นกล่าวคือรูปสัญลักษณ์ของมันผูกโยงอยู่กับตัวความหมายจำนวนหนึ่งอย่างหลวมๆ แบบ “ห่วงโซ่ที่ลอยตัว” (floating chain) และทำให้ผู้อ่านสามารถเลือกความหมายบางตัวและมองข้ามบางตัว” (บาร์ตส, 2539, p. 119) ทั้งนี้ลักษณะของตัวอักษรภาษาฟาร์ซีสื่อความหมายเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ระดับความเป็นนามธรรมของตัวอักษรให้จินตนาการเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังชวนให้ฉงนบทกวีเป็นถ้อยคำที่เน้นกระตุ้นจินตนาการมากกว่าพยายามจะแสดงแทนความจริงอยู่แล้ว แม้จะเกิดความขัดแย้งขึ้นมาเพราะการอ่าน “ไม่ออก” กับภาพที่สื่อความด้วยตัวเอง

ถ้อยคำที่เป็นบทกวีทำหน้าที่กำกับความหมายของภาพให้หยุดนิ่งและมีความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับภาพในแง่มุมของการผสมผสานแบบเติมเข้าไป (Word Specific Combinations) ทำให้รูปทำหน้าที่สื่อความหมายเฉพาะได้ เพราะถ้อยคำในที่นี้เพิ่มเติมความหมายและขยายความ (additive combinations) ให้กับภาพอีกด้วย (แมคเคลลาเวิร์ด, 2559, pp. 153-154) เพราะแม้ผู้ชมจะอ่านออกหรือไม่ก็ตามแต่ความหมายก็ยังคงดำรงอยู่ สำหรับผู้ชมที่อ่านออกย่อมเกิดอรรถรสเพิ่มเติมขึ้น

ผลงานชุดนี้ตอกย้ำประเด็นของผู้หญิงในโลกมุสลิมว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีตัวตนปรากฏในโลกสาธารณะ ต้องอยู่ภายใต้การดูแลตลอดเวลา มีใบหน้าที่ต้องห้ามเผยออกมา ไม่สามารถเสนอความคิดของตนเองได้ จึงมีลักษณะถูกเซนเซอร์ทั้งร่างกายและจิตใจ หรือแท้จริงแล้วเป็นสัญลักษณ์ของความศรัทธาและศูนย์กลางแห่งตัวตนอันแท้จริง ในขณะที่ประเด็นข้อเท็จจริงเรื่องบทบาทของผู้หญิงมุสลิมในเรื่องการถูกจ้องมองยังคงสะท้อนความจริงที่ขัดแย้งระหว่างผู้ถูกจ้องมองและผู้เฝ้ามองจากสังคมโลกให้ชวนกลับมาทบทวนความหมายใหม่อีกครั้ง

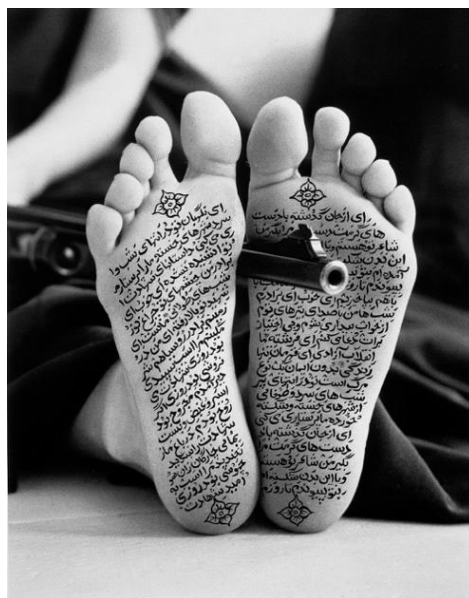
ภาพที่ 22 Shirin Neshat, I am It's Secret, 1993, print and ink, 48 x 31.8 cm.

ที่มา: Accessed Dec 8, 2020, Available from <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-shirin-neshat-path-art-school-outcast-contemporary-art-icon>

ภาพที่ 23 Shirin Neshat, Untitled "Women of Allah", 1996, print and ink, 133 x 92.1 cm.

ที่มา: Accessed Dec 8, 2020, Available from <https://news.artnet.com/exhibitions/shirin-neshat-new-film-broad-1547389>

ภาพที่ 24 Shirin Neshat, Allegiance with Wakefulness, 1994, print and ink, 89.8 x 71.1 cm.

ที่มา: Accessed Dec 8, 2020, Available from <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-shirin-neshat-path-art-school-outcast-contemporary-art-icon>

ภาพที่ 25 Shirin Neshat, Rebellious Silence, 1994, print and ink, 30.5x22.9 cm.

ที่มา: Accessed Dec 8, 2020, Available from <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-shirin-neshat-path-art-school-outcast-contemporary-art-icon>

ภาพที่ 26 Shirin Neshat, Women of Allah series, 1994, print and ink, 30.5x22.9 cm.

ที่มา: Accessed Dec 8, 2020, Available from <https://www.khanacademy.org/humanities/ap-art-history/global-contemporary-apah/20th-century-apah/a/neshat-rebellious>

3.2 ร่างกาย ถ้อยคำและประวัติศาสตร์ส่วนบุคคล

รสลิน กาสต์ (Rossalin Garst เกิด ค.ศ.1956) กับผลงานสุนัขผู้ไร้ตัวตนสัตว์เลี้ยงในความทรงจำ การเยียวยาตนเองจากความทุกข์ที่มีต่อการสูญเสียเจ้าสกายเลอร์ สุนัขอันเป็นที่รักด้วยการสื่อสารความคิดถึง ถ่ายทอดถ้อยคำและความรู้สึกผ่านโปรแกรม “ไลน์” ไปยังสกายเลอร์ผู้ไม่มีตัวตน ด้วยความรู้สึกเศร้าใจ ความสุข และความงามของประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลผ่านถ้อยคำในใจ

ไลน์ถึงสกายเลอร์ เป็นผลงานที่ประกอบด้วยผืนผ้าโปร่งเบาหลายผืน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผืน “ไลน์” ของรสลิน เป็นผืนผ้าที่บรรจุข้อความ คำสอน ภาพการ์ตูน หรือรูปสติ๊กเกอร์จากโปรแกรมไลน์ ด้วยฝีมือนำเส้นใยปักถักร้อยเส้นด้าย การกลัดยึดผืนผ้าในการทำหน้าที่แสดงความรู้สึกแทนคำพูด รวมทั้งรูปหม่อมวอลปลาที่เป็นสัญลักษณ์แทนตนเอง ส่งไปยังสกายเลอร์เพื่อนวดบำบัดให้ขาหลังที่อ่อนล้าในวัยชราได้แข็งแรง นอกจากนี้ยังปรารถนาที่จะส่งรูปสัญลักษณ์อวัยวะภายในร่างกายของตนเอง เช่น ปอด หัวใจ สมอ กระจกตา และกล้ามเนื้อ ไปทำหน้าที่ร่วมกับมวอลปลาในการบำบัดให้สกายเลอร์ รวากับศิลปินได้พูดคุยผ่านไลน์ศิลปะและเกิดความสุขเมื่อจินตนาการถึงการตอบสนองรับรู้ของสกายเลอร์ผู้รับข้อความที่จะเป็นฝ่ายรับฟังเพียงอย่างเดียวทั้งเมื่อครั้งที่ยังมีชีวิตและเมื่อไม่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ (รสลิน กาสต์, 2559, pp. 23-124)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำ

Line to Skyler การจัดวางผืนข้อความขนาดใหญ่ การใช้ถ้อยคำที่พิมพ์บันทึกข้อความส่งผ่านแอปพลิเคชันเพื่อสื่อสารเยียวยาจิตใจตนเองที่มีต่อการสูญเสียสุนัขอันเป็นที่รัก การสื่อสารเรื่องราวส่วนตัวระหว่างศิลปินและสุนัขด้วยการเขียนหรือพิมพ์ถ้อยคำในใจที่งดงาม ไร้ร่องรอยแห่งความโศกเศร้า และคงเหลือไว้ซึ่งการพิจารณาเพียงรูปโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายของสุนัขกับร่างกายของตนเองเท่านั้น เมื่อพิจารณาข้อความชุดนี้แล้ว เป็นไปได้ว่าศิลปินจงใจใช้สื่อของชุดข้อความที่สัมพันธ์กับบริบททางศาสนา และสังคมวัฒนธรรมไทยทั้งนี้อาจจะเห็นการพาดพิงถึงวัฒนธรรมการแขวนป้าย เพื่อสื่อเนื้อหาธรรมะตามพื้นที่ในบริเวณวัดไทยที่มีความหมายเพื่อเตือนใจคนไปวัดในแง่ดี คำพูดที่ศิลปินสื่อความถึงสุนัขตัวโปรดจึงอาจจะเชื่อมโยงความทรงจำส่วนตัวให้กลายเป็นความทรงจำส่วนรวมของสังคม

ภาพที่ 27 ไลน์ถึงสกายเลอร์, รสลิน กาสต์, 2559.
ที่มา: Accessed 10 December 2020, Available from
<https://gallerynumthong.com/2016-line-to-skylar>

ภาพที่ 28 ไลน์ถึงสกายเลอร์, รสลิน กาสต์, 2559.
ที่มา: Accessed 10 December 2020, Available from
<https://gallerynumthong.com/2016-line-to-skylar/>

ภาพที่ 29 โลกถึงสกายเลอร์, รสลิน กาสต์, 2559.

ที่มา: Accessed 10 December 2020, Available from

<https://www.doddod.com/line-to-skyler-by-at-rossalin-garst-numthong-gallery-at-are/>

3.3 ร่างกาย ถ้อยคำและประวัติศาสตร์

แอน แฮมิลตัน (Ann Hamilton เกิด ค.ศ.1956) ศิลปินหญิงชาวอเมริกัน ทำงานศิลปะโดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย ผลงานของเธอมักใช้สถานที่สาธารณะขนาดใหญ่ ทำงานติดตั้งด้วยวัสดุที่มีความหมายเฉพาะในแต่ละบริบทประกอบกับการแสดงด้วย ประเด็นที่เธอสนใจมีเรื่องชุมชนซึ่งเป็นสถานที่เฉพาะกับเรื่องชนชั้นแรงงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดพลังเสียงร่วมกัน สังเกตเห็นจากการใช้วัสดุที่มีบริบทของการผลิตด้วยมือและจัดวางโดยให้ผู้ชมเข้าไปสัมผัส เช่น เดินบนกองวัสดุ เป็นต้น สภาพแวดล้อมชั่วคราวที่เธอจำลองขึ้นจากประสบการณ์อันสะเทือนใจได้ตอบสนองทางกวีต่อการปรากฏตัวของโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และอาณาบริเวณที่เป็นสถานที่เฉพาะ แฮมิลตันสนใจใช้ภาพตัวแทนของมือและปากในการเปล่งเสียง หรือการสร้างคำด้วยมือ สื่อสารด้วยภาษาและข้อความ การสัมผัส การเสียดสี ถากถาง และการสนทนากับสถานที่

ในผลงานชื่อ Tropos ค.ศ.1993-1994 คำว่า Tropos ในภาษากรีกแปลตรงตัวว่าการบ่งชี้ถึงการหันหรือการเปลี่ยนแปลง คำศัพท์ทางชีววิทยา "tropism" หมายถึง ปฏิกริยาตอบสนองหรือการตอบโต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสิ่งมีชีวิตที่จะหันเข้าหาสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าภายนอก เช่น ในกรณีของพืชที่ตอบสนองต่อแสงและเจริญเติบโต เป็นต้น ในงานชิ้นนี้ศิลปินโปรยขนม่่าจำนวนมากลงบนพื้นห้องภายในตัวโรงงานเก่าขนาดใหญ่ (ขนาดประมาณ 5,000 ตารางฟุต) ขนม่่าที่ถูกเย็บมัดรวมกันดูเหมือนจะมีความเคลื่อนไหวเหมือนน้ำทะเลซึ่งลอยอยู่เหนือพื้นคอนกรีตอย่างอ่อนนุ่ม บานหน้าต่างอุตสาหกรรมมีพื้นผิวโปร่งแสงทำให้ห้องนั้นมีแสงจ้าสอดเข้ามา ด้วยแสงนี้ผู้ชมสามารถหันมามองในทิศทางเดียวกันและถูกดึงเข้าหาร่างอันโดดเด่นของบันไดโลหะขนาดเล็ก ขณะที่ผู้อ่านกำลังอ่านหนังสือและเผาข้อความด้วยการลากหัวเผาไฟฟ้าค่อย ๆ เผาแถบข้อความออกไปทีละบรรทัด กลิ่นและควันจากการเผาไหม้ฉนวนบวอลอยู่ภายในอาณาบริเวณห้อง ที่มาของกลิ่นเด่นชัดขึ้นเมื่อผู้ชมเข้ามาใกล้ร่างที่นั่งกับกองหนังสือจำนวน 48 เล่ม ซึ่งศิลปินได้เลือกหนังสือมาจากร้านหนังสือมือสองของนิวยอร์กชื่อ Strand โดยไม่มีหัวข้อที่แน่นอน (Hamilton, 2020) ราวกับว่าศิลปินเลือกหนังสือมาจากหน้าต่างของรูปเล่มมากกว่าหัวข้อ ในยามที่มีผู้อ่านก็อ่านไปโดยไม่ได้สนใจความหมาย และการเผาตัวอักษรออกไปในระหว่างการอ่านยิ่งทำให้ความหมายของตัวอักษรเกิดคำถามมากกว่าการเข้าใจเนื้อหา และทำให้ผู้ชมงานไฟก๊สที่กระบวนการสัมผัสและการเผามากกว่าไปไฟก๊สที่เนื้อหา

ผลงานชื่อ Indigo Blue ประติมากรรมสิ่งทอที่มีอิทธิพลต่องานศิลปะ ยิ่งไปกว่านั้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองต่อพื้นที่จัดแสดงภาพถ่าย วิดีโอ และการรวมกันของวัตถุที่หลากหลาย รวมถึงภาษาเขียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการทำงานศิลปะ ซึ่งผลงาน Indigo Blue ของแอน แฮมิลตัน ในกระบวนการเลือกสถานที่ติดตั้งผลงาน ศิลปินเลือกอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณถนน Pinckney ชื่อถนนมาจากงาน Eliza Pinckney ที่มีอันเป็นหนึ่งในเจ้าของไร่ สมัยนั้นนำต้นครามเข้ามายังเมือง Charlestown เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1744 ตามประวัติศาสตร์แล้วสีครามมี

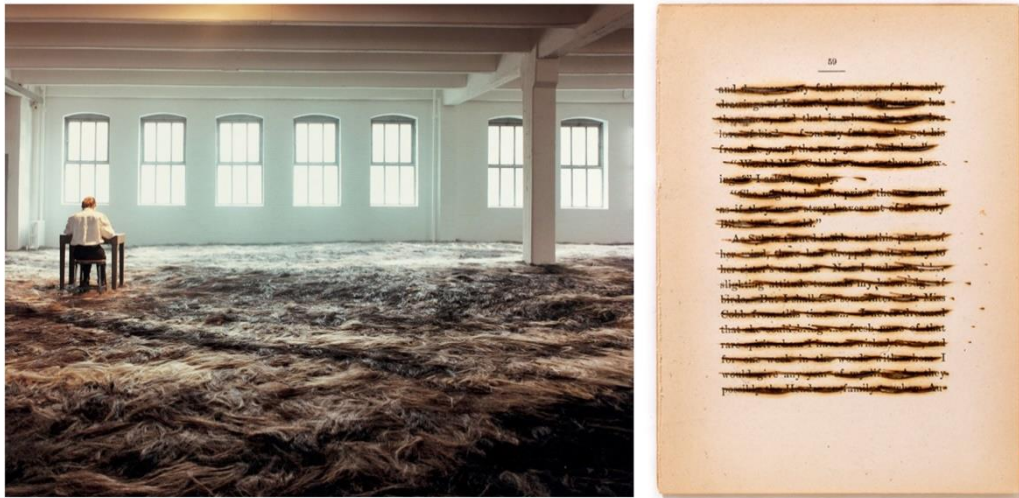
ความสัมพันธ์กับทาสอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้แฮมิลตันยังได้นำโต๊ะจากตลาดกลางของเมืองอันเป็นบริเวณที่ทำการค้าทาสในสมัยก่อน สมุดที่วางอยู่บนโต๊ะจะถูกกลบโดยผู้ชมงานศิลปะที่เข้ามามีส่วนร่วม ด้วยยางลบและน้ำลาย เศษขี้ยางลบจะถูกเก็บสะสมเอาไว้เช่นเดียวกันกับกองเมล็ดถั่วเหลืองที่ค่อยๆ งอกต้นและเน่าเสียส่งกลิ่นไปโดยรอบบริเวณติดตั้งผลงาน องค์ประกอบศิลปะค่อยๆ ปะติดปะต่อให้กับผู้ดูในแง่การรับรู้ข้อเท็จจริงระหว่างพื้นที่ เวลา และประวัติศาสตร์ เป็นประเด็นเกี่ยวกับความเจ็บปวดของทาสและมนุษยชาติ (Hamilton, 2020)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับและภาพ

แอน แฮมิลตัน เชื่อว่าการรับรู้ของคนเรานั้นผ่านทางสัมผัสทั้งหมดที่เรามีหล่อหลอม กลายเป็นความทรงจำ สื่อบางประเภทเช่น ตัวหนังสือและการอ่านเป็นสื่อที่ถูกเข้ารหัสจึงมีข้อจำกัด และจุดบกพร่องมากมาย รูปแบบของการเรียนรู้ผ่านสัมผัส โดยเฉพาะที่แฮมิลตันเน้นมาก คือ ทาง ผิวหนัง เป็นตัวรับรู้ที่ลึกซึ้งให้ความรู้สึกที่อธิบายไม่ได้แต่มีความสำคัญยิ่ง เธอก้าวไวว่า You have to trust things you can't name. You feel through your body, you take in the world through your skin. นั่นคือการที่ศิลปินตั้งคำถามโดยตรงต่อกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น ในบริบทของแรงงาน ประวัติศาสตร์หรือในบริบทของการก่อรูปความรู้มนุษย์โดยพื้นฐาน

การเลือกใช้สถานที่ทางประวัติศาสตร์ยังคงแสดงให้เห็นสถานะการทำงานของแรงงานสตรีที่ต้องทำงานด้วยความอดทนท่ามกลางโครงสร้างหลักที่ยังทรงอำนาจและแข็งแกร่งจวบจนปัจจุบัน การสำรวจร่างกายภายในผ่านภาษาและถ้อยคำที่ถูกกลบออกไป ร่องรอยเผาไหม้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ศิลปินใช้ การลบความทรงจำ ความเจ็บปวดที่ยากลบเลือนกับพื้นที่ในอดีต

สารในงานของแฮมิลตันสามารถส่งต่อไปถึงผู้ชมในเชิงการรับรู้ เชิงสังคมวัฒนธรรม และเชิงร่างกาย ในสถานะสตรีเพศศิลปินแสดงให้เห็นสภาวะการทดสอบขีดจำกัดของร่างกายด้วยความอดทน การใช้ร่างกายและเสียงของศิลปินเองในกระบวนการอ่าน การเผา และลบถ้อยคำบน หน้ากระดาษที่ละบรรทัด ในบริเวณโรงงานดังกล่าวแสดงกระบวนการตั้งคำถามที่ชี้ชัดไปถึงศักยภาพ บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย” กระบวนการเขียนและลบตัวอักษรออกสามารถขับเคลื่อนความหมายของถ้อยคำให้แสดงชั้นเชิงในบริบทที่ไม่หยุดนิ่ง เศษเสี้ยวของคำที่ก้าวข้ามการ กำกับความหมายของสาร ย่อมมีความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจด้วย และการส่งต่อสารในเชิง การสัมผัสรับรู้ลักษณะดังกล่าว ยังแสดงให้เห็นว่าศิลปินไม่เชื่อเรื่องการรับรู้ผ่านตัวอักษรในหนังสือแต่อย่างใด แต่เชื่อในเชิงการรับรู้ผ่านสัมผัสต่าง ๆ จากร่างกาย จึงใช้กระบวนการลบ หรือเผาเพื่อให้ “รู้สึก” ด้วยสัมผัสอื่น ๆ นอกเหนือจากการอ่าน และวิธีการตั้งคำถามโดยตรงต่อกระบวนการรับรู้ของมนุษย์

ภาพที่ 30 Ann Hamilton, Tropos, 1993 – 1994, translucent industrial glass windows, gravel topped with concrete, horsehair, table, chair, electric burner, books, recorded voice, audiotape, audiotape player, speakers.

ที่มา: Accessed Dec 1, 2020, Available from
<https://www.annhamiltonstudio.com/projects/tropos.html>

ภาพที่ 31 Ann Hamilton, Tropos, 1993 – 1994, translucent industrial glass windows, gravel topped with concrete, horsehair, table, chair, electric burner, books, recorded voice, audiotape, audiotape player, speakers.

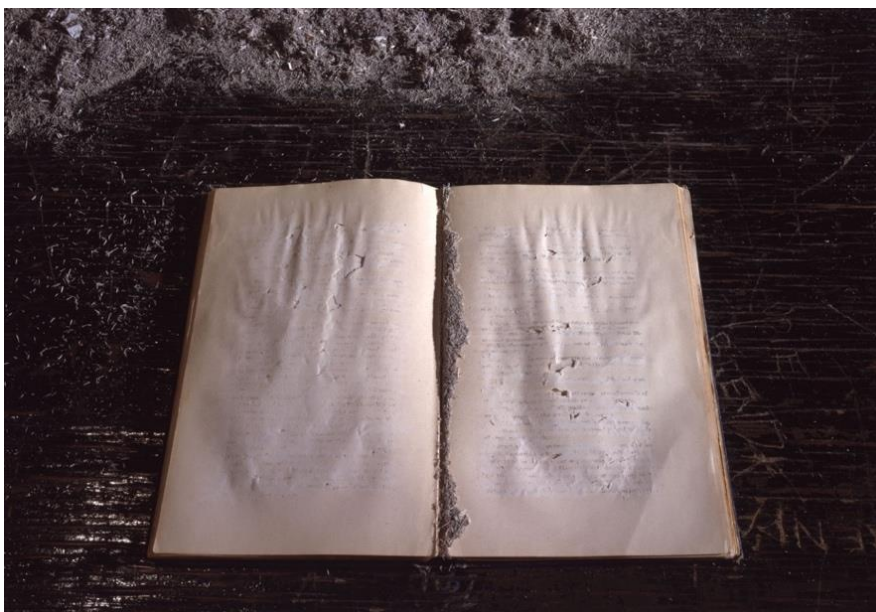
ที่มา: Accessed Dec 1, 2020, Available from
<https://www.annhamiltonstudio.com/projects/tropos.html>

ภาพที่ 32 Indigo Blue, Ann Hamilton, 1991
 ที่มา: Accessed 8 October 2019, Available from
<http://www.annhamiltonstudio.com/projects/indigoblue.html>

ภาพที่ 33 Indigo Blue, Ann Hamilton, 1991
 ที่มา: Accessed 8 October 2019, Available from
<http://www.annhamiltonstudio.com/projects/indigoblue.html>

ภาพที่ 34 Indigo Blue, Ann Hamilton, 1991

ที่มา: Accessed 8 October 2019, Available from

<http://www.annhamiltonstudio.com/projects/indigoblue.html>

สรุปความสัมพันธ์บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย”

โดยใช้วิธีการศึกษา สอง วิธีคือ หนึ่ง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำและภาพที่ โรลองด์ บาร์ตส์เสนอไว้ในบทความเรื่องไวยากรณ์ของภาพ และแนวทางที่สกัด แมคคลาวด์ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับภาพในการ์ตูนช่อง สอง พิจารณาบริบททางสังคมวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลที่มีต่อสังคมวัฒนธรรมตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ผลการศึกษาพบว่า

ผลงานของซีรีน เนซต์ใช้ภาพถ่ายร่างกายของตนเองและของผู้หญิงอิหร่านคนอื่น ๆ เขียนบท กวีลงไปทำให้ภาพสื่อความจริงในลักษณะแบบภาพถ่ายในชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันกับที่ให้การ เผชิญหน้าระหว่างผู้ชมเรียกร้องความสนใจกลับไปทีใบหน้าผู้หญิงซึ่งถูกปกปิดมาโดยตลอด รวมถึง การใช้ถ้อยคำลักษณะของตัวอักษรภาษาฟาร์ซีซึ่งเป็นเครื่องมือนำพาความทรงจำในอดีตและเรื่องราว ส่วนตัวที่มีศักยภาพซึ่งชวนผู้ชมให้ตั้งคำถามกับประเด็นสังคมวัฒนธรรม แม้ไม่สามารถแปลความหมาย ได้ คำและภาพยังกลายเป็นความทรงจำร่วมของผู้หญิงคนอื่นทั่ว ๆ ไป ผ่านการขยายความและภาษา ภาพในรูปแบบเฉพาะ

จากผลงานของรสนิน กาสต์จะเห็นได้ว่า ศิลปินใช้ตัวอักษรและภาพร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นบริบทของร่างกายและประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลแบบเต็มตัว ภาพร่างกายของสุนัขก็เป็นหนึ่งในสิ่งที่ถูกทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำร่วมจากการนำเสนอประเภท “คติ คำสอน” มาใช้สื่อสารเพื่อเยียวยาจิตใจตนเองที่มีต่อการสูญเสียและเติมเต็มความสมบูรณ์ของความรู้สึกที่สามารถเพิ่มเติมความหมายต่อวิธีการดังกล่าว และพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปสู่วิธีการอื่น ๆ ต่อผู้ชมด้วย ทำให้เกิดคำถามที่จะนำเราไปสู่ภาพ “จินตนาการ” ที่มีจุดยึดโยงกับ “ความจริง” และความหมายของภาพให้หยุดนิ่งที่ประเด็นนั้น ๆ ได้แม้จะเป็นเรื่องส่วนบุคคลก็ตาม

ผลงานของแอน แอมิลตันใช้ร่างกายของคนอ่านที่เธอจัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเขียนและลบล้อยคำ ซ้ำไปซ้ำมา ตั้งคำถามเกี่ยวกับกระบวนการเขียนในประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคม ผลงานชิ้นนี้โดดเด่นจนสามารถ ตั้งคำถามมายังโลกปัจจุบันที่กำลังมีการเรียกร้องให้เขียนประวัติศาสตร์ใหม่ในหลาย ๆ พื้นที่ในโลกด้วย แนวคิดที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่าง “ล้อยคำ” และ “ภาพร่างกาย” ยังทำให้เห็นกลไกของความจริงที่ถูกซ่อนเก็บไว้ในบทบาทสตรี และกระบวนการที่เกิดขึ้นใหม่จากล้อยคำที่ถูกลบ ประเด็นซึ่งเคยเป็นเรื่องส่วนตัวของศิลปินถูกขยายความกลายเป็นเรื่องที่มีมนุษย์ชวนขบคิด

การอาศัยสื่อชนิดเดียวกัน คือ “ล้อยคำและภาพร่างกาย” ผลงานทั้งสามชิ้นเป็นแนวทางที่แตกต่างกัน แนวทางหนึ่งพูดถึงสังคมและวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงและเข้มข้นในการสื่อสาร ในขณะที่อีกแนวทางหนึ่งเป็นการขยายขอบฟ้าของการใช้สื่อออกทางกว้าง กระตุ้นให้คนใช้สัมผัสพื้นฐานของร่างกายเพื่อตอบโต้กับความจำกัดของล้อยคำ และในอีกด้านหนึ่งทำให้รู้ว่าภาษาของล้อยคำไม่ได้มีหน้าที่ใช้อ่านเพื่อหาความหมายของงาน แต่ยังมีศักยภาพในตัวเองสามารถสื่อความเป็นภาพสัญลักษณ์ได้อีกเช่นเดียวกัน ไม่ว่าคำ ๆ นั้นจะมีรูปประโยคสมบูรณ์หรือไม่ ความสามารถในการสื่อความหมายเป็นไปในทิศทางที่ไม่หยุดนิ่ง อาจทำให้คิดไปได้ว่าผลงานของศิลปินหญิงทั้งสองนี้ทำให้เกิดการขยายความในประเด็นคำถามที่สำคัญในการก้าวข้ามปัญหาที่เคยเผชิญในบริบทของโลกปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 : การสร้างสรรค์ การใช้ชิ้นส่วนของวัตถุศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยนัยยะซึ่งมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ เป็นศิลปะสองมิติ สามมิติ และศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม (Site-specific Art) โดยเฉพาะที่กำหนดขึ้น

ศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม (Site-specific Art) โดยเฉพาะที่กำหนดขึ้น เป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นบนตำแหน่งที่เฉพาะเจาะจง ที่ศิลปินจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างงานศิลปะ เพื่อนำเสนอผ่านองค์ประกอบที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ และประสบการณ์ของผู้ชมที่มีต่อผลงาน หากกล่าวอย่างเฉพาะเจาะจงคือศิลปะที่กระตุ้นให้ผู้ชมรับรู้ถึงการประกอบสร้างศิลปะบนพื้นที่อย่างมีนัยยะสำคัญ และการตอบสนองของผู้ชมต่อการจัดการพื้นที่นั้น ศิลปะรูปแบบนี้จึงส่งผลต่อความหมายด้านพื้นที่ เวลา และวัตถุศิลปะอันเป็นเนื้อหาหลักของการสร้างสรรค์

ความผูกพันระหว่างมนุษย์ต่อพื้นที่แวดล้อมจากความทรงจำส่วนบุคคล ในพื้นที่ที่มีคุณค่าต่อประสบการณ์ชีวิตของผู้วิจัยสร้างสรรค์จากเหตุการณ์ความทรงจำต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเชื่อมโยงเนื้อหาความทรงจำในพื้นที่เฉพาะ พื้นที่ที่เคยอาศัยเติบโตในวัยเยาว์ ซึ่งเป็นแหล่งอาหารที่หล่อเลี้ยงร่างกายจิตใจให้ข้าพเจ้าจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในเวลาต่อมาพื้นที่แห่งนี้ยังคงส่งผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและการประกอบชิ้นส่วนของวัตถุศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยนัยยะที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่สำคัญในการสื่อสารช่วงเวลาความทรงจำของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

สรุปบทที่ 2

การศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์การนำเสนอผลงานประเด็นทางสังคมของศิลปะร่วมสมัย กรณีศิลปินสตรี มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ชุด “จด จารึก จำหลักใจ” ทั้งในด้านแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยสามารถสรุปผลจากผลงานของศิลปินที่ศึกษาและการอาศัยสื่อหลักในการนำเสนอประสบการณ์ความทรงจำส่วนตัวที่มีศักยภาพ สืบค้น สนับสนุนกระบวนการวิจัยและสร้างสรรค์ให้พิจารณา โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกาย

การศึกษาประเด็นแนวคิดระหว่างร่องรอยของร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกายกับวัสดุถูกตั้งคำถามขึ้นถึงสถานะของศิลปินสตรีกับโครงสร้างของร่างกาย การที่นำเสนอร่างกายของผู้หญิงผ่านพื้นที่ว่างทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ผู้วิจัยสร้างสรรค์จะทำการสำรวจจุดเริ่มต้นของการทบทวนความทรงจำผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ด้วยการนำเสนอร่างกายและความหมายเชิงสัญลักษณ์ การสำรวจร่างกายจึงเป็นการตอบคำถามเบื้องต้นต่อที่มาในความหมายของร่างกายมนุษย์

1.1 ร่างกายในเชิง Positive และ Negative Space

ในประเด็นของการตั้งคำถามถึงร่างกายในเชิง Positive Space และ Negative Space รวมไปถึงการนำเสนอพื้นที่เชิงข้อจำกัดสถานะ ซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บความรู้สึก จากกฎระเบียบทางวัฒนธรรมต่อร่างกายมนุษย์ของปัจเจกบุคคล ในเชิง Positive Space จำเป็นต้องมีความเข้าใจคุณค่าความงามของร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกายที่เป็นพื้นที่และแหล่งกักเก็บความทรงจำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพโครงสร้างร่องรอยของประสบการณ์ที่ผ่านการขัดเกลาความคิดตั้งแต่วัยเยาว์จนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และร่างกายในฐานะชิ้นส่วนของสรีระตนเองที่แสดงถึงอาณาบริเวณที่มีความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ภายในที่บ่งบอกถึงความทรงจำและบทบาทของอาณาบริเวณร่างกายสตรีในช่วงชีวิตที่ส่งผลต่อการรับรู้ระหว่างความทรงจำส่วนบุคคล ให้สามารถขยายเพิ่มเติมเป็นความทรงจำร่วมในสังคมให้ยังคงจดจำและได้สำรวจเรียนรู้ร่วมกับผู้ชมไปพร้อมกัน ซึ่งจะเห็นได้ในผลงานของจิฮะรุ ชิโอะตะ และเมื่อมองในทางกลับกัน Negative Space อาจเป็นไปได้ในประเด็นของการพาตึงไปถึงเรื่องเพศสภาวะและร่องรอยของร่างกายผ่านพื้นที่ว่างเชิงลบกับการนำเสนอมุมมองโครงสร้างร่างกายที่ผิดไปจากความงามที่สมบูรณ์แบบตามธรรมชาติของร่างกายมนุษย์ ด้วยอาณาบริเวณของพื้นที่ที่ตอกย้ำมุมมองถึงร่างกายผู้หญิงที่เป็นแหล่งรองรับการกระทำจากรูปแบบอำนาจสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากผลงานของจูเลีย ราฟ

1.2 ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรือนร่างมนุษย์ในเชิงมานุษยวิทยา และกฎระเบียบทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกส่วนบุคคล และข้อกำหนดเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อกายภาพและบทบาทของร่างกาย การตั้งคำถามที่ส่งผลต่อคุณค่าในตัวตน ถูกสร้างและหล่อหลอมมาด้วยเงื่อนไขทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลาของยุคสมัย การให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ยังคงส่งผลให้ศิลปินสตรีหลายคนนำเสนอผลงานที่ทำทลายต่อชนบตามแบบแผนพื้นฐานของประวัติศาสตร์ศิลปะโลก ทำให้ผู้ชมรับรู้ความรู้สึก และเห็นความสำคัญของความหมายแห่งเรือนร่างที่ลงลึกไปถึงเรื่องราวส่วนบุคคล เชื้อชาติ ศาสนา และประวัติศาสตร์มากกว่าความสวยงามจากกายภาพภายนอก เช่นในผลงานของชิริน เนซัด ร่างกายของศิลปินไม่ได้พยายามแสดงแทนภาพร่างกายของตัวเอง แต่เป็นภาพแสดงแทนร่างกายของผู้หญิงมุสลิมทุกคนที่อยู่ภายใต้กรอบทางวัฒนธรรมทั่วโลก เป็นต้น

2. ภาษาและตัวอักษร

การบันทึกก็คือการถ่ายทอดความฝันในอีกรูปแบบหนึ่งที่กล่าวถึงความเชื่อมโยงคุณค่าแห่งภาษาและความหมายนั้นมีบทบาทสำคัญต่อการสำรวจตัวตน ซึ่งสามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจน และความจริงของภาษาที่จะช่วยค้นหา สำรวจ จดจำ และทบทวนความทรงจำให้ประสานกันจนกระทั่งตกผลึกความคิดอย่างแนบแน่น

2.1 การกำกับความหมายของภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและภาพ มีการเรียนรู้และถ่ายทอดความหมายผ่านระบบสัญลักษณ์ ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งสองสื่อที่แสดงนัยยะถึง “ความจริง” ระหว่างภาพและตัวอักษร การกำกับความหมายของภาพเป็นระบบการถอดรหัสซึ่งเป็นเรื่องการเรียนรู้ จดจำ เฉพาะของแต่ละสังคม และเมื่อไม่สามารถแปลความหมายได้ ผู้อ่านก็อ่านไปโดยไม่ได้สนใจความหมาย และภาพยังสามารถขยายความหมาย ผ่านการรับรู้ทางประสบการณ์ในรูปแบบเฉพาะได้ จะเห็นได้ชัดในผลงานของซีรีน เนซต์ และผลงานชื่อ Tropos ของแอน แฮมิลตัน

2.2 การให้ความหมายเพิ่มเติม

ความทรงจำในอดีตสามารถกลายเป็นเนื้อหาเพื่ออนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับภาพและความทรงจำในอดีตสามารถแสดงและเล่าสลับกับไปมา (Show and Tell) เพื่อสื่อชุดความคิดที่เชื่อมโยงกัน การใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อสารเยียวยาจิตใจตนเองที่มีต่อการสูญเสียซึ่งจะช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ของความรู้สึกที่มีต่อสุนัขในผลงานไลน์ถึงสกายเลอร์ ของรสลิน กาสต์เกี่ยวกับความหมายของคำและถ้อยคำสอนใจ ยังช่วยเพิ่มเติมความหมายในภาพและความหมายเพิ่มเติมในเชิงความคิด ให้พิจารณาบริบททางสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ส่วนบุคคลที่มีต่อสังคมวัฒนธรรมตนเองในช่วงเวลาหนึ่งๆ

3. เวลา และการเปลี่ยนสภาพของวัสดุ

3.1 Transformation

จากการศึกษารูปแบบและความหมายถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น เห็นได้ชัดในผลงานของแอน แฮมิลตัน คือ ในประเด็นแรกการ Transformation ที่เกิดจากความตั้งใจโดยศิลปินเป็นผู้กระทำ และประเด็นที่สองการ Transformation ในเชิงการเปลี่ยนสภาพวัสดุเองตามธรรมชาติ โดยมีเวลาและการใช้วัสดุในการสร้างสรรค์เป็นตัวแปรสำคัญ จะเห็นได้ชัดในผลงานที่ชื่อว่า Indigo Blue ประติมากรรมสิ่งทอสีครามขนาดใหญ่ และการเก็บเศษตะกอนจากการฝอยยางลบและน้ำลายลบตัวหนังสือกับกองเมสตีถั่วเหลืองที่ค่อยๆ ออกต้นและเน่าเสีย และผลงานชื่อ Tropos ที่ศิลปินใช้วิธีการสัมผัสรับรู้ผ่านสื่อหลากหลายประเภท และตั้งคำถามโดยตรงต่อกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ ส่งต่อไปถึงผู้ชมในเชิงการรับรู้ เชิงสังคมวัฒนธรรม และเชิงร่างกาย ด้วยกระบวนการเขียนและลบ

ออก หรือ เผาแถบตัวอักษรออกไปที่ละบรรทัด กลิ้งคว้นและการเผาไหม้ ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ชม ในเชิงการรับรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป การอ่านภาษา หรือถ้อยคำในระยะแรกแสดงกระบวนการตั้งคำถาม หรือทบทวน และระยะต่อมากระบวนการเผาหรือลบตัวอักษรออกสามารถแสดงศักยภาพที่จะนำพา สารไปในจุดที่นอกเหนือทฤษฎี หรือหลักทางความคิดเดิมที่เปลี่ยนไป

3.2 เวลาและความเสื่อมสลาย (Ephemeral)

เมื่อพิจารณารูปแบบและความหมายของประเด็นนี้ ทำให้วิธีการเลือกใช้วัสดุและการใช้ร่างกายเป็นกระบวนการที่มีนัยสำคัญและเฉพาะเจาะจง อย่างก๊อกร็อกเก็ตและก๊อกริมฝีปากที่เป็นวัสดุไม่คงรูป ทำให้ “เวลา” เข้ามามีบทบาทกับความเสื่อมสภาพของตัววัสดุ ในกรณีนี้เวลาจึงมีแรงปะทะกับวัสดุที่ไม่สามารถควบคุมรูปทรงได้จะเห็นได้ชัดในผลงาน Gnaw และ Eureka ของจานีน อันโทนี รวมทั้งในด้านความหมายยังแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงและความจริงของความคิดและวัสดุ อีกด้วย

ประเด็นสำคัญในศิลปะร่วมสมัย เช่น ในการศึกษาผลงานของแอน แฮมิลตัน และ จานีน อันโทนี ซึ่งให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ก่อให้เกิดการ Transformation และการเสื่อมสลาย ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้เราเข้าใจการขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนแปลงของวัสดุ ก็คือ การกระทำที่เกิดจากปฏิกิริยาโต้ตอบกับผลงาน การเข้ามาเพ่งพิจารณาและกิจกรรมเชิงสัมพันธ์ที่มุ่งใช้วิธีการสัมผัสกับวัสดุที่กระตุ้นให้เกิดการสื่อสารระหว่างศิลปินกับผู้ชม ทำให้มิติของกระบวนการเปลี่ยนถ่ายไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางความคิด ภายใต้วิธีนำเสนอการต่อร่องระหว่าง เวลา กระบวนการ และวัสดุ ที่เกิดจากศิลปินเป็นผู้กระทำ หรือการเปลี่ยนสภาพของวัสดุโดยธรรมชาติ เพื่อค้นหาความหมายใหม่ต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

4. นัยยะที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ศิลปะกับพื้นที่แวดล้อม

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่ เวลา และวัตถุศิลปะอันเป็นเนื้อหาหลักของการสร้างสรรค์ข้างต้น โดยเฉพาะการค้นพบวิธีคิดและรูปแบบการนำเสนอผลงานศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่และเวลาที่เกี่ยวเนื่องกับความทรงจำของมนุษย์ อีกทั้งยังส่งผลต่อการสร้างตัวตนของเราอีกด้วย

บทที่ 3

แนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การศึกษาสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “จดจารึก จำหลักใจ” เป็นการค้นคว้าทดลอง เพื่อหาแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับที่มาของเนื้อหาแนวความคิดและวิธีการสร้างสรรค์ ตามแผน ระยะเวลาการดำเนินโครงการวิจัยสร้างสรรค์ ในประเด็นเรื่องร่างกายสตรีที่มีความสัมพันธ์กับบริบท ทางสังคมวัฒนธรรม และการบันทึกเพื่อสำรวจความทรงจำอันเป็นจุดเริ่มต้นของคำถามที่สำคัญ เพื่อให้เกิดการทบทวนความคิดและความหมายของชีวิต ซึ่งจำเป็นต้องทำงานสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการพัฒนาแนวความคิดอย่างสม่ำเสมอ จนนำมาสู่ผลงานศิลปะร่วมสมัยที่มีรูปแบบเฉพาะตัว และมีความสัมพันธ์กับพื้นที่แห่งความทรงจำส่วนบุคคลให้สามารถขยายวงกว้างในพื้นที่ความทรงจำร่วมกับสังคมได้ โดยมีแนวทางการพัฒนาวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

1. แนวความคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์
2. รูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
 - 2.1 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1
 - 2.1.1 ผลงานสร้างสรรค์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
 - 2.1.2 ผลงานสร้างสรรค์ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561
 - 2.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 : ปีการศึกษา 2562
 - 2.3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 3 : ปีการศึกษา 2564

1. แนวความคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์

แนวความคิดและการสร้างสรรค์ในประเด็นการตั้งคำถามต่อร่างกายสตรีที่มีความสัมพันธ์กับบริบทและข้อกำหนดทางสังคมวัฒนธรรมด้วยการแทรกซึมทุกมิติในวิถีชีวิตประจำวัน อย่างแนบแน่นกับ “อาณาบริเวณพื้นที่ของร่างกาย” ซึ่งเป็นแหล่งรองรับกักเก็บความทรงจำส่วนบุคคลและจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมได้ดี การเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิต การทบทวนความทรงจำ และการบันทึก จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสำรวจจิตใจ และในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดผลดีงามกับชีวิต อันมี “เวลา” เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ และการทดสอบประสิทธิภาพการเรียนรู้ ไตร่ตรอง จนกระทั่งนำพาซึ่งบทเรียนและการตกผลึกทางความคิด ที่ทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

การบันทึกไม่ว่าจะรูปแบบใด ทำให้เราได้บททวน และความทรงจำในอดีตทั้งเรื่องที่ดีและเรื่องที่ไม่ดีทำให้เราสะท้อนใจก็ดี การได้เรียนรู้และตกผลึกความคิด การเปลี่ยนผ่าน หรือ เปลี่ยนรูปทางประสบการณ์ความคิด ทำให้เราเข้าใจโลกและเจริญเติบโตทางจิตใจ ซึ่งการนำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์ผ่านการเปลี่ยนสภาพวัสดุที่ไร้รูปทรงของ “เกลือ” และกระบวนการตกผลึกบนพื้นผิวของชิ้นส่วนร่างกายที่ส่งผลต่อการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงความหมาย การเพ่งพิจารณาวัตถุที่เปลี่ยนแปลงสภาพของสื่อ อันได้แก่ วัสดุเกลือ ร่างกาย และภาษา นำมาซึ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาความทรงจำในพื้นที่เฉพาะและในขณะเดียวกันก็เปลี่ยนสภาพตกผลึกทางความคิด บทบาทความงามของร่างกายและภาษาให้เป็นความหมายใหม่ที่กว้างออกไปจากกรอบเกณฑ์พื้นฐาน

สรุปแนวความคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์

อาณาบริเวณสรีระของร่างกายผู้หญิง คือ แหล่งกักเก็บความรู้สึกรู้สึกและความทรงจำที่สำคัญเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งคำถาม และการค้นหาความหมาย กฎเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรม คือ บททดสอบประสิทธิภาพการเรียนรู้ของร่างกายและจิตใจ ที่ส่งผลต่อการสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรีทางมานุษยวิทยาและสังคม และการทบทวนความทรงจำตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการสร้างสรรค์ผ่านการเพ่งพิจารณาวัตถุที่เปลี่ยนแปลงสภาพและการเปลี่ยนแปลงความหมายของชีวิต

2. รูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานช่วงก่อนเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบการสร้างสรรค์ที่ต้องใช้วิธีการทดลองวัสดุและเทคนิคที่หลากหลาย รวมทั้งเนื้อหาความคิดที่มีการเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลา และการค้นพบความหมายของการตกผลึกทางความคิดที่เชื่อมโยงกับกระบวนการสร้างสรรค์อย่างมีเหตุและผล จากการสร้างสรรค์ในระยะแรกจนกระทั่งได้มาศึกษาทฤษฎีร่างกาย การทบทวนความทรงจำอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้จากตำราหนังสือ จากคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปิน และการศึกษาดูงานตลอดระยะเวลา 2 ปีการศึกษา จึงเริ่มค้นพบประเด็นสำคัญของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการค้นพบประเด็นการเปลี่ยนรูปประสบการณ์ทางความคิดที่ทำให้เราได้ขีดเกล้าโครงสร้างทางจิตใจ ซึ่งได้นำเสนอในกระบวนการสร้างสรรค์โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1

การเริ่มต้นการนำเสนอผลงานก่อนเข้าเรียนในระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยที่มาของความคิดความทรงจำและความฝันจากประสบการณ์ในวัยเด็กที่สำคัญต่อการพัฒนาบทบาทคุณภาพของมนุษย์ และผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้อาศัยประเด็นดังกล่าว ในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะที่ช่วย “ถ่ายทอด” การทำงานของจิตใต้สำนึกและความฝัน ด้วยวิธีการจดบันทึก ชিত เขียน กัด และจาร เพื่อสื่อสารแสดงนัยยะบางประการในอดีต

ที่มาของแรงบันดาลใจและการสร้างสรรค์ เกิดจากความสะเทือนใจจากประสบการณ์ที่ยากลำบากในวัยเด็ก กรอบทางสังคมวัฒนธรรม และปมชีวิตที่ถูกตั้งคำถามด้วยความคาดหวัง อันเป็นที่มาให้สูญเสียอิสรภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้ตนเองรู้สึกบีบคั้น กัดตัน และเจ็บปวดกับคุณค่าในชีวิตต่อสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หากกล่าวถึงความทรงจำในวัยเด็กที่ยังคงจดจำตลอดช่วงชีวิต และการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในระดับหนึ่ง ความจริงที่ถูกกำหนดอย่างมีเงื่อนไข และบ่อเกิดแห่งความฝันนี้ถูกถ่ายทอดเป็นจินตนาการ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้วิจัยสร้างสรรค์เกิดความสนใจ

ภาพที่ 35 แสดงลักษณะกระบวนการสร้างสรรค์งาน ก่อนเข้าเรียนในระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2560

2.1.1 ผลงานสร้างสรรค์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เทอมต้น ปีการศึกษา 2561 ได้ศึกษาและพัฒนาผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง ผลงานในชุดนี้ผู้วิจัยสร้างสรรค์ให้ความสำคัญเรื่องการบันทึกด้วยความเพียร และการถ่ายเทประสบการณ์ในลักษณะต่าง ๆ ผ่านภาษาและความรู้สึกความทรงจำที่เจ็บปวดในอดีต และบางครั้งใช้วิธีการขีดเขียนตามอารมณ์ความรู้สึก ลักษณะเป็นเส้นสาย ทับซ้อนกันไปมา เหมือนการระบายความคิดที่อัดแน่นภายใน ซึ่งพัฒนาจากรูปแบบวิธีการจดบันทึก ขีด เขียน กด และจาร บนแผ่นโลหะ

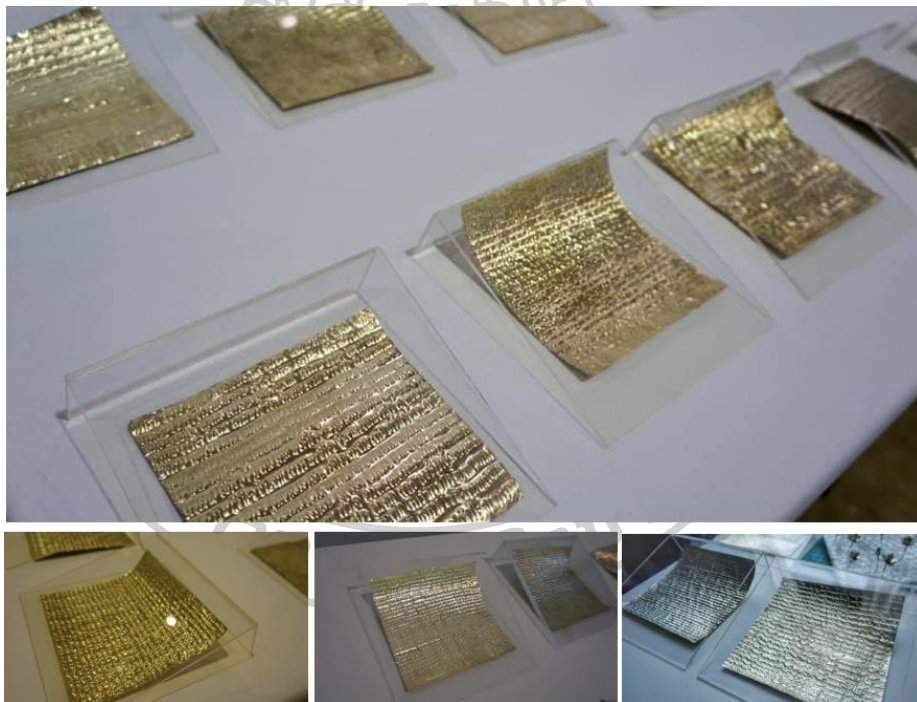
การนำแผ่นโลหะมาใช้เป็นสื่อหลักในกระบวนการสร้างสรรค์ จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ไทยพบว่ามีการใช้แผ่นโลหะทองและโลหะเงินมาเขียนหรือจารเป็นตัวอักษรในพระสุพรรณบัฏ หรือประดิษฐ์ขึ้นเป็นงานประณีตศิลป์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม พระพุทธรูปปฏิมา ประเภทเครื่องราชภัณฑ์ และประเภทเครื่องใช้ เช่น เครื่องประกอบหน้าบ้าน งานบุพระศูปรเจดีย์ พระพุทธรูปหล่อโลหะ งานบุพระพิมพ์ เครื่องราชูปโภค ผักและด้ามพระแสงดาบ ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทอง ชันน้ำ ฟานรอง และเครื่องประดับ เป็นต้น นับเป็นหลักฐานที่มีคุณค่าต่อประวัติศาสตร์ที่ส่งต่อวิถีชีวิตตามแบบแผน เมื่อพิจารณาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของโลหะประเภทนี้แล้วยังคงสืบเนื่องคุณค่าอันวิจิตรงดงามให้คงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

หากกล่าวถึงการสืบต่อคุณค่าชีวิตตามแบบแผนจารีตในทัศนะของผู้วิจัยสร้างสรรค์ ขณะที่ยังใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และบริบททางสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่เติบโตมาพร้อมกันกับชีวิตก็คือ “ร่างกาย” ร่างกายที่สะท้อนให้เห็นภาพโครงสร้างมนุษย์ (ผู้หญิง) ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันในระบบของสังคม และร่างกายยังเป็นพื้นที่สำคัญที่รองรับ กักเก็บ ความทรงจำจากประสบการณ์ชีวิตในสังคมได้ดี ในขณะที่เดียวกันพื้นที่ของร่างกายนี้ก็ถูกทดสอบประสิทธิภาพด้วยระบบกลไกที่แทรกซึมผ่านระเบียบกฎเกณฑ์และจารีตประเพณีของสังคมอีกเช่นเดียวกัน

การนำเสนอผลงานครั้งแรกในเทอมนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้วิจัยสร้างสรรค์ สนใจศึกษาเกี่ยวกับชีวิต และการค้นหาปมปัญหาบางอย่างในความทรงจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้นหาการถ่ายเทปมปัญหาเหล่านี้ถูกค้นพบขณะที่ร่างกายกำลังทำงานด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ พบว่าการทำงานศิลปะเป็นกระบวนการหนึ่งของการถ่ายเท ทำให้เริ่มเข้าใจกระบวนการถ่ายเทอาการเก็บกอด และความเจ็บปวดจากปมชีวิต นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ

ภาพที่ 36 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 1
 เทคนิค จาร ชีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาด 60 x 160 เซนติเมตร, 2561
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 37 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 2
 เทคนิค จาร ชีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาด 70 x 100 เซนติเมตร, 2561
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 38 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 3
 เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาด 60 x 60 x 160 เซนติเมตร, 2561
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 39 ชื่อผลงาน จารึกแห่งชีวิต หมายเลข 4
 เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาด 40 x 120 เซนติเมตร, 2561
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 40 ชื่อผลงาน จาริกแห่งชีวิต หมายเลข 5
 เทคนิค สีสผสมบนแผ่นโลหะ, ขนาด 40 x 40 เซนติเมตร, 2561
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 41 ชุดผลงานจาริกแห่งชีวิต, เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, 2561
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 42 ชุดผลงานจารึกแห่งชีวิต; เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, 2561

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

ภาพที่ 43 ชุดผลงานจารึกแห่งชีวิต, เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, 2561

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2561

**ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยแบ่งการวิเคราะห์แนว
ทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการดังต่อไปนี้**

ชื่อผลงาน	จารีกแห่งชีวิต หมายเลข 1	จารีกแห่งชีวิต หมายเลข 2	จารีกแห่งชีวิต หมายเลข 3	จารีกแห่งชีวิต หมายเลข 4	จารีกแห่งชีวิต หมายเลข 5
รูปแบบ					
ความคิด และ ความหมาย	บันทึกและถ่ายทอดความทรงจำในอดีตผ่านภาษา	บันทึกและถ่ายทอดความทรงจำในอดีตผ่านภาษา	บันทึกและถ่ายทอดความทรงจำในอดีตผ่านภาษาและร่างกายผู้หญิง	บันทึกและถ่ายทอดความทรงจำและความฝันในอดีตผ่านภาษาและร่างกาย	บันทึกและถ่ายทอดความทรงจำและความฝันที่เจ็บปวดในอดีตและปมชีวิตผ่านศักยภาพของภาษาและร่างกายผู้หญิง
เทคนิค	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการคัดลอก (transfer) จากสมุดบันทึกบนแผ่นโลหะ	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการกดจารขีดเขียนบนแผ่นโลหะ	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการกดจารขีดเขียนบนแผ่นโลหะ	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการกดจารขีดเขียนบนแผ่นโลหะ	สะท้อนสภาวะภายในด้วยวิธีการกดจารขีดเขียนและค่อยๆ ประกอบโลหะอย่างประณีตบนภาพร่างกาย
การนำเสนอ	จัดเรียงและติดตั้งผลงานในรูปแบบสมุดจดบันทึก	จัดเรียงและติดตั้งผลงานในรูปแบบสมุดจดบันทึก ผู้ดูไม่สามารถเข้าใจและไม่สามารถมองเห็นหรืออ่านภาษาที่นำเสนอได้	การประกอบสร้างผลงานในรูปแบบสมุดจดบันทึก และร่างกายผู้ดูไม่สามารถเข้าใจและอ่านความหมายภาษาที่นำเสนอได้ แต่สามารถรับรู้และสื่อสาร	ติดตั้งและประกอบโครงสร้างผลงานในรูปแบบสมุดจดบันทึก และร่างกายผู้ดูไม่สามารถเข้าใจและอ่านความหมายภาษาที่นำเสนอได้ แต่สามารถรับรู้และสื่อสาร	ประกอบโครงสร้างผลงานในโครงสร้างของร่างกายที่เป็นพื้นที่รองรับและกักเก็บความทรงจำ ผู้ดูสามารถรับรู้และสื่อสารความรู้สึก

ตารางที่ 1 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ที่มา : โดยอมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562

จากผลงานทั้งหมดจำนวน 5 ชิ้นที่นำเสนอ ได้รับแรงบันดาลใจจากการบันทึก และกระบวนการถ่ายทอดความทรงจำในอดีต ขั้นตอนการทำงานใช้วิธีการจดบันทึก ชูต ชีตบนแผ่นโลหะ และนำเสนอโครงสร้างทางศิลปะจากกระบวนการถ่ายทอดความทรงจำและความฝัน แสดงให้เห็นถึงการทำงานของผู้นักที่ทำงานด้วยความละเอียดและความเพียร รวมทั้งใช้รูปทรงของ “ร่างกายมนุษย์” เป็นพื้นฐาน ซึ่งอาจเป็นร่างกายที่ถอดแบบจากตนเอง และสามารถสื่อสารรูปความคิดในฐานะที่เป็นเครื่องมือนำพาจิตใจของผู้ชมให้มีประสบการณ์ร่วมกันได้

2.1.2 ผลงานสร้างสรรค์ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

ผลงานในเทอมนี้ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้ศึกษา พัฒนาความคิด และการคลี่คลายรูปแบบผลงานศิลปะจากเทอมต้น การรับรู้ความเจ็บปวดที่ถูกกดทับไว้ในอดีตนั้น ได้เดินทางมาพร้อมกับร่างกายที่เป็นพื้นที่รองรับประสบการณ์แห่งปมชีวิต สู่กระบวนการทำงานศิลปะด้วยวิธีการ “การถ่ายเท” ความทรงจำ ในฐานะผู้นักที่พยายามส่งต่อความคิด และความสามารถนำพาจิตใจผู้ดูให้เกิดประสบการณ์ร่วมกันอีกครั้ง

กระบวนการคลี่คลายความคิดและแบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง นับเป็นกระบวนการสำคัญในการนำเสนอที่ต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยสร้างสรรค์ยังคงค้นหา ทดลองการถ่ายทอดความทรงจำและความฝัน การให้ความสำคัญต่อร่างกายของตนเอง ในกระบวนการคลี่คลายความคิดแบบร่างของช่วงเวลาดังต่อไปนี้

ภาพที่ 44 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 1
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562

ช่วงที่ 2

ภาพที่ 45 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 2
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 มีนาคม 2562

ช่วงที่ 3

Process

Process

Sketch idea & Installation #01

Installation Size: 2x2 M.

ภาพที่ 46 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 3
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 7 มีนาคม 2562

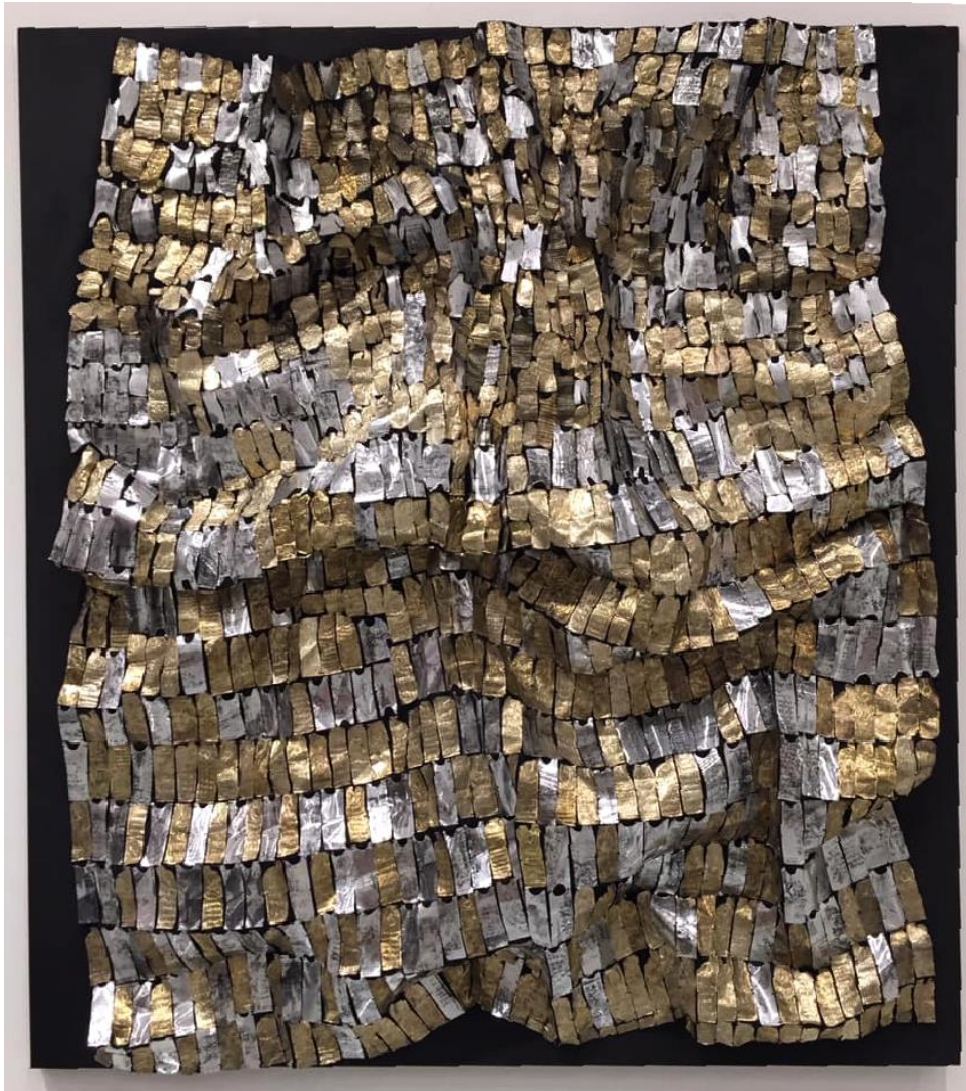
Sketch idea & Installation #01

Sketch idea & Installation #02

ภาพที่ 47 แบบร่างก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง ช่วงที่ 4
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 7 มีนาคม 2562

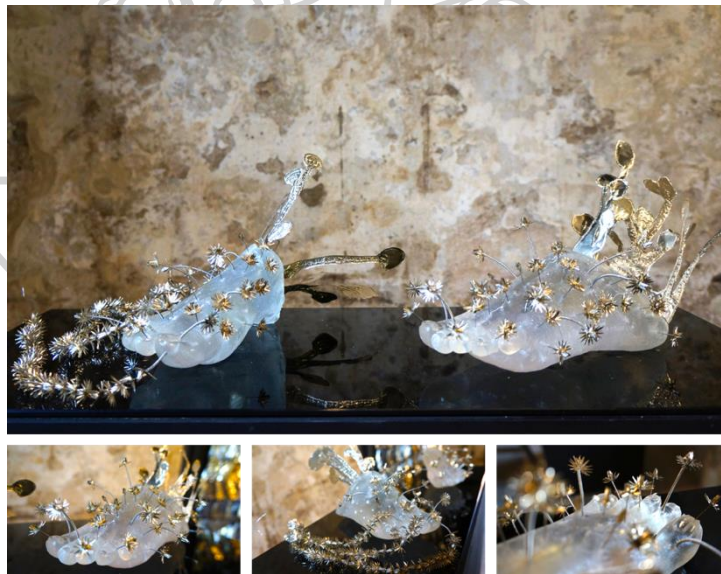
การพัฒนาภาพร่าง ประเด็นความคิดเรื่องร่างกาย และภาษา ผู้วิจัยสร้างสรรค์จำเป็นต้องหาความเชื่อมโยงระหว่างอารมณ์รู้สึกภายในที่ส่งผลให้ตนเอง ความรู้สึกบีบคั้น กดดัน เจ็บปวด สับสนกับคุณค่าในชีวิต ซึ่งนอกจากการให้ความสำคัญกับกระบวนการถ่ายทอดความฝันแล้วนั้น การเล็งเห็นคุณค่าของร่างกายมนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงนั้น เป็นเสมือนที่มาของพื้นที่ที่สำคัญ พื้นที่ที่กักเก็บความกดดันและเจ็บปวด เป็นแรงผลักดันให้กล้าออกสำรวจตัวตน และร่างกาย ด้วยความตั้งใจที่จะประกอบโครงสร้างของรายละเอียดเล็ก ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกันเป็นองค์ประกอบ

ภาพที่ 48 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”
เทคนิค จาร ขีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร, 2562
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 49 ชื่อผลงานจด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 2
 เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, 2562
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 50 ชื่อผลงานจด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 3
 เทคนิค จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, 2562
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 51 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”
 เทคนิค จาร ขีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, 2562
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

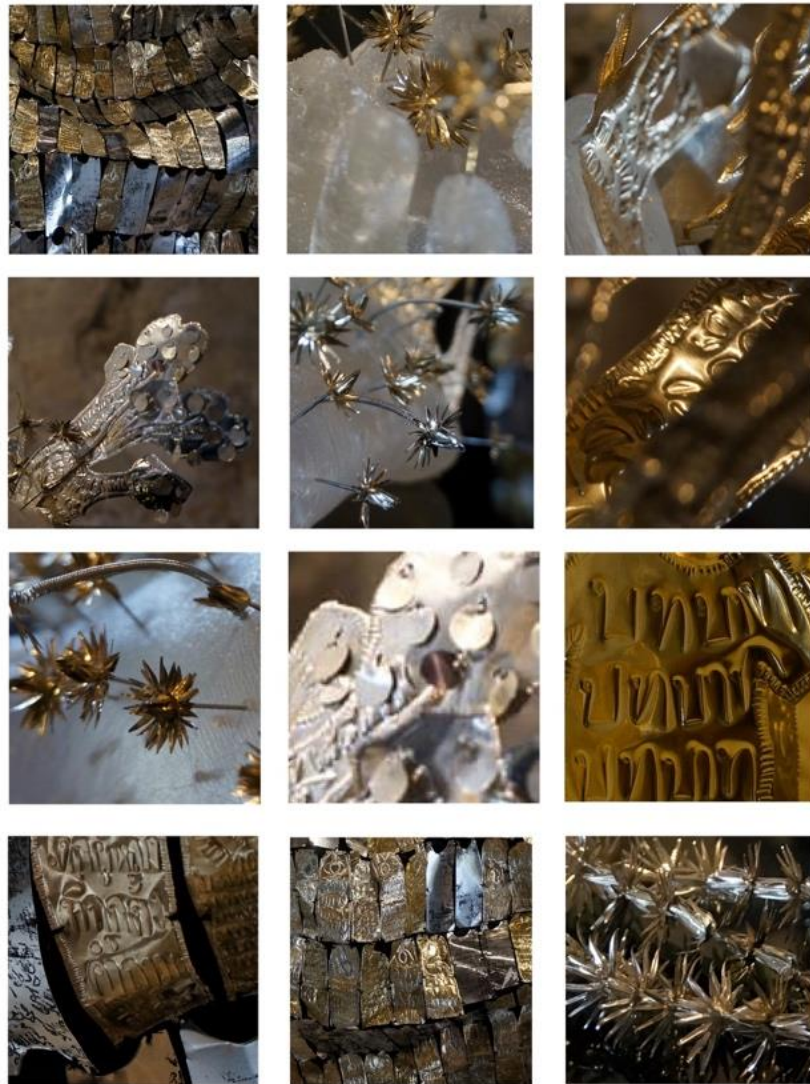
ภาพที่ 52 ชื่อผลงาน “Inscriptions No.1”
 เทคนิค จาร ขีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, 2562
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 53 ชื่อผลงาน“Inscriptions No.1”
 เทคนิค จาร ขีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, 2562
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 54 ชื่อผลงาน“Inscriptions No.1”
 เทคนิค จาร ขีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, 2562
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 55 รายละเอียดเล็ก ๆ ในผลงานจริง และร่องรอยบนพื้นผิวโลหะที่ปรากฏให้เห็นจากการจดบันทึก
 เทคนิค จาร ชีด เขียน บนแผ่นโลหะ, ขนาดแปรผันตามพื้นที่
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561
โดยแบ่งการวิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการดังต่อไปนี้

ชื่อผลงาน	จด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 1	จด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 2	จด จาร จารึก จำหลักใจ หมายเลข 3
รูปแบบ		 	
ความคิด และ ความหมาย	พลังแห่งการถ่ายทอดความทรงจำในอดีตและปมชีวิตผ่านการปะติดปะต่อด้วยภาษา และความฝัน	การบันทึกและการถ่ายทอดความทรงจำในอดีตผ่านร่างกายผู้หญิง และพื้นที่รองรับ	การบันทึกและการถ่ายทอดความทรงจำในอดีตผ่านร่างกายผู้หญิง และพื้นที่รองรับ
เทคนิค	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการ กต จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการ กต จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, ดอกไม้ไหว ประกอบโครงสร้างรูปทรงมนุษย์	บันทึกสภาวะภายในด้วยวิธีการ กต จาร ชิด เขียน บนแผ่นโลหะ, ดอกไม้ไหว ประกอบโครงสร้างรูปทรงมนุษย์
การนำเสนอ	จัดเรียงและติดตั้งผลงานในรูปแบบสมุดจดบันทึกขนาดใหญ่ ผู้ดูสามารถรับรู้ความคิดและสื่อสารผ่านทางรูปทรง โครงสร้างที่เป็นลักษณะมวลโค้งงอของคลื่น ที่ประกอบด้วยผืนผ้าโลหะ เมื่อมองตามเกิดความเคลื่อนไหว สามารถสื่อสารความคิดและภาษาได้	จัดเรียงและติดตั้งผลงานผ่านโครงสร้าง 3 มิติ ผู้ดูสามารถรับรู้ความคิดและสื่อสารผ่านทางรูปทรงร่างกายได้	จัดเรียงและติดตั้งผลงานผ่านโครงสร้าง 3 มิติ ผู้ดูสามารถรับรู้ความคิดและสื่อสารผ่านทางรูปทรงร่างกายได้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

ที่มา : จัดทำเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2562

สรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1 ปีการศึกษา 2561

จากผลงาน 2 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2561 ทำให้ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้เข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความทรงจำและความฝันที่เกิดจากความสะท้อนใจในประสบการณ์ยากลำบากในวัยเด็กจากกรอบทางสังคมวัฒนธรรม จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่จะนำพาความคิดเหล่านี้ในลักษณะที่เป็นสื่อจากความทรงจำในอดีต ทั้งร่างกายและภาษา เพื่อสำรวจการตระหนักรู้ของตนเอง เช่นเดียวกันกับการสำรวจจิตใจของตนเองไปพร้อมกัน

ร่องรอยเล็ก ๆ บนพื้นผิวโลหะที่ปรากฏให้เห็นจากการจดบันทึก แสดงถึงสถานะของ “ความเพียร” องค์ประกอบศิลปะค่อย ๆ ถูกปะติดปะต่อให้กับผู้ดูในแง่มุมที่ต้องการสะท้อนการรับรู้ความทรงจำที่เจ็บปวด และข้อเท็จจริงของพื้นที่แห่งร่างกายมนุษย์ (บริเวณมือและเท้า) ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญของร่างกายที่ทำให้รับรู้ และสัมผัสหาสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เข้ามาปะทะได้ดี อาจมีความหมายถึง ร่างกายที่ปรารถนาสัมผัส “อิสรภาพ” แต่ในอีกด้านหนึ่งก็อาจหมายถึง ร่างกายที่เป็น “พื้นที่รองรับความเจ็บปวด” เช่นกัน

จากการวิเคราะห์ความคิด รูปแบบ และเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ พบว่าผลงานโดยส่วนใหญ่มีรูปทรงของร่างกายที่ถูกถอดแบบมาจากตนเอง เป็นพื้นฐานที่จะนำพาให้รับรู้ประสบการณ์และความทรงจำในอดีตที่มีความเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเรื่องกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม และส่งผลต่อเรือนร่างมนุษย์ (ผู้หญิง) ทำให้ร่างกายและจิตใจถูกบ่วงร้อยพัน เชิดชกไปตามรูปแบบอำนาจที่เข้าถึงวิถีชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวความคิดที่มีต่อเรือนร่างมนุษย์ (ผู้หญิง) ในฐานะที่เป็นรูปแบบสำคัญของการสร้างสรรค์การใช้ร่างกายเป็นพื้นที่รองรับ และกักเก็บความทรงจำในวัยเด็ก ผ่านการรับรู้ความจริง ความรู้สึกที่ได้รับจากร่างกายและจิตใจนั้น ได้คอยประคองชีวิตให้ได้มาร่วมประสบการณ์ตลอดช่วงอายุขัยของความเป็นมนุษย์ ที่สามารถส่งต่อทัศนะแห่งความฝัน ด้วยความกล้าที่จะออกเดินทางด้วยความปรารถนาที่อยากจะมีจิตใจที่เข้มแข็ง

2.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 : ผลงานสร้างสรรค์ปีการศึกษา 2562

ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 ตลอดปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้า และพัฒนาความคิดเพื่อสรุปผลและหาแนวทางการสร้างสรรค์ต่อเนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานในระยะที่ 1 ประกอบด้วยผลงานจำนวน 2 ชุดด้วยกัน ได้แก่ ผลงานชุด “Inscriptions” และ ผลงานชุด “Wings to fly” ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับอาณาบริเวณของร่างกายมนุษย์ที่เป็นแหล่งรองรับ กักเก็บความทรงจำ และการสัมผัสประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญ โดยเฉพาะสระรี่ของสตรีอันเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินวิถีชีวิตและระบบกลไกในรูปแบบบริบททางสังคมวัฒนธรรม อันได้แก่ “สถาบันครอบครัว โรงเรียน วัด ชุมชน” ซึ่งรูปแบบเหล่านี้เข้าไปแทรกซึมกับ

“พื้นที่ เวลา และร่างกาย” จึงทำให้ร่างกายเกิดความรู้สึกอึดอัด และลดทอนสภาพจิตใจลงเป็นเช่นเดียวกันกับวัตถุสิ่งของ การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ จึงต้องการนำเสนอประเด็นการตั้งคำถามที่สำคัญต่อบริบททางสังคมวัฒนธรรม ด้วยวิธีการจัดบันทึกและการสำรวจโครงสร้างอาณาบริเวณชิ้นส่วนของร่างกาย ซึ่งได้นำเสนอผ่านกระบวนการสร้างสรรค์โดยแบ่งออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้

1) แบบร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงานก่อนสร้างสรรค์ผลงานจริง เป็นกระบวนการสำคัญที่แสดงข้อมูลโครงสร้างความคิด และขั้นตอนการพัฒนาผลงานอย่างเป็นระบบ เพื่อค้นหาความหมาย การแสดงออก และหารูปแบบวิธีการระหว่างความคิดเรื่องร่างกายและภาษาให้เชื่อมโยงกับความรู้สึก ความสะเทือนใจ และความสอดคล้องกันของการสื่อความหมายของวัสดุและเทคนิควิธีการ อันได้แก่ การบันทึกจดจารบนแผ่นโลหะ การประกอบโลหะเป็นรูปทรงคล้ายปีกนก การประกอบโลหะเป็นดอกไม้ไหว และการประกอบโลหะเป็นรูปร่างรูปทรงอิสระ ฯลฯ จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ความหมายสื่อวัสดุโลหะมีความหมายใกล้เคียงกับแนวคิดเรื่องโครงสร้างบริบททางวัฒนธรรม และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ส่งต่อความงามตามแบบแผน ทำให้มีวัสดุโลหะรูปแบบต่าง ๆ ยังคงเป็นสื่อหลักในการสร้างสรรค์ระยะที่ 2

ภาพที่ 56 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2

ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

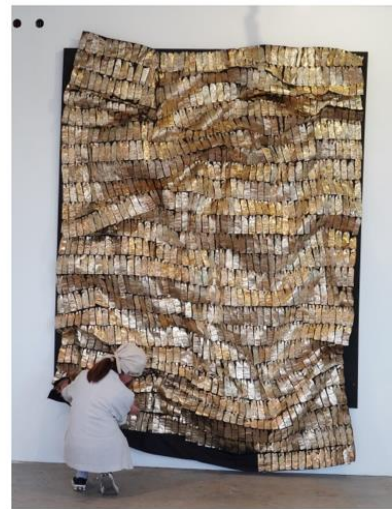
ภาพที่ 57 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 58 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 59 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 60 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

Je ne regrette rien (I don't regret)

ไม่ ฉันไม่เสียใจอะไรทั้งสิ้น

ผู้ใดเกิดเป็นสตรีอันมีศักดิ์ บำรุงร่างกายไว้ให้เป็นผล
สงวนงามตามระบอบให้ชอบกล จึงจะพ้นภัยพาลการนิทนา

ถึงเจ็บอื่นหมั่นแสนจะแคลนคลาย
เจ็บเจียรตายเพราะหนีบให้เจ็บใจ

เกิดเป็นหญิงให้เห็นว่าหญิง อย่าทอดทิ้งภริยาอย่าส่าย
เป็นหญิงครึ่งชายครึ่งอย่าพึงใจ ใครเขาไม่สรรเสริญเมื่อนามณ์

ฯลฯ

ภาพที่ 61 แสดงภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 2

ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

จากภาพร่างแสดงพื้นที่ถ่ายทอดความรู้สึกของร่างกาย เสียงของดอกไม้ไหวที่ดังลอยมาเป็นครั้ง
คราว ความรู้สึกที่สื่อผ่านความเจ็บ อันเป็นพื้นที่ในการรองรับ กักเก็บ ความทรงจำในอดีต ผลงาน
อีกส่วนติดตั้งด้วยวิธีแขวนห้อยลงมาจากเพดาน

การบันทึกเป็นการต่อยอดภายใต้ความรู้สึกของช่วงเวลา พื้นที่ และร่างกาย การโต้ตอบของ
บทกวี บทเพลง ข้อความในใจ และจิตวิญญาณที่แข็งแกร่งด้วยความรู้สึก ความความทรงจำ ถูกถ่ายทอด
ในรูปแบบการทำงานศิลปะด้วยความวิริยะอุตสาหะ

2) รูปแบบเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ ตลอดระยะเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานช่วงต้น
จนถึงระยะที่ 2 การเรียนรู้และทำความเข้าใจความหมายของสื่อวัสดุ และการพัฒนาเทคนิควิธีการ
แสดงความหมายที่เชื่อมโยงแนวคิดและประเด็นของร่างกายของผู้หญิงที่เป็นแหล่งกักเก็บความทรงจำ
ตลอดจนบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาท ตามลำดับต่อไปนี้

2.1) การถอดพิมพ์ชิ้นส่วนมือและแขน จำเป็นต้องมีวิธีการสร้างสรรค์ ซึ่งใช้ชิ้นส่วน
จากการถอดพิมพ์สรีระร่างกายตัวเอง เพื่อสื่อความหมายถึงพื้นที่เฉพาะ ซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บเรื่องราว
ความทรงจำส่วนบุคคล

2.2) เทคนิคการจาร การขีดเขียน การบันทึก เป็นการสร้างสรรค์เพื่อสื่อความหมาย
เชิงการสำรวจ การทบทวน ความคิดและการถ่ายทอดความทรงจำ ในรูปแบบการทดสอบความอดทน
การปฏิบัติตนด้วยความเพียรและความวิริยะอุตสาหะ

2.3) วัสดุโลหะ เป็นสื่อหลักในการสร้างสรรค์ระยะที่ 2 และเป็นสื่อรองรับการจดจาร การบันทึก ชีตเขียน อันประกอบเป็นรูปทรงดอกไม้ รูปทรงคล้ายปืนก และรูปทรงอิสระ ซึ่งใช้อธิบายไปถึงประเด็นเรื่องกรอบทางสังคมวัฒนธรรม

ภาพที่ 62 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ชิ้นส่วนมือและแขน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 63 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ชิ้นส่วนมือและแขน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

ภาพที่ 64 แสดงภาพขั้นตอนและเทคนิคการจาร การขีดเขียน การบันทึก
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

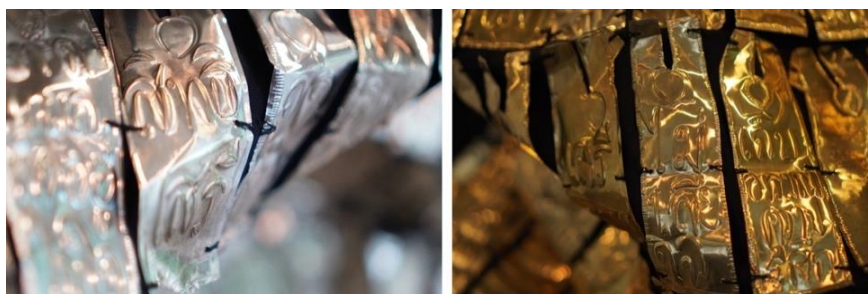

ภาพที่ 65 แสดงภาพวัสดุโลหะที่เป็นสื่อหลักในการสร้างสรรค์
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2562

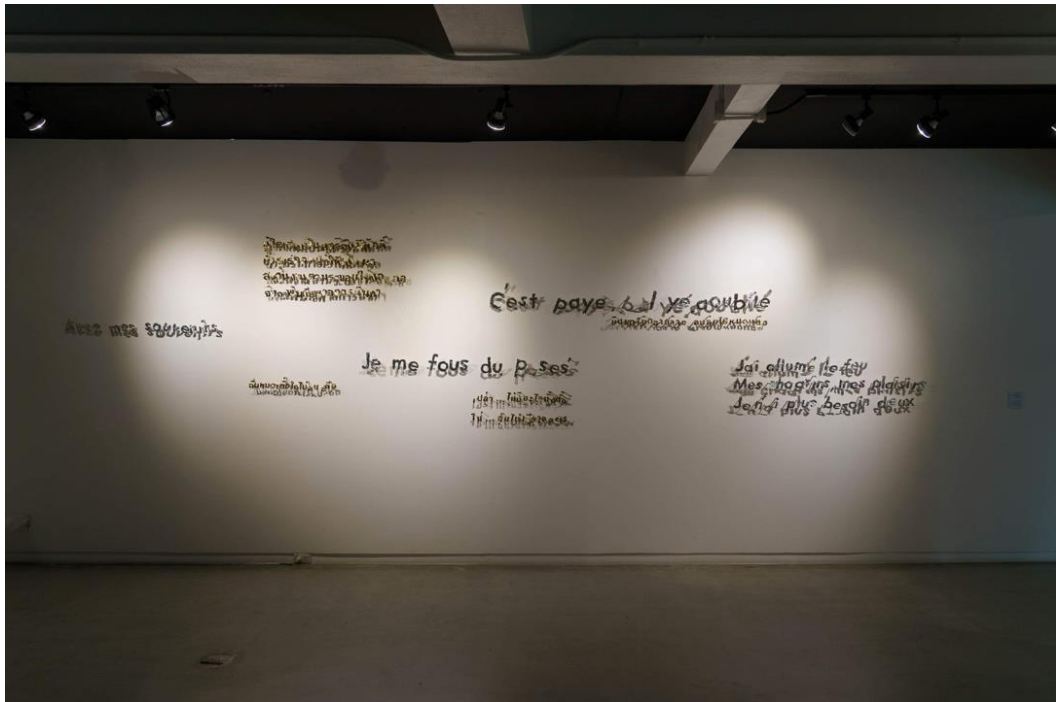
3) การพัฒนาผลงานในระยะที่ 2 เป็นช่วงการทำงานที่สืบเนื่องจากแนวความคิดเดิมที่ค่อนข้างชัดเจน ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานจริงยังคงต้องทดลอง และพัฒนารูปแบบชิ้นงานบางส่วนมาจากผลงานสร้างสรรค์ระยะที่ 1 ซึ่งมีการค้นคว้าเพิ่มเติมถึงวิธีการติดตั้งผลงานที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่และแนวความคิด เพื่อสื่อความหมายของผลงานให้มีความชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีรายละเอียดผลงานดังต่อไปนี้ ในนิทรรศการ Miss & Miss ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และซึ่งประกอบด้วยวิธีการติดตั้งผลงานสร้างสรรค์ช่วงก่อนเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ชุด “จด จารึก จำหลักใจ” (Inscriptions of The Mind)

ภาพที่ 66 ผลงานชุด “Inscriptions No.2” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 67 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Inscriptions No.2”, ปี 2563
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 256

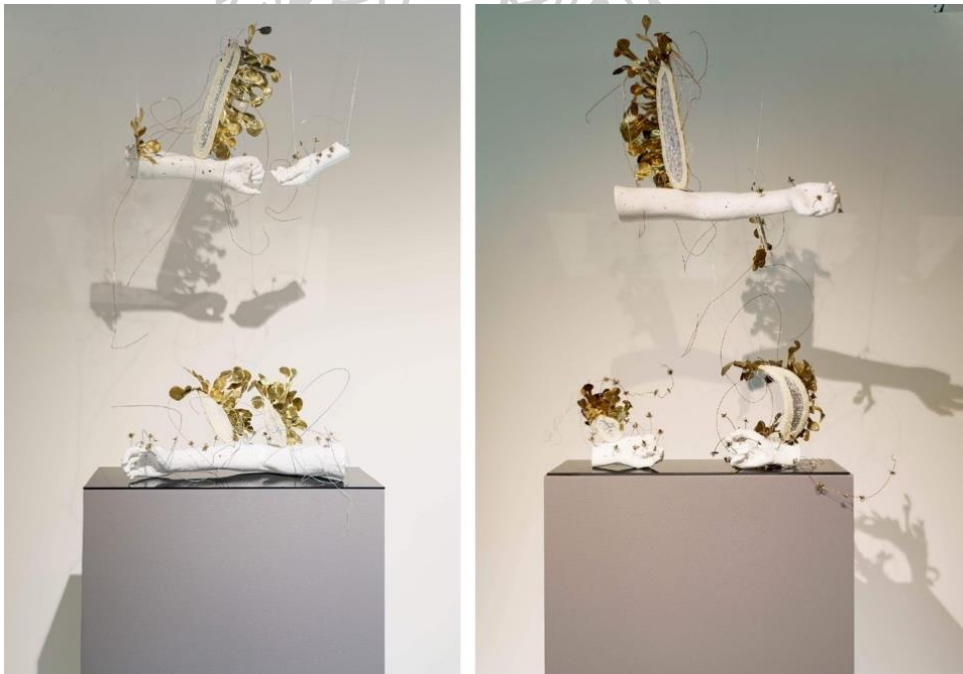
ภาพที่ 68 ผลงานชุด “Inscriptions-No.3” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 69 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Inscriptions No.3”
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 70 ผลงานชุด “Wings to Fly” ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2563
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 71 ผลงานชุด “Wings to Fly” ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2563
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 72 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 73 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 74 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 75 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 76 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 77 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1, ปี 2563
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

4) การติดตั้งผลงานและจัดแสดงชิ้นส่วนมือและแขนในนิทรรศการ Miss & Miss นำเสนอ มุมมองของภาษาในการรับรู้ของผู้ชมที่แม้จะมีภาพความทรงจำส่วนบุคคลที่ต่างกัน พื้นฐานการรับรู้ ความรู้สึกที่ไม่เหมือนกัน ด้วยความจงใจนำเสนอพื้นที่อาณาบริเวณชิ้นส่วนร่างกาย และข้อความในใจ ที่ปรากฏอยู่ สามารถสื่อสารความจริงและทำให้การรับรู้ที่เกิดขึ้น ณ เวลานั้น สามารถช่วยเพิ่มเติม ภาพพื้นที่ส่วนตัว และการถ่ายทอดความทรงจำส่วนตัวเป็นประสบการณ์ร่วมกับผู้ชมได้

ภาพที่ 78 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 79 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 80 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 81 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 82 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

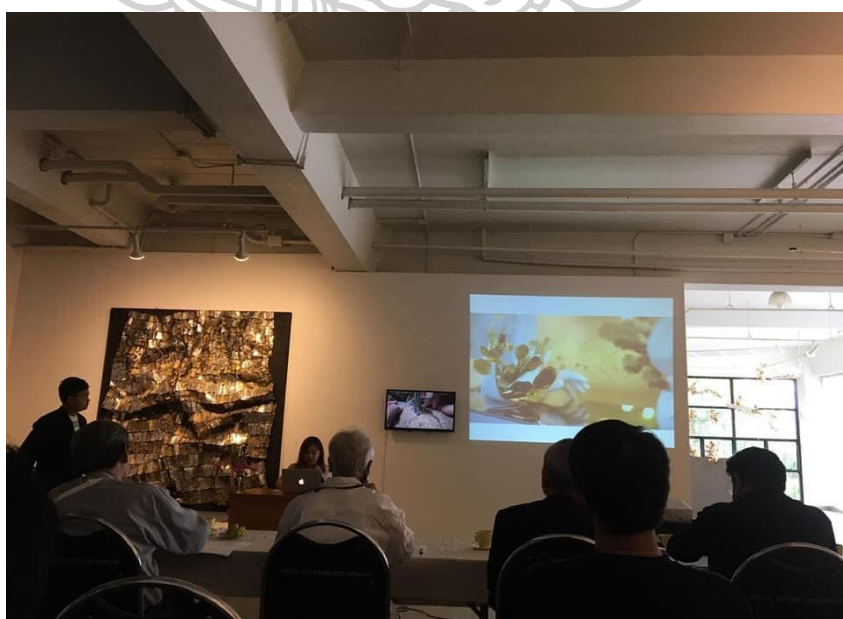
ภาพที่ 83 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

5) บรรยายภาคการประเมินผลงานเพื่อเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ในการแสดงนิทรรศการครั้งที่ 1 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1 ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ และครั้งที่ 2 ณ อาร์ตเดอริ์ดเพลสแกลเลอรี

ภาพที่ 84 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2563

ภาพที่ 85 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2563

ภาพที่ 86 นิทรรศการ Miss & Miss ครั้งที่ 1
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2563

คำแนะนำจากคณะกรรมการและอาจารย์ผู้สอน

ประการที่ 1 เป็นผลงานที่มีแรงดลใจความกดดัน สภาวะความรู้สึกการแสดงกรอบความคิด ภาษา กวี จากจินตนาการจากจิตใต้สำนึกของความทรงจำที่เจ็บปวดออกมาเป็นรูปบันทึก ภาษา ภาพ การจดจารึก เทคนิคการประกอบสร้างเป็นรูปของภาษาสุนทรียภาพผ่านวัสดุการจัดวางประกอบเป็นสิ่งแวดล้อม กับพื้นที่ กับตัวอักษรที่สื่อสารจากจิตใจภายใน กับสัญลักษณ์ กับอวัยวะบางส่วนของร่างกาย ชิ้นส่วนมือ การประกอบสร้างเพื่อสะท้อนภาษาจากผู้หญิงกับการบันทึกสลักสภาวะสังคมออกมาเป็นองค์ความรู้ เป็นรูปแบบ

ประการที่ 2 เป็นผลงานที่มีการแสดงออกด้วยความรู้สึกที่ขัดแย้งกัน ทั้งความงาม ความอ่อนหวาน และความรุนแรง และเจ็บปวด อันเป็นประเด็นที่สำคัญของการสร้างสรรค์งานศิลปะ หลักในการพัฒนาของผลงานครั้งต่อไป

ประการที่ 3 ข้อเสนอเรื่องการทบทวนความหมายและรูปแบบผลงาน และสื่อเทคนิคและวัสดุที่เชื่อมโยงช่วงเวลาและความทรงจำ ความหมายของวัสดุโลหะที่สามารถอธิบายไปถึงเรื่องกรอบทางสังคมวัฒนธรรมได้ชัดเจนแค่ไหน การจารอักษรสื่อสารได้เพียงพอหรือไม่ การสื่อสารความทรงจำของร่างกาย นอกเหนือจากมือและแขน เช่น ใบหน้า หรือร่างกาย

ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 ตลอดปีการศึกษา 2562
โดยแบ่งการวิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการดังต่อไปนี้

ชื่อผลงาน	Inscriptions No.2	Inscriptions No.3	Wings to fly
รูปแบบ			
ความคิด และ ความหมาย	การบันทึก ข้อความในใจ และ การถ่ายทอด ระบายความรู้สึก อึดอัด การปะติดปะต่อด้วยภาษา และความทรงจำ การแสดงออก ถึงการปฏิบัติตนด้วยความเพียร และความอดทน	การทบทวนความทรงจำผ่าน ข้อความในใจ การโต้ตอบของ บทกวี และบทเพลง แทน ความรู้สึกส่วนตัวที่เชื่อเชิญให้ ผู้ชมเข้ามาอ่าน	การสำรวจอาณาบริเวณชิ้นส่วนของร่างกายซึ่งเป็นแหล่งรองรับ กักเก็บความทรงจำ
เทคนิค	วิธีการ กัด จาร ขีด เขียน บน แผ่นโลหะ	วิธีการกัด จาร ขีด เขียน บน แผ่นโลหะ	ถอดพิมพ์จากชิ้นส่วนร่างกายมือ และแขน ประกอบโครงสร้างกับ โลหะรูปทรงอิสระ รูปทรง ดอกไม้ไหว รูปทรงคล้ายปีกนก ฯลฯ
การ นำเสนอ	ผู้ชมสามารถรับรู้การสื่อสาร ถ้อยคำจากมวลโครงสร้าง ความคิด ความรู้สึกของภาษาผ่าน ผืนผ้าโลหะ ในรูปแบบบันทึก ขนาดใหญ่	นำเสนอการโต้ตอบกับบทกวี ผ่านการจัดเรียงถ้อยคำและ ข้อความในใจ ในรูปแบบที่ชี้ชวน ให้ผู้ชมเข้ามาอ่าน และพิจารณา ร่องรอยการกัดจาร ขีดเขียนบน แผ่นโลหะ	นำเสนอโครงสร้างมือและแขน อันเป็นบริเวณของความรู้สึก การสัมผัสรับรู้ความทรงจำ และ รูปแบบการสื่อสารด้วยร่างกาย อันเป็น จุดเริ่มต้นพื้นฐาน ความคิด และ ประเด็นการ สำรวจจิตใจผ่านร่างกายมนุษย์

ตารางที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ระยะที่ 2 ตลอดปีการศึกษา 2562

ที่มา : จัดทำเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563

สรุปการบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2562

จากการสร้างสรรค์ผลงานในระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2562 สามารถสรุปเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ โดยมีแนวทางพัฒนาทั้งในด้านความคิดและวิธีการกระบวนการสร้างสรรค์ที่สำคัญซึ่งจะส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานในอนาคต โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ในประเด็นแรกคือเรื่องชิ้นส่วนของร่างกายสตรี ประเด็นที่สองคือการใช้ภาษาและถ้อยคำ ซึ่งทั้ง 2 ส่วนมีความสัมพันธ์กันในขณะที่สื่อแรกแสดงพื้นที่ที่เป็นแหล่งรองรับกักเก็บความทรงจำ แต่สื่ออีกประเภทเป็นตัวช่วยถ่ายเทความทรงจำ และความรู้สึกอีกอันหนึ่ง ด้วยความหมายของสื่อที่เป็นสากลเป็นตัวชี้วัดความจริงและการรับรู้ในระบบสัญลักษณ์พื้นฐานของมนุษย์ในมุมมองประสบการณ์ส่วนบุคคลจึงสามารถเชื่อมโยงผู้ชมให้เข้ามามีประสบการณ์ร่วมกันได้

แนวความคิดที่มีต่ออาณาบริเวณร่างกายสตรี และการสำรวจร่างกายในฐานะอาณาบริเวณที่สัมผัสรับรู้ระหว่างร่างกายที่ถอดแบบมาจากสตรีระตัวเอง และชิ้นส่วนร่องรอยของร่างกายที่แสดงความจริงจากประสบการณ์ชีวิต การเรียนรู้และการถูกทดสอบประสิทธิภาพจากกรอบทางสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะข้อกำหนดความงามของร่างกายผู้หญิงถูกสร้างและหล่อหลอมมาด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ทางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งนำเสนอชุดความคิดเหล่านี้ในผลงานชุด Wings to Fly

ภาษา และข้อความในใจเป็นวิธีหนึ่งในการถ่ายเทความทรงจำ และการระบายความรู้สึกอัดใจ เพื่อทบทวนและโต้ตอบกับจิตใจ การปะติดปะต่อเรียนรู้ การไตร่ตรองความคิดอันเป็นกระบวนการที่ปรากฏให้เห็นบันทึกที่แสดงสภาวะของความเพียรและการปฏิบัติตนด้วยความวิริยะอุตสาหะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในผลงานชุด Inscriptions No.2 และ Inscriptions No.3

จากการสรุปความคิด รูปแบบ และเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ พบว่าการทบทวนความหมาย และรูปแบบผลงานกับสื่อเทคนิคและวัสดุที่เชื่อมโยงช่วงเวลาและความทรงจำนั้นยังเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนารูปแบบต่อไปในผลงานวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 เพื่อให้ประเด็นการสื่อสารความทรงจำของร่างกายสามารถเพิ่มเติมความหมายที่กว้างออกไปกว่าขอบเขต หรือข้อกำหนดทางความงามการประเมินคุณค่าตามองค์ความรู้ที่กำหนดโดยบริบททางสังคมวัฒนธรรม

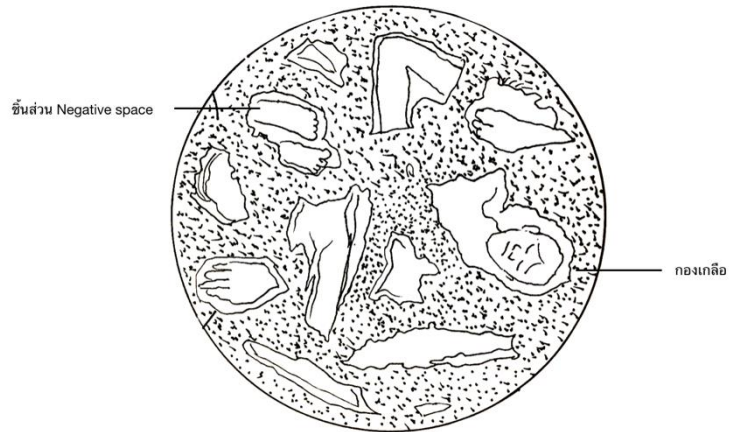
2.3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 3 : ผลงานสร้างสรรค์ปีการศึกษา 2564

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้นอกจากจะมีการศึกษาค้นคว้าในตำราเอกสารเพิ่มเติม การนึกย้อนอดีตและพื้นที่ ๆ เคยเติบโตเป็นนัยยะสำคัญของการทดลองค้นหารูปแบบวัสดุและความคิดที่มีความสอดคล้องกันอย่างจริงจังด้วยประสบการณ์ส่วนตัวที่มีทั้งความประทับใจและความสะเทือนใจอันเป็นที่มาของสาระแห่งความจริงที่ปรากฏให้เห็นร่องรอยของชีวิตของตัวเอง และความงามที่ทำให้เราได้เรียนรู้ความทรงจำอันล้ำค่า จึงอยากจะสะท้อนความรู้สึกที่ดีนี้ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการจดบันทึกสนทนากับข้อความในใจและการสำรวจโครงสร้างชิ้นส่วนของร่างกาย ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ 4 ข้อ ดังนี้

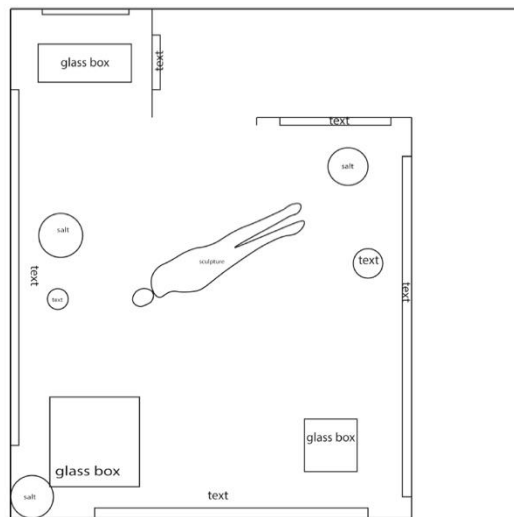
1) แบบร่างกระบวนการพัฒนาพื้นที่จัดแสดงให้สอดคล้องกับความทรงจำเป็นสิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึง ในส่วนของพื้นที่เฉพาะและการจัดวางวัตถุในความทรงจำแสดงให้เห็นกระบวนการของระยะเวลาการเดินทางของประสบการณ์ชีวิต ซึ่งภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ถูกประกอบสร้างด้วยการตกผลึกของเกลือบนวัตถุสิ่งของ ภาษา และร่างกาย ทั้งหมดสื่อความหมายการเชื่อมโยงความทรงจำด้วยกระบวนการของเวลา ให้ผู้ชมได้เข้ามาพิจารณา ไตร่ตรองความหมาย ซึ่งสามารถอธิบายการพัฒนาองค์ประกอบได้จากแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 87 ภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 3
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564

ภาพที่ 88 ภาพร่างกระบวนการพัฒนาความคิดและรูปแบบผลงาน การสร้างสรรค์ระยะที่ 3
 ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564

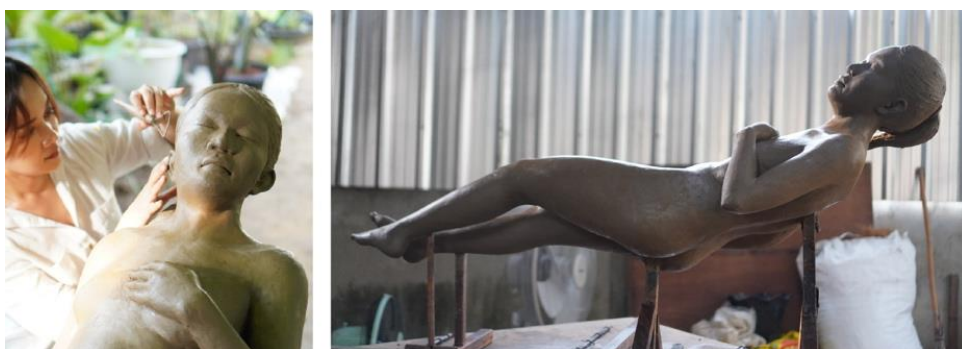

จดจารึก จำหลักใจ (Inscriptions of The Mind)

ภาพที่ 89 ภาพร่างการจัดวางผลงาน “จด จารึก จำหลักใจ” การสร้างสรรค์ระยะที่ 3
 ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดย ออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564

2) รูปแบบเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์ สำหรับการเรียนรู้และทำความเข้าใจความหมายของสื่อวัสดุจำเป็นต้องค้นคว้าทดลองรูปแบบวัสดุอย่างจริงจังและเพื่อให้สอดคล้องกับความคิด ผู้ชมสามารถปะติดปะต่อเรียนรู้วัสดุจากความทรงจำส่วนบุคคลได้จากองค์ประกอบที่วางบนพื้นที่จัดแสดง โดยมีกระบวนการวิธีการสร้างสรรค์ตามลำดับต่อไปนี้

2.1) ขั้นตอนและกระบวนการขึ้นรูปประติมากรรมร่างกาย

ภาพที่ 90 แสดงภาพขั้นตอนการปั้นและขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 91 แสดงภาพขั้นตอนการปั้นและขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564

2.2) ชิ้นส่วนพิมพ์ร่องรองของร่างกาย

ภาพที่ 92 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์และขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 93 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์และขึ้นรูปโครงสร้างของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

2.3) การถอดพิมพ์และการขึ้นรูปชิ้นส่วนมือและแขน

ภาพที่ 94 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ และการขึ้นรูปชิ้นส่วนมือและแขน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 95 แสดงภาพขั้นตอนการถอดพิมพ์ และการขึ้นรูปชิ้นส่วนมือและแขน
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

2.4) ร่องรอยของมือ

ภาพที่ 96 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยของมือ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 97 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยของมือ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 98 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยของมือ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 99 แสดงภาพการขึ้นรูปดินและร่องรอยการกำมือ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

2.5) การจดบันทึกถ้อยคำ และข้อความในใจ

ภาพที่ 100 แสดงภาพการขึ้นรูปดินพอร์ชเลนและการจดบันทึก ข้อความในใจ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 101 แสดงภาพการขึ้นรูปดินพอร์ชเลนและการจดบันทึก ข้อความในใจ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 102 แสดงภาพการขึ้นรูปดินพอร์ซเลน และการจัดบันทึก ข้อความในใจ
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

2.6) กระบวนการเผาดิน

ภาพที่ 103 แสดงภาพกระบวนการเผาดินเพื่อเผาด้วยเตาเผาไฟฟ้า อุณหภูมิ 800 องศา
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 104 แสดงภาพกระบวนการเผาดินเพื่อเผาติดด้วยเตาเผาไฟฟ้า อุณหภูมิ 800 องศา
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 105 แสดงภาพกระบวนการเผาดินเพื่อเผาแกร่งด้วยเตาเผาไฟฟ้า อุณหภูมิ 1,200 องศา
 ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

2.7) กระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุ

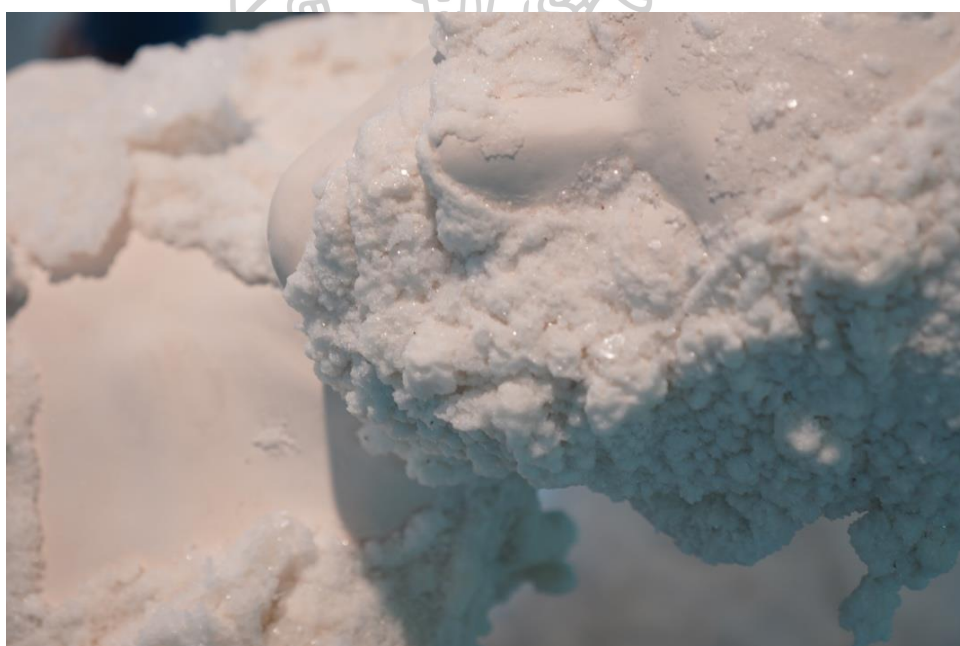
ภาพที่ 106 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 107 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 108 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 109 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 110 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 111 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนซิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 112 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 113 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและชิ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

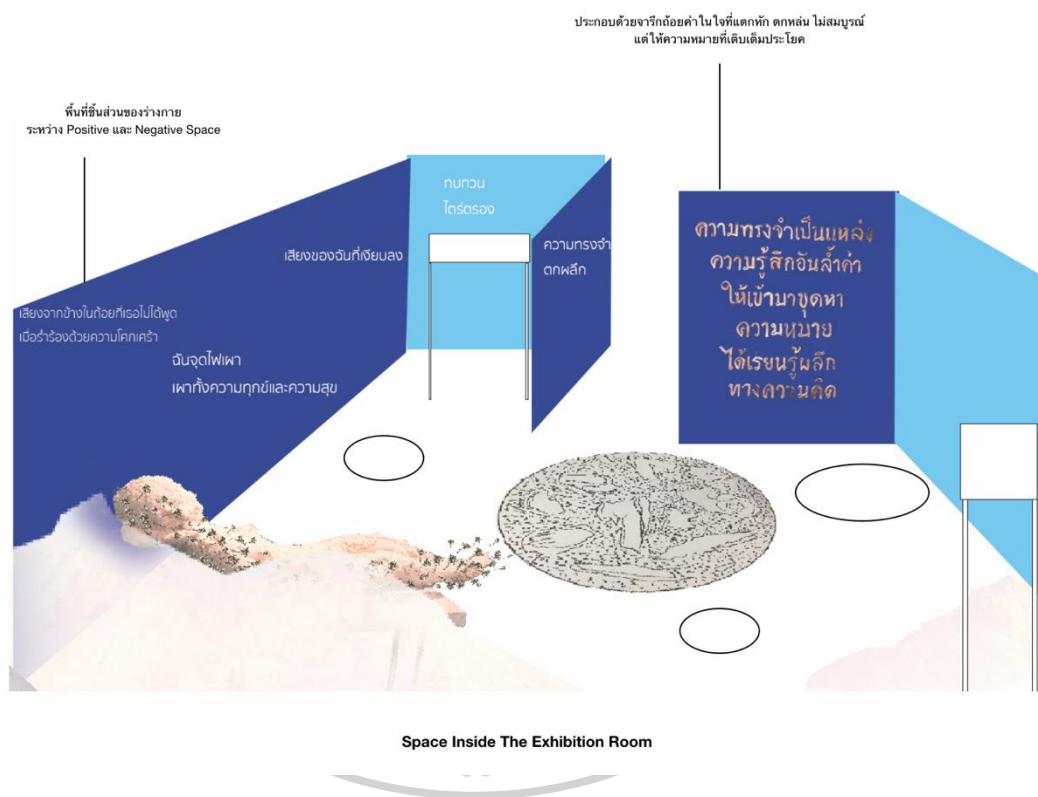
ภาพที่ 114 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและตัวอักษร
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

ภาพที่ 115 แสดงภาพกระบวนการตกผลึกเกลือบนศิลปะวัตถุและตัวอักษร
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564

3) การพัฒนาผลงานในระยะที่ 3

นอกจากการนีกย้อนนัยสำคัญถึงความประทับใจและความสะเทือนใจในอดีตและพื้นที่ ๆ เคยเติบโตการไตร่ตรองความทรงจำซึ่งช่วยเยียวยาความเจ็บปวดด้วยวิธีการจัดบันทึกจนกระทั่งเกิดการตกผลึกทางความคิด ทำให้เห็นความเชื่อมโยงกระบวนการสร้างสรรค์ในระยะที่ 2 ที่ส่งผลต่อระยะที่ 3 และการแสดงออกทางศิลปะที่ชัดเจน ซึ่งพบว่าร่องรอยของประติมากรรมร่างกายที่แม้จะดูไร้ชีวิตจิตใจ แต่กลับปรากฏให้เห็นการเกิดใหม่และความหมายใหม่ที่งอกเงยขึ้นจากซากชีวิต ชิ้นส่วนร่างกายที่กระจัดกระจายและร่วงหล่นภายในพื้นที่ห้องจัดแสดง

ภาพที่ 116 การปรับภาพร่างเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงผลงานในระยะที่ 3
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดยอมลิสรี ปานดำรงค์ วันที่ 1 กรกฎาคม 2564

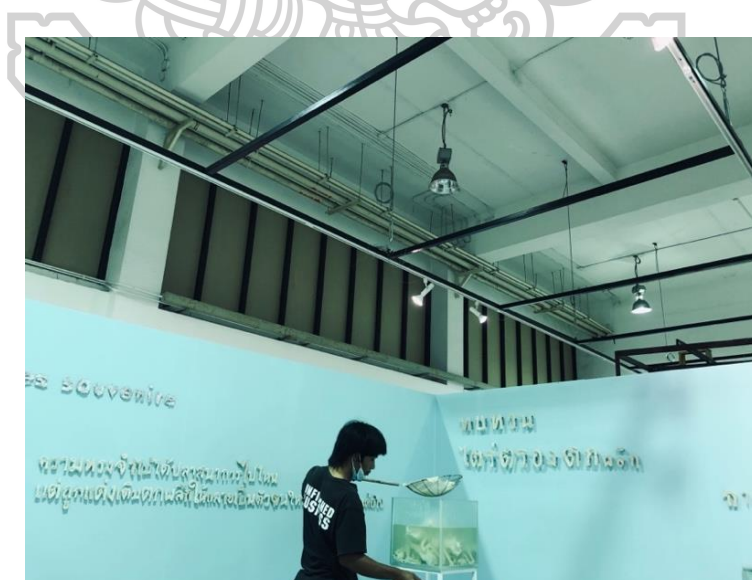

ภาพที่ 117 การปรับภาพร่างเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงผลงานในระยະที่ 3
ที่มา : วาดและจัดวางภาพโดยออมสิริ ปานดำรงค์ วันที่ 1 กรกฎาคม 2564

4) การติดตั้งผลงานและจัดแสดงผลงาน ผู้วิจัยสร้างสรรค์มีความสนใจนำเสนอชิ้นส่วนของร่างกายในอีกด้านของมิติ ซึ่งผู้ชมสามารถรับรู้ผ่านมุมมองด้านกลับและการเข้าถึงประสบการณ์ร่วมระหว่างพื้นที่แห่งความทรงจำส่วนบุคคลที่สามารถรับรู้ประสบการณ์ชีวิตผ่านความหมายใหม่และการตกผลึกทางความคิด

ภาพที่ 118 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 1 กันยายน 2564

ภาพที่ 119 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 1 กันยายน 2564

ภาพที่ 120 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 1 กันยายน 2564

ภาพที่ 121 การติดตั้งและเตรียมผลงานแสดงในนิทรรศการ ครั้งที่ 2
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 15 ตุลาคม 2564

5) การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์ และการแสดงนิทรรศการใน วิทยานิพนธ์ครั้งสุดท้ายของปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี คณะ จิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์

ภาพที่ 122 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564

ภาพที่ 123 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564

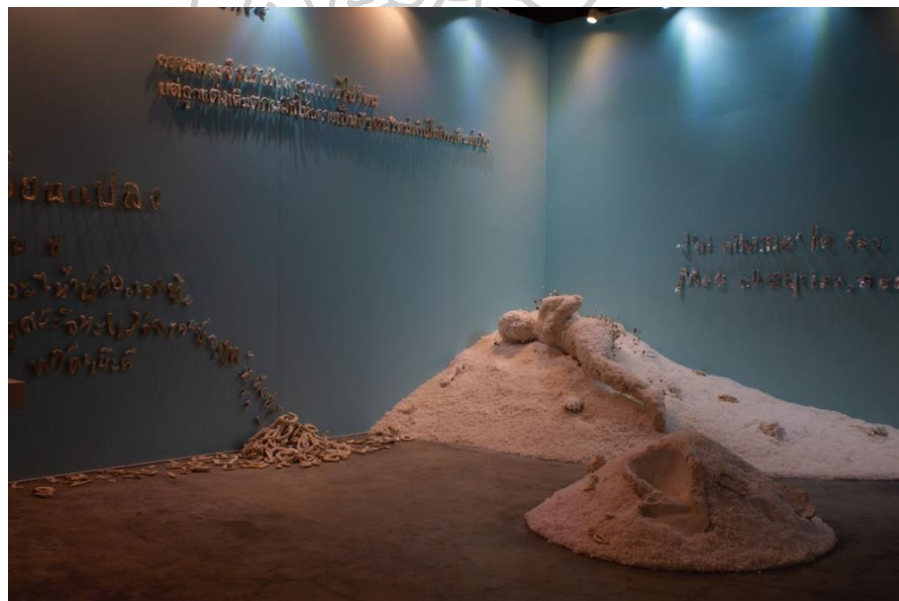
ภาพที่ 124 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564

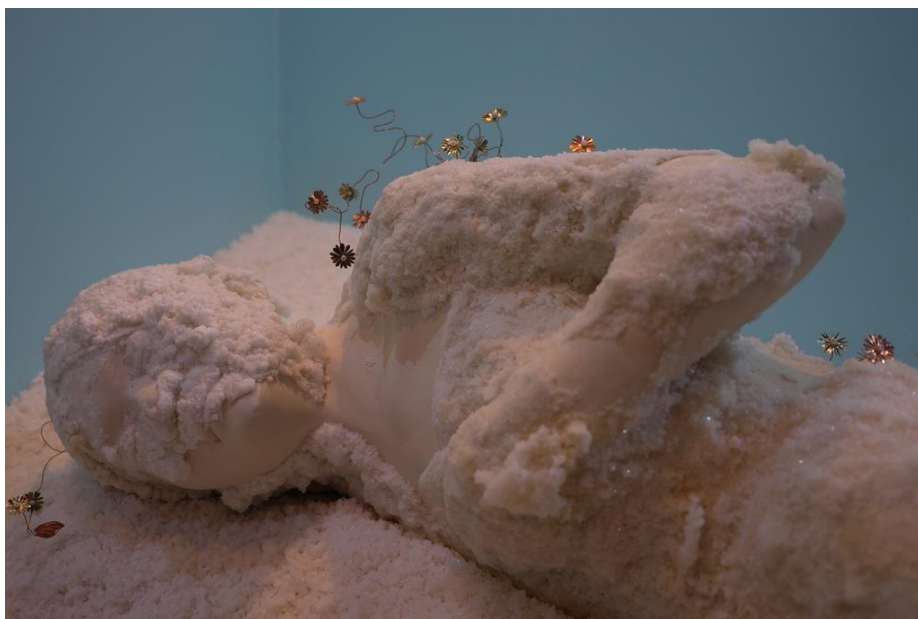
ภาพที่ 125 การตรวจประเมินผลงานเพื่อสอบวิทยานิพนธ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564

ภาพที่ 126 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 25 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 127 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 25 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 128 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 25 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 129 แสดงภาพผลงานในนิทรรศการ ครั้งที่ 2 ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่, ปี 2564
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 25 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 130 ไปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564

คำแนะนำจากคณะกรรมการและอาจารย์ผู้สอน

- ประการที่ 1 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ จด จารึก จำหลักใจ สามารถนำไปสู่บทสรุปขององค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกระบวนการสร้างสรรค์ได้อย่างไร ระหว่างกระบวนการที่ทำให้เกิดรูปทรงทางศิลปะที่สำคัญ จากจุดเริ่มต้นการค้นหาร่างกายที่เป็นพื้นที่แห่งความทรงจำ / ความเจ็บปวดสะท้อนใจ ไปสู่รูปทรงการตกลึกทางความคิด
- ประการที่ 2 เพิ่มเติมบทสรุปจุดมุ่งหมายของกระบวนการกลายรูปของวัสดุเกลือและองค์ประกอบของตัวอักษร ภาพร่างกาย ชิ้นส่วนร่างกาย

จากคำแนะนำของอาจารย์และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเพิ่มเติมโดยจัดทำบทสรุปผลสัมฤทธิ์การศึกษาที่อธิบายผลการสร้างสรรค์ที่นำไปสู่บทสรุปปลายทางเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนและเนื้อหาที่สมบูรณ์

ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 3 ตลอดปีการศึกษา 2564
โดยแบ่งการวิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการดังต่อไปนี้

ชื่อผลงาน	Transformation of the Body	Territory of the Body	Remember The Revolution	The crystallization tank
รูปแบบ				
ความคิด และ ความหมาย	พื้นที่ของร่างกายเป็นแหล่งรองรับกักเก็บความทรงจำของมนุษย์ ร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกายทั้งในเชิงบวกผ่านความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม	ร่องรอยของร่างกายและพื้นที่เชิงลบสามารถกระตุ้นให้ผู้ชมเลือกมอง เลือกสัมผัสได้หลายมิติ และยังสามารถขยายการรับรู้ด้วยสัมผัสอื่น ๆ ในทิศทางที่นอกเหนือข้อจำกัดของร่างกายและกระบวนการสร้างสรรค์	ตัวอักษรที่แตกหักในบางประโยคไม่สามารถอ่านออกได้ แต่ให้ความหมายที่กระตุ้นจินตนาการของผู้ชมในมุมกว้าง	การสำรวจเพื่อพิจารณาความงามของผลึกเกลือ ร่องรอยของเวลา กระบวนการเปลี่ยนผ่านและการก่อรูปของผลึกความคิดในอนาคตผ่านมุมมองรอบด้านจากตู้กระจก
เทคนิค	การถอดพิมพ์จากชิ้นส่วนของร่างกายและกระบวนการตกผลึกเกลือ	การถอดพิมพ์จากชิ้นส่วนของร่างกายและกระบวนการตกผลึกเกลือ	ดินเผาเซรามิก และ กระบวนการตกผลึกเกลือ	กระบวนการตกผลึกเกลือ
การนำเสนอ	ผู้ชมสามารถสำรวจและพิจารณาโครงสร้างของร่างกายและร่องรอยของผลึกเกลือ	ผู้ชมสามารถสำรวจและพิจารณาโครงสร้างชิ้นส่วนของร่างกายและร่องรอยของพื้นที่เชิงลบ	การโต้ตอบระหว่างผู้ชมกับบทกวีผ่านประโยคที่ไม่สมบูรณ์พร้อมกับการพิจารณาและทบทวนร่องรอยของกระบวนการตกผลึก	โครงสร้างของตู้กระจกและการนำเสนอมิติในมุมมองของผู้ชมให้สามารถมองเห็นรูปทรงที่แสดงกระบวนการของเวลา และการตกผลึก

ตารางที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการนำเสนอผลงานผ่านความคิดและวิธีการ ระยะที่ 3 ตลอดปีการศึกษา 2564

ที่มา : จัดทำเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

สรุปการสร้างสรรคผลงานในระยะที่ 3 ปีการศึกษา 2564

จากการสร้างสรรค์ผลงานในระยะที่ 3 : ผลงานสร้างสรรค์ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ในช่วงท้ายของวิทยานิพนธ์ชุด “จิต จารึก จำหลักใจ” ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้นำเสนอกระบวนการ “ตกผลึก” ซึ่งมีองค์ประกอบทางศิลปะที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และการกลับมาทบทวนใหม่ของกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งมีวัสดุเกลือเป็นสื่อของกระบวนการสร้างสรรค์ที่สำคัญ

จากการสรุปความคิด รูปแบบ และเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ พบว่าการสำรวจโครงสร้างของร่างกาย การทบทวนความทรงจำ จนนำมาสู่การตกผลึกทางความคิด การปรากฏรูปของกระบวนการที่ทำให้เห็นศักยภาพของเวลายังเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้เรียนรู้ทั้งทางด้านปรัชญาวิชาการและกระบวนการสร้างสรรค์จากสื่อวัสดุเกลือที่ทำให้ค้นพบวิธีการการทบทวนความหมายและรูปแบบผลงาน รวมทั้งมีความเข้าใจถึงคุณค่าของร่างกายมนุษย์ที่เป็นแหล่งกักเก็บประสบการณ์ชั้นเยี่ยม สามารถก่อให้เกิดแนวความคิดในการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะได้อย่างลึกซึ้ง มีพลังในการสื่อสารกับสังคม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “จุด จารึก จำหลักใจ” เป็นผลงานที่อาศัยการสำรวจ ทบทวนประสบการณ์ผ่านความทรงจำและอาณาบริเวณของร่างกายของปัจเจกบุคคล รวมทั้งการรับรู้ทางความคิดภายใต้การถูกกำกับตามกรอบแบบแผน ดังนั้นการเรียนรู้ ทบทวนความทรงจำ และการ ตกผลึกทางความคิด เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีนัยสำคัญสามารถเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงาน วิทยานิพนธ์ โดยมีแนวทางการวิเคราะห์ทั้งในด้านแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งหมด 3 ประเด็นหลักดังที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกาย
 - 1.1 ร่างกายในเชิงพื้นที่เชิงบวกและพื้นที่เชิงลบ (Positive Space and Negative Space)
 - 1.2 ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม
2. การวิเคราะห์ภาษาและตัวอักษร
 - 2.1 การกำกับความหมายของภาพ
 - 2.2 การให้ความหมายเพิ่มเติม
3. การวิเคราะห์เวลา และการเปลี่ยนสภาพของวัสดุ
 - 3.1 การเปลี่ยนสภาพของวัสดุ (Transformation)
 - 3.2 เวลา และความเสื่อมสลาย (Time and Ephemeral)
4. การสังเคราะห์ กระบวนการบูรณาการประกอบสร้างวัตถุศิลปะ
 - 4.1 ค้นหาความหมายของวัตถุศิลปะต่าง ๆ ชนิดที่สร้างขึ้น
 - 4.2 รวบรวมวัตถุศิลปะต่างรูปแบบ ต่างชนิด เข้าด้วยกันให้เกิดเอกภาพ

แนวคิดในการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

แนวคิดในการวิเคราะห์ระหว่างร่องรอยและชิ้นส่วนของร่างกายกับวัสดุถูกตั้งคำถามขึ้นถึงตัวตนสถานะและรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านการสัมผัสโครงสร้างของร่างกาย การสำรวจพื้นที่ว่างทั้งในเชิงบวกและเชิงลบซึ่งเป็นการรับรู้ที่ลึกลงไปอีกระดับ ผู้วิจัยสร้างสรรค์จะทำการวิเคราะห์จุดเริ่มต้นของการทบทวนกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ ด้วยประเด็นที่เกี่ยวกับร่างกายและความหมายเชิงสัญลักษณ์ การสำรวจร่างกายจึงเป็นการตอบคำถามเบื้องต้นอันเป็นที่มาในกระบวนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประสบการณ์การเรียนรู้ความทรงจำในโครงสร้างของร่างกาย ภาษา และเวลา

1. การวิเคราะห์ร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกาย

จากการศึกษาสำรวจทฤษฎีร่างกายสตรี ร่างกายในงานสร้างสรรค์กรณีของศิลปินหญิง และร่างกายของปัจเจกบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อการรับรู้ขอบเขตของอาณาบริเวณพื้นที่ ข้อจำกัดสถานะที่เป็นแหล่งกักเก็บความรู้สึกและความทรงจำ การวิเคราะห์ร่างกายทั้งในเชิงความรู้สึกส่วนบุคคลและเชิงสังคมวัฒนธรรม

1.1 ร่างกายในเชิงพื้นที่เชิงบวกและพื้นที่เชิงลบ (Positive and Negative Space)

แนวความคิดการสำรวจร่องรอยและชิ้นส่วนของร่างกาย การเรียนรู้พื้นที่ที่เป็นแหล่งรองรับกักเก็บความทรงจำของมนุษย์ โดยเฉพาะร่างกายที่ถอดแบบจากตนเองในฐานะผู้หญิง สะท้อนให้เห็นภาพโครงสร้างร่องรอยของประสบการณ์ที่ผ่านการขัดเกลาในช่วงชีวิตซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ความหมายในปัจจุบัน และการนำเสนอร่างกายของผู้หญิงในฐานะวัตถุ ดังนั้นในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุด “Wings to Fly” เป็นผลงานที่มีเนื้อหาแสดงถึงอาณาบริเวณพื้นที่ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบไปพร้อม ๆ กับคำถามที่เผยให้เห็นมุมมองพื้นที่ของร่างกายในมิติที่กว้างออกไป กล่าวคือ ในพื้นที่เชิงบวกสำหรับกระบวนการสร้างสรรค์โดยเฉพาะชิ้นส่วนของร่างกายที่ถอดแบบมาจากมือและแขนของตนเอง และในฐานะร่างกายมนุษย์เป็นรูปแบบการนำเสนอที่สามารถเชื่อมโยงผู้ชมให้เข้าสู่โลกแห่งความทรงจำของผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้ ในขณะที่เดียวกันชิ้นส่วนของร่างกายยังสามารถนำพาความรู้สึกความทรงจำร่วมกับบุคคลอื่น ในขณะที่มือและแขนเหมือนชิ้นส่วนซึ่งถูกตัดแยกออกมาประกอบกับดอกไม้โลหะที่มีผิววัสดุมันเงาตกกระทบกับทิศทางแสงและอากาศรอบ ๆ บริเวณห้องจัดแสดง ชวนให้ผู้ชมเข้ามาเพ่งพิจารณารายละเอียดและร่องรอยของดอกไม้ที่เคลื่อนไหวบนชิ้นส่วนร่างกายเพื่อสื่อสารความหมายและความทรงจำในอดีตตามมาด้วย

ประเด็นที่ต้องทบทวนต่อไปกับคำตอบของร่างกายที่ต้องใช้พื้นที่ของเวลาสัมผัสความหมายและเมื่อมองภาพในมุมมองกว้างทำให้เห็นประเด็นพื้นที่ในทางกลับกัน ซึ่งปรากฏภาพเงาสะท้อนวัตถุและร่องรอยของชิ้นส่วนร่างกายบริเวณผนังห้อง ยังเผยให้เห็นแนวคิดร่างกายของผู้หญิงในฐานะวัตถุที่สะท้อนความหมายผ่านมุมมองกลับ การมาพร้อมโครงสร้างสองมิติฉายย้อนกลับตัววัตถุ ปรากฏร่างที่สองที่หักเหและทับซ้อนตามทิศทางแสง สะท้อนความหมายของร่างกายไม่ได้เป็นแหล่งความทรงจำ

ในส่วนดียวเดียว ในอีกด้านของร่างกายก็เป็นพื้นที่เชิงลบสามารถซึมซับและจดจำเรื่องราวสะท้อนใจได้เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 131 ผลงานชุด “Wings to Fly” เทคนิค หล่อและถอดพิมพ์ ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 132 ผลงานชุด “Wings to Fly” แสดงพื้นที่เชิงลบ
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2563

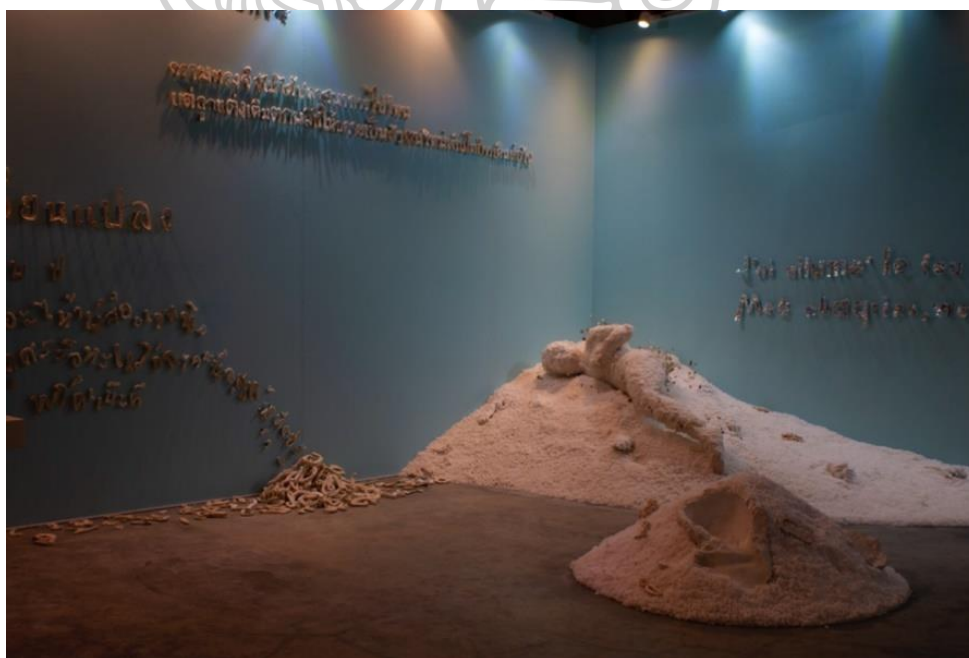
ในผลงาน “The Crystallization Tank” นำเสนอภาพร่างกายส่วนมือและแขนของผู้หญิง ซึ่งมีลักษณะราวกับก้อนวัตถุชิ้นส่วนของร่างกายล่องลอยและจมดิ่งอยู่ในน้ำ เมื่อมองผ่านตู้กระจกด้านนอก ซึ่งมีระดับน้ำอยู่ด้านใน และชัดเจนว่าผู้ชมเป็นฝ่ายจ้องมองก้อนวัตถุดังกล่าวอย่างอิสระรอบด้าน นอกจากจะเห็นความงามของผลึกเกลือที่เกาะตัวแทรกเข้าไปในบริเวณวัตถุ ภายในตู้กระจกยังแสดงให้เห็นกระบวนการของช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ในเนื้อหาการตกลึกทางความคิดที่สำคัญ ทำให้ชิ้นส่วนมือและแขนสื่อสารความจริงที่เชื่อมโยงไปถึงความทรงจำและเรื่องราวของชีวิต ตามทัศนะของผู้วิจัยสร้างสรรค์มีความตั้งใจที่จะอธิบายลักษณะการรับรู้ของผลงานชิ้นนี้ในด้านพื้นที่เชิงลบมากกว่าพื้นที่เชิงบวก เป็นประเด็นคำถามให้ผู้ชมเข้ามาพิจารณาความงามของผลึกเกลือ ร่องรอยของเวลา กระบวนการเปลี่ยนผ่าน และการก่อรูปทางความคิดในอนาคต ผ่านสายตากรวิเคราะห์พิจารณาร่างกายกับพื้นที่เชิงลบในประเด็นการจับจ้อง หรือการมองจากบุคคลอื่น

ภาพที่ 133 ผลงาน The Crystallization Tank

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ในผลงานชุด Transformation of The Body เป็นการนำเสนอสรีระของผู้หญิงในท่าทางเอนตัวนอนทอดลำตัวยาวขนาน ลักษณะของมือและแขนด้านซ้ายกุมบริเวณหัวใจ ส่วนมือด้านขวาวางข้างลำตัว ขาทั้งสองข้างปล่อยวางในท่วงท่าที่สบาย บริเวณศีรษะเอนไปด้านซ้ายด้วยใบหน้าที่แสดงถึงอาการครุ่นคิดหลับตาและล่องลอยเป็นอิสระ เป็นการอธิบายภาพสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงระหว่างภาพตัวแทนของร่างกายผู้หญิงที่รวมถึงบุคคลอื่นกับกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางความคิด นั่นก็คือร่างกาย การตกผลึก และเวลา ประเด็นดังกล่าวนี้มีเนื้อหาที่เชื่อมโยงไปถึงความทรงจำและเรื่องราวส่วนตัวกับพื้นที่ที่เคยอาศัยและเติบโตในวัยเยาว์ เกือบจะเป็นวัสดุสำคัญในการสื่อสารช่วงเวลาของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต การตกผลึกเกือบบนพื้นผิวของสรีระร่างกายนั้น ไม่ทราบแน่ชัดถึงการก่อรูปในกระบวนการของเวลา แต่การเผยแสงสะท้อนของผลึกเกลือที่เกาะแนบทั่วบริเวณลำตัว สามารถสร้างความงามที่ไกลเกินกว่าการคาดเดาได้ ด้วยความงามของแสงที่ส่องสะท้อนกับผลึกเกลือ ซึ่งเผยแพร่เส้นทางความคิดที่สามารถนำพาให้ผู้ชมเข้ามาพิจารณาสำรวจร่างกายไปพร้อมกับการตั้งคำถามถึงบริบท รอบ ๆ ตัวที่เต็มไปด้วยเงื่อนไข และในขณะเดียวกันการตีความเนื้อหา “การตกผลึกทางความคิด” ทำให้เราได้รับการไตร่ตรอง แยกแยะ ดี เลว และสามารถเลือกให้ความหมายบางส่วนและมองข้ามบางส่วนของร่างกายจากการส่องสำรวจสรีระในแบบพื้นที่เชิงบวก

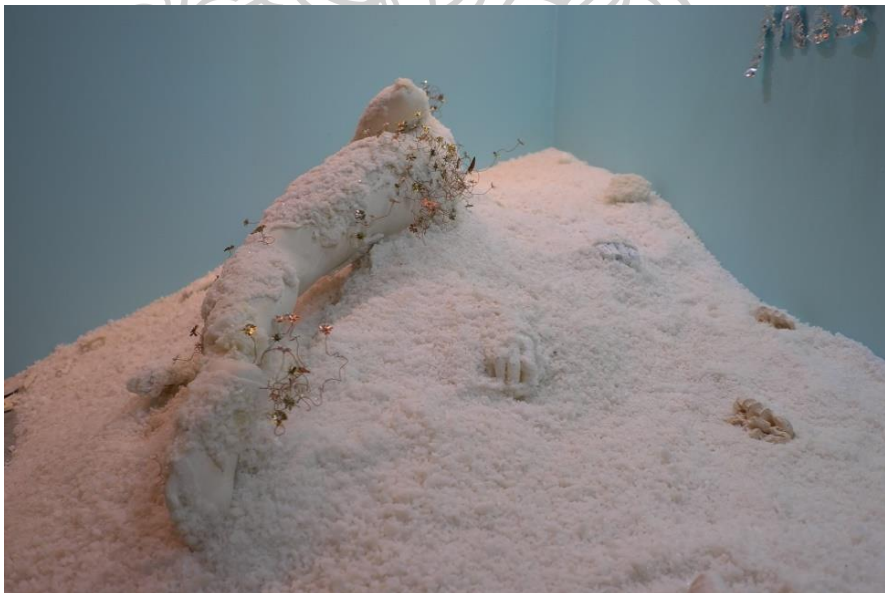
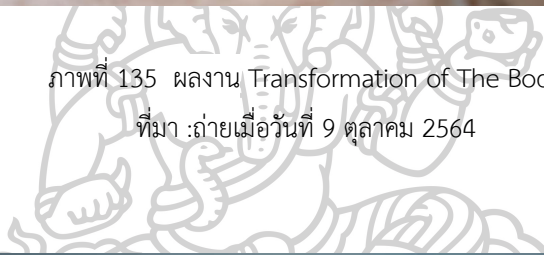
ภาพที่ 134 ผลงาน Transformation of The Body

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 135 ผลงาน Transformation of The Body

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 136 ผลงาน Transformation of The Body

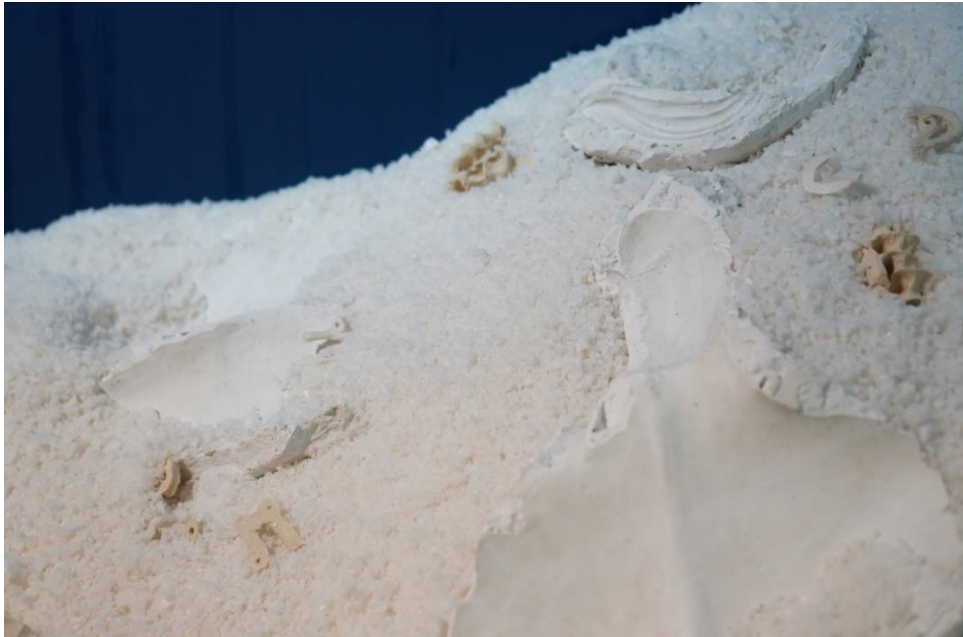
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ผลงานชุด Territory of The Body เป็นผลงานที่แสดงพื้นที่ว่างของผู้หญิง อธิบายโครงสร้างของพื้นที่ว่างทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยใช้วิธีการถอดพิมพ์รูปสรีระของร่างกายสร้างปฏิสัมพันธ์กับนามธรรมของพื้นที่ว่าง โดยรูปทรงที่เกิดขึ้นเป็นการหล่อพิมพ์จากร่างกายจำลองของตนเองเน้นความสำคัญเรื่องการตอกย้ำประเด็นคำถามระหว่างพื้นที่และร่องรอยภายในร่างกายของผู้หญิงเป็นแหล่งกักเก็บความทรงจำที่สำคัญหรือไม่ รวมไปถึงประเด็นสังคมกับร่างกายที่ครอบงำแบบเป็นความงามที่แท้จริงหรือไม่ การนำเสนอร่างกายแบบไม่ครอบงำ การสลายชิ้นส่วนที่ถูกแยกออกเป็นการใช้ร่างกายที่ไม่แสดงสภาวะแห่งตัวตนในฐานะแบบเดียวกับวัตถุ การลดทอนหรือสลายสภาวะภายในของร่างกายจะทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงการสัมผัสกับร่องรอย และการปล่อยพื้นที่ให้บุคคลอื่นเข้ามาเรียนรู้ร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 137 ผลงาน Territory of The Body

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 138 ผลงาน Territory of The Body

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 139 ผลงาน Territory of The Body

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ในระหว่างการทำงานกับดินในยามที่มีสัมผัสดินก็พบว่าการสร้างร่องรอยของร่างกายด้วยตัวเองมีความหมายเฉพาะเจาะจงและมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง จากกิริยาการกำมือ แรงกดของนิ้วมือแสดงร่องรอยกล้ามเนื้อและโครงสร้างร่องรอยของพื้นที่ว่างที่เกิดจากการถ่ายเทแรงของร่างกายไปสู่ก้อนดินที่ซึ่ซัดไปถึงการถ่ายเทศักยภาพภายในร่างกายมนุษย์และประสบการณ์ชีวิตลงสู่วัสดุ เมื่อพิจารณาร่องรอยเหล่านี้ในมุมมองกว้างออกมากลับปรากฏให้เห็นเป็นรูปร่างรูปทรงคล้ายโครงสร้างของกระดูก หรือกองกระดูกขนาดใหญ่ การสัมผัสรับรู้ให้ความหมายแบบเดียวกับบทบาทของวัตถุที่ไร้ชีวิต ในการจัดแสดงจะพบกองกระดูกขนาดใหญ่วางกระจายไปทั่วพื้นที่ร่วมกับผลงานอื่น ๆ ตอกย้ำความหมายและความสำคัญของชิ้นส่วนร่างกายสตรีในฐานะวัตถุผ่านพื้นที่ว่างในเชิงลบ ซึ่งเห็นได้ชัดในผลงานชุด Handprint

ภาพที่ 140 ผลงาน Handprint
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 141 ผลงาน Handprint
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

สรุป ร่างกายในเชิงพื้นที่เชิงบวกและพื้นที่เชิงลบ

ในทัศนะของผู้วิจัยสร้างสรรค์กับประเด็นพื้นที่ของร่างกายในเชิงบวกและเชิงลบ การสำรวจชิ้นส่วนของร่างกายและกระบวนการถอดพิมพ์โดยใช้ชิ้นส่วนและสรีระของร่างกายในการนำเสนอภาพตัวแทนของชีวิตโดยเฉพาะร่างกายสตรี ในทางสร้างสรรค์พบว่าการตั้งคำถามโดยตรงต่อกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ ด้วยวิธีการสำรวจ การสัมผัส การทำความเข้าใจความหมาย เป็นบริบทหนึ่งของการก่อรูปความรู้โดยพื้นฐาน การเลือกใช้วิธีการและสื่อดังกล่าวยังคงแสดงให้เห็นสถานะของศักยภาพร่างกายสตรี

การสำรวจโครงสร้างของร่างกายทั้งในเชิงพื้นที่เชิงบวกและเชิงลบ สามารถกระตุ้นให้ผู้ชมเลือกมอง เลือกสัมผัสได้หลายมิติ และยังสามารถขยายมุมมองการรับรู้ความรู้สึกด้วยสัมผัสอื่น ๆ ในทิศทางที่นอกเหนือข้อจำกัดของร่างกายและกระบวนการสร้างสรรค์

1.2 ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม

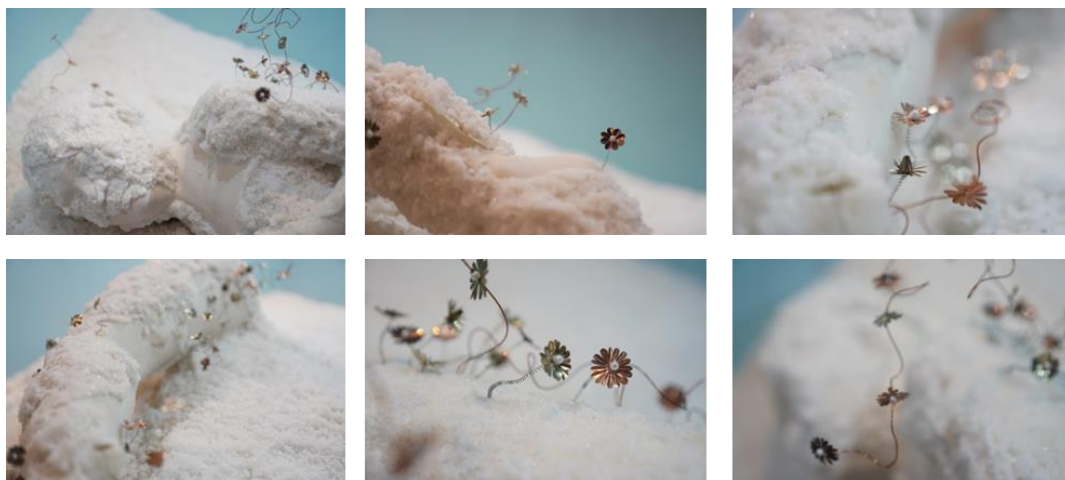
ร่างกายมีความหมายอย่างไร หากกล่าวถึงการให้ความสำคัญของร่างกาย คุณค่าชีวิตตามแบบแผนจารีตในทัศนะของผู้วิจัยสร้างสรรค์ สิ่งที่เติบโตมาพร้อมกันกับชีวิตก็คือ “ร่างกาย” ในระยะแรกผู้วิจัยสร้างสรรค์เลือกใช้มือและแขนซึ่งเป็นชิ้นส่วนที่สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวระหว่างความทรงจำมาจนถึงปัจจุบัน เป็นสัญลักษณ์ที่เน้นย้ำความรู้สึกส่วนบุคคลได้ดี เช่น การสัมผัสระหว่างบุคคลอันเป็นที่รัก การสัมผัสกับสิ่งของเครื่องใช้ การสัมผัสกับอาหารที่หล่อเลี้ยงร่างกายในวัยเยาว์ และการสัมผัสระหว่างทำงานสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาผลงานสร้างสรรค์ชุด “Wings to Fly” ร่องรอยชิ้นส่วนมือและแขนกับดอกไม้วัสดุโลหะมันเงาที่ประกอบขึ้นอย่างพลิ้วไหว ยังคงสามารถเชื่อมโยงความทรงจำอันเป็นความรู้สึกให้นึกย้อนกลับไปทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรือนร่างสตรีในเชิงมานุษยวิทยาและกฎระเบียบทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกส่วนบุคคลระหว่างร่างกายที่เติบโตสู่วัยผู้ใหญ่ยังคงเรียนรู้ และค้นหาความหมายจากประสบการณ์ในอดีตจากข้อกำหนดเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกส่วนตัวและคำถามถึงบทบาทในปัจจุบัน

ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของร่างกายที่ถอดแบบจากร่างกายจริงยังสะท้อนข้อเท็จจริงบางประการถึงแหล่งที่มาของคำถามในพื้นที่แห่งนี้. ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบกลไกสังคม และการถูกทดสอบประสิทธิภาพนี้ยังคงดำเนินต่อไป เพราะโครงสร้างของร่างกาย อันเป็นอาณาบริเวณแห่งความรู้สึกคือสัญญาณที่มีความสัมพันธ์กับเผ่าพันธุ์มนุษย์ชาติและสังคมวัฒนธรรมไม่สามารถแยกการดำรงชีวิตออกอย่างโดดเดี่ยวได้

ภาพที่ 142 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Wings to Fly”

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 143 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Transformation of The Body”

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

สรุป ความหมายเชิงสัญลักษณ์ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ด้านความหมายเชิงสัญลักษณ์ภาพชิ้นส่วนของร่างกายในผลงานชุด “Wings to Fly” เป็นความพยายามที่จะอธิบายสัญลักษณ์แทนภาพร่างกายมนุษย์ โดยเฉพาะร่างกายผู้หญิงที่เป็นภาพแทนถึงบุคคลอื่น ๆ ตลอดช่วงเวลาที่เราเติบโตเป็นผู้ใหญ่ไม่ได้เป็นอยู่ตามสภาพที่เราเป็นโดยธรรมชาติหรือตามสัญชาตญาณมนุษย์เพียงอย่างเดียว หากแต่ถูกสร้างและหล่อหลอมขึ้นจากกฎเกณฑ์ที่มาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว หรือบุคคลอื่น ๆ จากคำพูด จากภาษา จากภาพลักษณ์ที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้ หรือการสั่งสอนขัดเกลา ด้วยความหมายที่แฝงเร้นและภาพสะท้อนความงามในความฝันที่อาจทำให้อึดอัดใจ แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ทำให้เราได้เรียนรู้พื้นที่แห่งนี้ในฐานะเจ้าของร่างกายที่จะนำพาให้ได้เติบโตและแข็งแกร่งในทางจิตใจ

2. การวิเคราะห์ภาษาและตัวอักษร

การทบทวนและการสำรวจการถ่ายทอดความทรงจำผ่านถ้อยคำ หรือข้อความในใจ เป็นเสมือน การพิจารณาความหมายของภาษา ถ้อยคำและตัวอักษรในกระบวนการทำงานศิลปะสามารถนำเสนอ ประเด็นแห่งความจริงที่บ่งชี้สัมพันธ์ระหว่างความหมายที่นำไปสู่การถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต และ ความจริงของภาษาที่เกิดจากการบันทึก สามารถกระตุ้นให้เกิดความหมายใหม่และภาพความทรงจำ ร่วมกับวัสดุและภาษาในสายตาผู้ชม

2.1 การกำกับความหมายของภาพ

จากกระบวนการสร้างสรรค์ในระยะแรก เราเห็นพัฒนาการจากการสร้างภาพตัวอักษร ด้วยวิธีการจด จาร บันทึกถ้อยคำบนแผ่นโลหะ การบันทึกด้วยความเพียร และการถ่ายทอด ประสบการณ์ในลักษณะขีดเขียนตามอารมณ์รู้สึกด้วยเส้นสายที่ทับซ้อนกัน เสมือนการระบาย ความคิดที่อัดแน่นภายใน การรับรู้ทางประสบการณ์ในรูปแบบเฉพาะ ซึ่งสะท้อนนัยยะแห่งความจริง ที่กำกับความหมาย ดังที่ปรากฏในผลงานภาพตัวอักษรชุด Inscriptions No.1, Inscriptions No.2 และ Inscriptions No.3

ภาพที่ 144 ผลงานชุด “Inscriptions No.2” แสดงการกำกับความหมายของภาพ

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2562

ภาพที่ 145 ผลงานชุด “Inscriptions No.1” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2562

ภาพที่ 146 ผลงานชุด “Inscriptions No.2” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาด 200 x 230 เซนติเมตร
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2562

ภาพที่ 147 ผลงานชุด “Inscriptions No.3” เทคนิค จารแผ่นโลหะ ขนาดปรับเปลี่ยนตามพื้นที่
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2563

ภาพที่ 148 แสดงรายละเอียดข้อความผลงานชุด “Inscriptions No.3”
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2563

2.2 การให้ความหมายเพิ่มเติม (Additive Combinations)

ผลงานชุด “Remember The Revolution” เป็นผลงานจัดวางข้อความขนาดใหญ่ เพื่อสื่อชุดความคิดที่เชื่อมโยงกับจิตใจและการสำรวจทบทวนความหมายที่มีต่ออาณาบริเวณของร่างกาย ด้วยวิธีการบันทึกผ่านข้อความในใจ ชิดเขียนลงบนวัสดุดินเผาที่ให้ความรู้สึกประหลาดและแข็งแกร่งภายในตัวเดียวกัน เนื้อหาและวัสดุจากความทรงจำเชื่อมโยงกระบวนการของเวลาและการตกผลึกเกลือบอกเล่าพื้นที่ที่เคยเติบโต และสามารถช่วยเติมเต็มความรู้สึกที่มีต่อผิวสัมผัสถึงอาณาบริเวณร่างกายของผู้วิจัยสร้างสรรค์และผู้ชมแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี การบ่งบอกความหมายวิธีการบันทึกถ้อยคำในใจอันเกี่ยวข้องกับเรื่องราวส่วนบุคคล วัสดุและกระบวนการสร้างสรรค์สามารถช่วยเพิ่มความหมายในภาพและความหมายเพิ่มเติมในเชิงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำส่วนบุคคลและความทรงจำร่วม รวมทั้งให้ผู้ชมได้ทบทวนความจริงในบริบททางสังคมระหว่างข้อความในใจและการเปลี่ยนแปลงของวัสดุที่ไม่สามารถคาดเดาได้ในผลงานสร้างสรรค์ไปพร้อม ๆ กัน

ทั้งนี้ได้ตระหนักถึงกระบวนการสร้างสรรค์ของระบบการทำความเข้าใจภาพและข้อความว่ามีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงจึงเป็นการตั้งคำถามมากกว่าการอธิบาย ในด้านกายภาพถ้อยคำที่เป็นข้อความในใจทำหน้าที่กำกับความหมายของภาพให้หยุดนิ่งและมีความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำกับภาพในแง่มุมมองของการผสมผสานคำกับภาพหรือวัสดุที่ให้ความหมายเฉพาะ (word specific combinations) และวิธีการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางสังคมวัฒนธรรมกับวัสดุในความทรงจำ หรือประเด็นส่วนตัวในการใช้ตัวอักษรเพื่อสื่อความร่วมมือกันในงานศิลปะได้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างภาพร่างกายและข้อความในใจในผลงานชุดนี้ ยกตัวอย่างประโยค เช่น

ประโยคที่หนึ่ง “ความทรงจำไม่ได้ปลาสนาการไปไหน แต่ถูกแต่งเติมตกผลึกให้กลายเป็นตัวตนใหม่เติบโต ก้าวเดินต่อไป” ข้อความในใจที่นอกจากสื่อความหมายตามรูปประโยคแล้ว ยังให้ความหมายในแบบภาพที่ปรากฏอีกด้วย ซึ่งตัวอักษรที่ประกอบขึ้นมาี้แสดงให้เห็นกระบวนการตกผลึกทางความคิด และเปลี่ยนสภาพจากรูปการบันทึกแบบเดิม โดยที่ไม่สามารถคาดเดาการเกิดผลึกได้ ซึ่งผู้ชมสามารถเลือกสังเกตร่องรอยของผลึกเกลือบอก เล็ก ๆ ที่ก่อตัวทับซ้อนบนรูปประโยคบางข้อความก็ปรากฏผลึกที่หนาแน่น และบางตัวอักษรก็ไม่ปรากฏผลึกไม่เห็นเลย ทำให้ความหมายและความรู้สึกเชื่อมโยงไปหาผู้ชมโดยที่ไม่ต้องอ่านความหมายของประโยคเลยก็เป็นได้ และผู้ชมสามารถเลือกมองข้อความเหล่านั้นเป็นภาพได้อีกเช่นเดียวกัน ในแง่มุมมองของการผสมผสานคำกับภาพหรือวัสดุที่ให้ความหมายเฉพาะ

ประโยคที่สอง ประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์ แต่ก็มิบบทบาทกำกับความหมายให้หยุดนิ่ง สื่อในประเด็นก่อนความคิดที่ไร้ทิศทาง ไม่แจ่มแจ้งถึงการเรียนรู้ และเป็นการสร้างรูปประโยคที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าต้องการให้ผู้ชมเข้ามาอ่านความหมาย

ภาพที่ 149 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

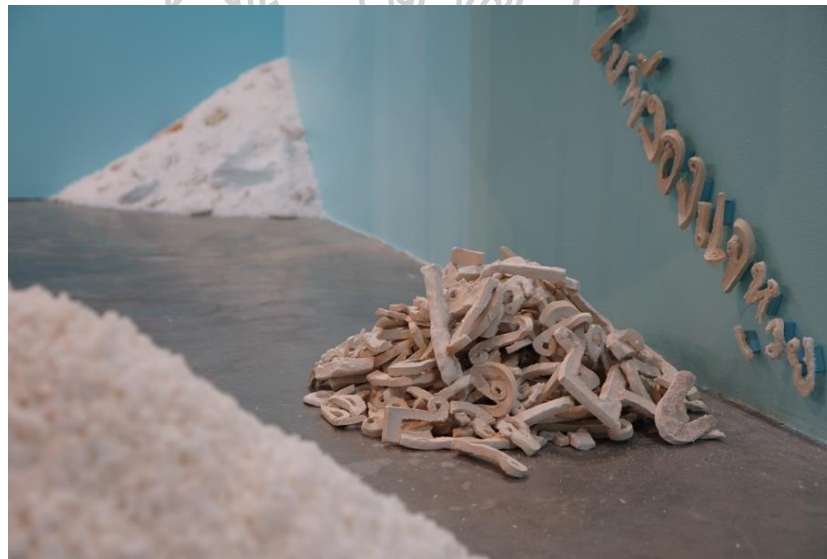

ภาพที่ 150 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 151 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

ภาพที่ 152 แสดงรายละเอียดข้อความประโยคที่ไม่สามารถอ่านออกได้ ตัวอักษรแตกหักไม่สมบูรณ์
ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

สรุปการวิเคราะห์ภาษาและตัวอักษร

การทบทวนถ้อยคำเป็นกระบวนการค้นหาความจริง และการบันทึกไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดทำให้เราได้เรียนรู้ การถอดรหัสของสัญญาณระหว่างภาพและตัวอักษรแต่ละตัว การทำความเข้าใจภาพและความหมายของการสื่อความที่ลึกลงไปสู่ความจริงของชีวิต สิ่งนี้นำไปสู่การตระหนักรู้ความสำคัญของโครงสร้างระหว่างคำและภาพต่อความหมายในมิติทางสังคมของภาษาและธรรมชาติของภาษาที่ใช้อธิบายความจริง ซึ่งมีทั้งภาษาในแบบองค์ความรู้ที่ถูกกำหนดไว้แล้วกับภาษาที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ เมื่อวิเคราะห์ในด้านกระบวนการสร้างสรรค์ที่ประกอบไปด้วยข้อความในใจ ร่องรอยถ้อยคำที่ปรากฏให้เห็นบนพื้นผิวและการตกผลึกเกลือ ทำให้รูปของภาษาทั้งในด้านกายภาพและเนื้อหาเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความหมายใหม่และภาพความทรงจำจากวัสดุในสายตาผู้ชม จากตัวอย่างภาพผลงานชุด “Remember The Revolution” เราจะเห็นกระบวนการสร้างภาพและการตกผลึกบนภาพตัวอักษร ซึ่งกลายมาเป็นชุดข้อความในใจที่ทั้งสามารถอ่านออก และภาพตัวอักษรที่สลายไปบางส่วนจากผลึกเกลือ หรือจากความเปราะบางของวัสดุ ซึ่งทำให้เกิดคำถามขณะที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์กำลังสำรวจและทบทวนความทรงจำในอดีต นั่นก็คือทั้ง “ความจริง” และ “ความฝัน” เพราะข้อความที่ได้บันทึกไว้นั้นเป็นการอธิบายความจริง และต่างจากชุดข้อความที่แสดงนัยยะการตกผลึกทางความคิดและการตั้งคำถามในปัจจุบัน เพราะแม้ผู้ชมจะอ่านไม่ออกแต่ความหมายก็ยังดำรงอยู่

3. การวิเคราะห์เวลาและความเสื่อมสลาย

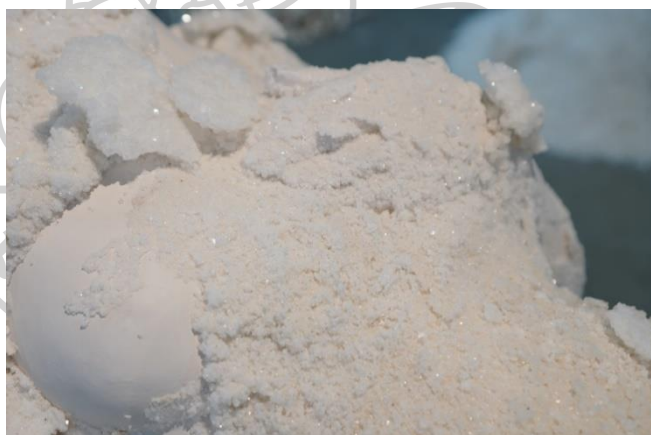
การพิจารณาความหมายในประเด็นของเวลาและการเปลี่ยนแปลงสภาพของวัสดุ ในงานสร้างสรรค์ที่ใช้สื่อทั้งวัสดุเกลือ ร่างกาย และภาษา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพวัตถุทั้งกระบวนการซึ่งการก่อรูปทรงใหม่และการเสื่อมสภาพสลายไปของวัสดุ แสดงให้เห็นความหมายเรื่องความเปราะบาง การไม่คงอยู่ และความไม่จีรัง ประเด็นดังกล่าวล้วนแล้วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกายภาพและความคิดความรู้สึกที่เชื่อเชิญให้ผู้ชมเข้ามาสำรวจพิจารณา โดยแบ่งความสำคัญของการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น คือ

3.1 การเปลี่ยนสภาพของวัสดุ (Transformation)

ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุด “Transformation of Body” ผู้วิจัยสร้างสรรค์ใช้กระบวนการการเปลี่ยนสภาพวัสดุที่ไร้รูปทรงของวัสดุ “เกลือ” และกระบวนการตกผลึกเกลือบนพื้นผิวของชิ้นส่วนผลงาน จากกระบวนการนี้เราไม่สามารถควบคุมรูปทรงที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากเกลือและน้ำเป็นวัสดุธรรมชาติที่ไม่คงรูป กระบวนการตกผลึกจึงส่งผลต่อการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของผู้ชม การเพ่งพิจารณาวัตถุที่เปลี่ยนแปลงสภาพของสื่อ อันได้แก่ วัสดุเกลือ ร่างกาย และภาษา สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาความทรงจำในพื้นที่เฉพาะและในขณะเดียวกันก็

เปลี่ยนสภาพตกผลึกทางความคิด จากบทบาทความงามของวัสดุเกลือ ร่างกาย และภาษาตามแบบ
อุดมคติในบริบทเดิมให้เป็นความหมายใหม่ที่กว้างออกไป

ในการกำหนดความหมายของกระบวนการ Transformation มีความสัมพันธ์กับ
องค์ประกอบทางกายภาพและจิตใจ ซึ่งมีการเสื่อมสลายเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สะท้อนความเกี่ยวโยง
ทางความรู้สึกตลอดจนเรือนร่างของมนุษย์ ย่อมมีการเสื่อมสลายและเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

ภาพที่ 153 แสดงรายละเอียดผลงานชุด “Transformation of The Body”

ที่มา : ถ่ายเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564

3.2 เวลา และการเปลี่ยนสภาพของวัสดุ

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ “The Crystallization Tank” ซึ่งมีความตั้งใจให้ผู้ชมเข้ามาพิจารณารูปแบบและความหมายของกระบวนการตกผลึกที่มีนัยสำคัญ อย่างก้อนวัสดุเกลือ ร่างกาย และภาษาที่เปลี่ยนสภาพไป โดยอาศัยระยะ “เวลา” เป็นสิ่งบ่งชี้การเกิดและการเสื่อมสลาย เวลาจึงมีบทบาทและมีความสัมพันธ์ในการเปลี่ยนแปลงสภาพ ในการเรียนรู้ ทบทวน และการตกผลึกเกลือ คือการเน้นย้ำความหมายของการตกผลึกทางความคิด นอกจากนี้ยังมีบริบทของเวลาและประสบการณ์จากกรอบทางสังคมวัฒนธรรมที่เข้ามาทดสอบประสิทธิภาพความอดทนในผลงานที่สร้างสรรค์โดยศิลปินหญิง เวลาจึงเป็นเครื่องยืนยันศักยภาพแห่งความเพียรที่ชี้ชัดระดับความเข้มข้น และความแกร่งกับความเปราะบาง และความเสื่อมสลายไป

การสำรวจกระบวนการเสื่อมสภาพในตัวเองของวัสดุอย่างเกลือเป็นวัสดุที่ไม่มีความจริงซึ่งมีธรรมชาติเป็นผู้กระทำการขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนแปลง เพื่อสื่อสารการละความคิดตามแบบแผนเดิมสะท้อนสาระแห่งความทรงจำและนำมาสู่การทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่ก่อตัวขึ้นในความคิดของตัวเอง

กระบวนการตกผลึกเกลือยังชี้วัดความเข้มข้นทั้งทางด้านกายภาพของกระบวนการสร้างสรรค์และการปฏิบัติตนด้วยความวิริยะอุตสาหะอย่างชัดเจน ผู้วิจัยสร้างสรรค์สังเกตกระบวนการดังกล่าวและบันทึกกระบวนการว่า เมื่อความเข้มข้นของเกลือลดลง ผลึกเกลือที่เกาะตัวกันจะเริ่มเสื่อมสภาพและจางหายไป ในทำนองเดียวกันสะท้อนให้เห็นแนวคิดความรู้สึที่เปราะบาง โดยมีเหตุมาจากปัจจัยภายในของวัสดุและแรงกระทำจากเวลา อีกด้านหนึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการกระตุ้นให้ผู้ชมเข้ามาพิจารณากระบวนการเสื่อมสลายของความคิดที่สะท้อนไปถึงเรื่องราวความทรงจำส่วนบุคคลที่ไม่มีความจริงยั่งยืนไปตลอดทั้งกายและจิตใจจึงเป็นเพียงสิ่งชั่วคราว ไม่มีการคงอยู่

สรุปนัยยะของ เวลา และการเปลี่ยนสภาพของวัสดุ

การนำเสนอวัสดุธรรมชาติที่ไม่คงรูปอย่าง “เกลือ” มีความสำคัญในฐานะสื่อกลางที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการรับรู้พื้นที่แห่งความทรงจำและความรู้สึกที่จะนำมาสู่ความเข้าใจกระบวนการตกผลึกทางความคิด การเปลี่ยนแปลงสภาพของวัสดุ และการเสื่อมสลายไปทำให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนหมุนเวียน พิจารณาส่งที่หายไปกับสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ เพื่ออธิบายความหมายใหม่ที่กว้างออกไปจากเดิม และการตอบสนองต่อความคิดเรื่องข้อกำหนดทางสังคมวัฒนธรรมมักมีกระบวนการเสื่อมสลายสะท้อนสาระการเปลี่ยนแปลงของชีวิตและสังคมเช่นเดียวกัน

4. การสังเคราะห์ กระบวนการบูรณาการประกอบสร้างวัตถุศิลปะ

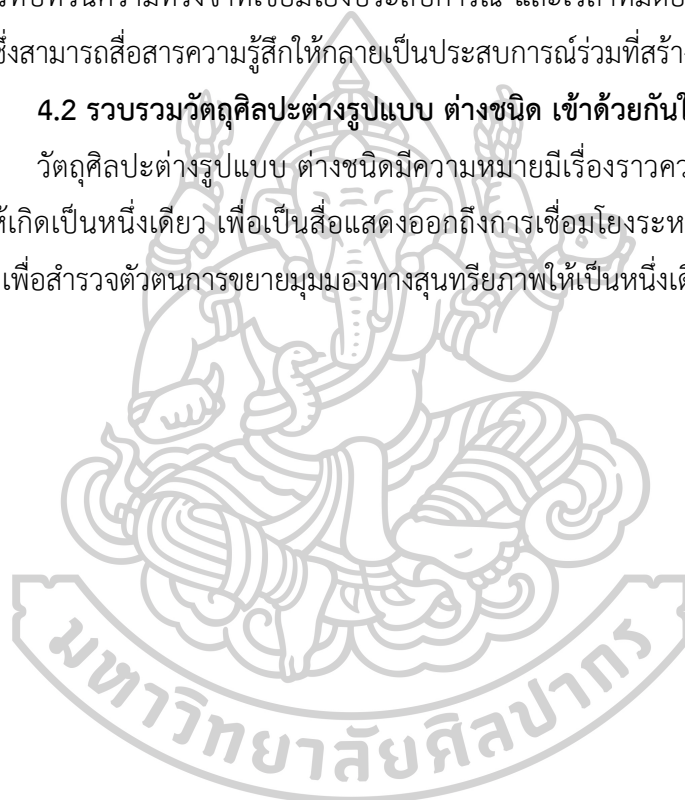
ในด้านการบูรณาการประกอบสร้างวัตถุศิลปะที่มีขอบเขตของแนวความคิดและความหมายที่ชัดเจน การแสดงให้เห็นอาณาบริเวณขอบเขตของความคิดและความหมายที่ไม่ใช่บางสิ่งบางอย่างหยุดลงเพียงการประกอบสร้างวัตถุชนิดเดียวกัน แต่การประกอบสร้างของวัตถุศิลปะต่างชนิดนั้นยังมีความสัมพันธ์กัน และชิ้นส่วนต่าง ๆ ก็ยังเป็นส่วนประกอบของกันและกัน

4.1 ค้นหาความหมายของวัตถุศิลปะต่างชนิดที่สร้างขึ้น

ที่มาของความหมายและวัตถุศิลปะต่างชนิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ถูกค้นพบจากการทบทวนความทรงจำที่เชื่อมโยงประสบการณ์ และเวลาที่มีต่อพื้นที่เฉพาะในความทรงจำส่วนบุคคลซึ่งสามารถสื่อสารความรู้สึกให้กลายเป็นประสบการณ์ร่วมที่สร้างขึ้น

4.2 รวบรวมวัตถุศิลปะต่างรูปแบบ ต่างชนิด เข้าด้วยกันให้เกิดเอกภาพ

วัตถุศิลปะต่างรูปแบบ ต่างชนิดมีความหมายมีเรื่องราวความทรงจำ การรวบรวมส่วนต่าง ๆ ให้เกิดเป็นหนึ่งเดียว เพื่อเป็นสื่อแสดงออกถึงการเชื่อมโยงระหว่างความทรงจำในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อสำรวจตัวตนการขยಾಮุมมองทางสุนทรียภาพให้เป็นหนึ่งเดียว

สรุปบทที่ 4 การสังเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ท้ายสุดของการสร้างสรรค์ คือการสังเคราะห์บูรณาการหรือการประกอบสร้างวัตถุทางศิลปะที่สร้างขึ้นให้มาอยู่บนพื้นที่เดียวกันจากความหมายที่แตกต่างกันแต่มีเอกภาพร่วมกัน จากผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด “จด จารึก จำหลักใจ” ในด้านแนวความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนี้

1) การใช้ร่างกายของตนเองด้วยการถอดแบบเป็นประติมากรรม

การวิเคราะห์ร่างกายและชิ้นส่วนของร่างกายทั้งพื้นที่ในเชิงบวกและเชิงลบผ่านความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความรู้สึกส่วนบุคคล และความหมายเชิงวัฒนธรรม นั่นคือการที่เราตั้งคำถามโดยตรงต่อกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ พบว่าชิ้นส่วนของร่างกายและกระบวนการถอดพิมพ์โดยใช้ชิ้นส่วนและสรีระของตนเองด้วยวิธีการสำรวจ การสัมผัส การทำความเข้าใจความหมาย เป็นบริบทหนึ่งขององค์ความรู้โดยพื้นฐานที่สำคัญ และการใช้ร่างกายตัวเองในการนำเสนอผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ก็คือการนำเสนอความจริงที่แสดงศักยภาพของร่างกายและการสื่อสารไปถึงพื้นที่แห่งประสบการณ์ความทรงจำได้ดีที่ปรากฏชัดในประเด็นพื้นที่ร่างกายในเชิงบวกในการรับรู้คุณค่าของร่างกายมนุษย์และมุมมองกลับในประเด็นพื้นที่ร่างกายเชิงลบ ซึ่งทำให้เรามีมุมมองความคิดผ่านร่างกายที่เปิดกว้างออกไปจากเดิม เมื่อผู้ชมได้เปลี่ยนมุมมองการมองผ่านร่างกายในมิติอื่น ๆ ไม่เพียงแต่เห็นศักยภาพของร่างกายผ่านการมอง แต่ผู้ชมได้ค้นหามุมมองเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการรับรู้อันหลากหลาย

2) การใช้เข็มดอกพิกุล ด้วยการปักลงไปบนร่างกาย

ความหมายและความรู้สึกที่ปรากฏร่องรอยชิ้นส่วนมือ แขน และร่างกาย ซึ่งการใช้เข็มดอกพิกุล ดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุโลหะมันเงापักลงบนซากของร่างกายที่ดูเหมือนไร้ชีวิต แต่กลับทำให้เห็นการเกิดใหม่และความหมายใหม่ที่อกเงยขึ้นจากซากชีวิต ของชิ้นส่วนร่างกายที่วางกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่นันทนาการ ยังคงเชื่อมโยงความรู้สึกสะเทือนใจให้นึกย้อนกลับไปทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรือนร่างสตรีในเชิงมานุษยวิทยาและกฎระเบียบทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกส่วนบุคคล ระหว่างร่างกายที่เติบโตสู่วัยผู้ใหญ่ยังคงเรียนรู้ และค้นหาความหมายจากประสบการณ์ในอดีตจากข้อกำหนดเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกส่วนตัวและคำถามถึงบทบาทในปัจจุบัน

3) การวิเคราะห์ภาษาและตัวอักษรด้วยการจารจารึกลงบนแผ่นโลหะ การใช้อักษรด้วยการถอดพิมพ์เป็นเซรามิกที่แตกหักและขาดวิน

พบว่าตัวอักษรภาษาไทยเหล่านี้มีทั้งประโยคที่สามารถอ่านออกและที่รวมตัวกันจนเกิดเป็นกลุ่มคำขนาดต่าง ๆ บันทึกจากวัสดุดินเผาแบบเรียบง่าย บางตัวอักษรเกิดผลึกเกลือเกาะกลุ่มบนผิวดิน โดยที่กลุ่มตัวอักษรต่าง ๆ ไม่ได้ประสมเป็นคำสื่อสารความหมายแต่อย่างใด แต่กลับสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเวลาที่ไม่อาจหยุดยั้งความคิดแม้จะอ่านไม่

ออกก็ตาม ทั้งที่ไม่ได้ประสมเป็นคำและไม่ประสมกันจนเป็นประโยค ซึ่งให้ความหมายที่กระตุ้นจินตนาการของผู้ชมในมุมกว้าง ย่อมมีความหมายใหม่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และเมื่ออยู่กับการอ่านร่วมกับตัวอักษรที่ตกผลึกเกลื้อทำให้เกิดความหมายที่เชื่อมโยงไปถึงพื้นที่เฉพาะเจาะจงมากกว่า

4) การใช้ผลึกเกลื้อ

การวิเคราะห์เวลา และการเปลี่ยนสภาพของวัสดุพบว่า “เกลื้อ” เป็นวัสดุธรรมชาติที่ไม่คงรูปซึ่งภายใต้ผลงานส่วนใหญ่ ประกอบด้วยเกลื้อและการตกผลึกที่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกับผลงานด้วยการขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์ การเสื่อมสลายที่ไม่คงรูปของเกลื้อแต่มีศักยภาพที่จะย้อนกลับไปตกผลึกอีกครั้ง เช่นเดียวกับกลไกแห่งความทรงจำในอดีตที่ยังคงทำงานอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะแสดงตัวในเวลาที่เหมาะสมกับสิ่งที่มากระตุ้นการตกผลึก อันก่อให้เกิดการก่อรูปทางความคิดในอนาคตได้

และยังพบว่ากระบวนการตกผลึกเกลื้อมีความเชื่อมโยงกับเรื่องการเติบโตของชีวิต และการตกผลึกทางความคิดภายใต้วิธีการต่อร่องระหว่างเวลา กระบวนการและวัสดุ เพื่อค้นหาความหมายใหม่ต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

5) การใช้ตุ้กระจก ใช้ชิ้นส่วนร่างกาย และน้ำเกลื้อ

การนำเสนอก่อนวัตถุชิ้นส่วนของร่างกายที่จมดิ่งอยู่ในน้ำ ภายในตุ้กระจกยังแสดงให้เห็นกระบวนการของช่วงเวลาที่ลึกลงไปในเนื้อหาการตกผลึกทางความคิดที่สำคัญ ทำให้ชิ้นส่วนมือและแขนสื่อสารความจริงที่เชื่อมโยงไปถึงความทรงจำและเรื่องราวของชีวิต และเป็นประเด็นคำถามที่ชี้ชวนให้พิจารณาความงามของผลึกเกลื้อ ร่องรอยของเวลา กระบวนการเปลี่ยนผ่าน และการก่อรูปทางความคิดในอนาคต

6) การรวบรวมทุกสิ่งอย่างมีเอกภาพให้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน

ร่างกาย ชิ้นส่วนของร่างกาย เข็ม และดอกพิกลู การจารตัวอักษร การถอดพิมพ์ตัวอักษร และการใช้ผลึกเกลื้อ เพื่อให้เกิดบูรณาการสิ่งที่แตกต่างกันบนพื้นที่เดียวกัน เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างมีเอกภาพ

ร่างกายของตนเองเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงความจริงของศิลปินที่ได้รับผลกระทบจากบริบทรอบ ๆ ตัว

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำและร่างกายที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ เนื่องจากภาษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่แต่ละสังคมใช้เป็นเครื่องมือในการตีกรอบร่างกายของผู้หญิงนับตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่

จากการศึกษาความสัมพันธ์บทบาทของถ้อยคำและภาพร่างกาย พบว่าศิลปินหญิงมีรูปแบบการสื่อความผ่านรูปของภาษาและถ้อยคำที่เป็นสัญลักษณ์ในเชิงความรู้ เชิงสังคมวัฒนธรรม และเชิงกระตุ้นการสัมผัสข้อจำกัดของร่างกาย 1) พุดถึงประเด็นสังคมและวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงและเกี่ยวข้องกับความจริงส่วนบุคคล 2) การขยายขอบฟ้าของการใช้สื่อออกทางกว้าง กระตุ้นให้คนใช้สัมผัสพื้นฐานของร่างกายเพื่อตอบโต้กับความจำกัดของถ้อยคำ 3) ทำให้รู้ว่าภาษาของถ้อยคำไม่ได้มีหน้าที่ใช้อ่านเพื่อหาความหมายของงาน แต่ยังมีศักยภาพในตัวเองสามารถขยายความในประเด็นคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมอีกด้วย

5.2 ด้านการสร้างสรรค

จากการศึกษาแนวคิดจิตวิเคราะห์มาใช้วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์และวรรณกรรมก็เพื่อพยายามค้นหาความจริงที่เกี่ยวกับเรื่องความอัดอัดในจิตใจอันมาจากความจริงในอดีต และเพื่อศึกษาพฤติกรรมของศิลปินหญิงในแง่มุมต่าง ๆ โดยใช้สื่อทางศิลปะเป็นตัวแทนภาพสะท้อนความฝันจากแนวคิดของจิตวิเคราะห์ที่นำไปสู่ความเข้าใจในรูปแบบ “การถ่ายเทความจริง” ในกระบวนการสร้างสรรค์ จากเรื่องความจริงส่วนบุคคลที่ฝังรากลึกในจิตใจสู่การพัฒนากรอบทางความคิด การสะท้อนความหมายของความฝันและความจริงที่ถูกกักเก็บไว้ข้างใน โดยถ่ายทอดผ่านรูปสัญลักษณ์การสื่อความหมายของความจริงในหลากหลายรูปแบบ เมื่อสรุปผลจากผลงานสร้างสรรค์ พบว่ามีองค์ประกอบที่สะท้อนและเชื่อมโยงถึงทฤษฎีเรื่องพื้นที่ในความจริง อันได้แก่

5.2.1 อาณาบริเวณของร่างกาย

การนำเสนอโครงสร้างของพิมพ์ปูนกระบวนกรถอดแบบมาจากร่างกายที่จัดวางภายในบริเวณพื้นที่จัดแสดง แสดงความหมายถึงพื้นที่ที่เป็นแหล่งกักเก็บความจริง ซึ่งพบว่าในกระบวนการสร้างสรรค์มีประเด็นที่เชื่อมโยงร่างกายและความหมายเชิงสัญลักษณ์ การสำรวจร่างกายอันเป็นที่มาในกระบวนการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และตกผลึกทางความคิด ด้วยมุมมองประสบการณ์การเรียนรู้ความจริงส่วนบุคคลที่ซับซ้อนและแสดงศักยภาพโครงสร้างของร่างกายกับพื้นที่เชิงบวกและพื้นที่เชิงลบ ซึ่งสะท้อนความจริงและการก่อรูปทางความคิดในอนาคต

5.2.2 วัสดุ

2.2.1 เกลือ เป็นสื่อที่ใช้ทั้งกระบวนการของเวลาในกระบวนการสร้างสรรค์ และรวมถึงพื้นที่ในความทรงจำได้เป็นอย่างดี พื้นที่และเวลาจึงมีบทบาททางความสัมพันธ์ในการเปลี่ยนแปลงสภาพของวัตถุหรือผลงาน ซึ่งมีความเชื่อมโยงถึงเนื้อหาในความทรงจำกับพื้นที่ที่เคยเติบโตและในขณะเดียวกันก็เปลี่ยนสภาพและตกผลึกทางความคิด ให้ได้เรียนรู้ ทบทวน และการตกผลึกที่เป็นการเน้นย้ำความหมายของการตกผลึกทางความคิด

2.2.2 ดอกไม้โลหะและเข็มดอกพิกล เป็นสื่อที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของชีวิตที่เชื่อมโยงความสะเทือนใจในอดีต และในทางกลับกันความงามของโครงสร้างชิ้นงานที่ทำด้วยวิธีการประดิษฐ์ประดอย ส่วนประกอบของผลงานที่อ้างอิงกับความงามของวัตถุ และข้อกำหนดทางความงามของผู้หญิง สิ่งเหล่านี้ได้ปรากฏให้เห็นในรายละเอียดเล็ก ๆ ที่เป็นส่วนประกอบในการเชื่อมโยงความคิดและการกลับมาทบทวนต่ออาณัติบริเวณร่างกายตนเองถึงบทบาทในปัจจุบัน

5.2.3 ถ้อยคำ

ในฐานะสื่อที่เป็นองค์ความรู้ร่วมของสังคม การสื่อความที่แตกต่างจากการบันทึกเป็นการทบทวนและการสำรวจความทรงจำผ่านถ้อยคำและภาษา เพื่อพิจารณาการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยความรู้สึก และการระบายความคิดที่อัดแน่นภายใน การปะติดปะต่อความคิด การเรียนรู้ไตร่ตรองความหมายอันเป็นกระบวนการที่ปรากฏให้เห็นในองค์ประกอบของกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งสะท้อนนัยยะแห่งความจริงที่กำกับความหมายของชีวิต ในรูปแบบ ตัวอักษร และรูปของร่องรอยของการสัมผัสที่แสดงนัยทางความคิดและการตั้งคำถามในปัจจุบัน

5.3 ผลสัมฤทธิ์การศึกษา

สรุปผลการอภิปรายทางด้านวิชาการและองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ที่มีความสัมพันธ์ได้พบว่ามีสาระสำคัญที่สุด คือ กระบวนการกลายรูปของวัสดุ ซึ่งในการสร้างสรรค์ศิลปะต้องมีการกลายรูปวัสดุอยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น หินอ่อนที่กลายเป็นประติมากรรม หรือฝุ่นสีจากหินกลายเป็นจิตรกรรม เป็นต้น แต่เมื่อเป็นรูปทรงทางศิลปะแล้วเรามักจะสัมผัสลักษณะของแต่ละวัสดุไป ตัวอย่างเช่น เมื่อชมประติมากรรมเดวิด โดยมีเคลันเจโล เราไม่เคยนึกว่าก่อนหน้าจะเป็นเดวิดว่าเป็นก้อนหินอ่อนลักษณะแบบใด ก้อนขนาดใหญ่ มีหินอ่อนส่วนไหนที่ถูกแกะสลักทิ้งไปบ้าง แต่ในวิทยานิพนธ์นี้ เกลือจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ชมเห็นว่ามีเปลี่ยนแปลงของวัสดุนี้เสมอ การกลายสภาพไปมาระหว่างของเหลว คือน้ำเกลือและของแข็งคือผลึกเกลือถูกเปรียบเทียบกับประเด็นสำคัญของชีวิตศิลปินที่ผ่านกระบวนการตกผลึกทางความคิดครั้งแล้วครั้งเล่า ผู้วิจัยสร้างสรรค์พยายามนำเสนอ “กระบวนการ” ไม่ได้พยายามเสนอรูปทรงสุดท้าย การนำเสนอ “การตกผลึก” จึงเป็นกระบวนการที่มีศักยภาพใน

ตัวเองสามารถขยายความในประเด็นคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ศิลปะจากเกลือ จึงเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางศิลปะเข้าหากันไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพร่างกาย ชิ้นส่วนร่างกาย

5.3.1 ในผลงานชุด Transformation of The Body เป็นการนำเสนอศิลปะของผู้หญิง ร่างกายที่เป็นพื้นที่แห่งประสบการณ์ ภาพร่างกายที่ถอดมาจากร่างกายของตัวเองนั้น มีความตั้งใจสื่อความหมายถึงร่างกายที่เป็น “สากล” แสดงศิลปะในท่าทางเอนตัวนอนขนานกับกองเกลือ ซึ่งแม้จะดูเหมือนร่างไร้ชีวิต แต่กลับปรากฏให้เห็นการเกิดใหม่ของดอกไม้เล็ก ๆ ที่งดงาม ซึ่งอาจความหมายชีวิตใหม่ที่งอกเงยขึ้นจากซากชีวิต การปักดอกไม้ลงไปบนร่างกาย ดอกไม้โลหะที่ประดิษฐ์ตามแบบงานประณีตศิลป์ แสดงอารมณ์ความรู้สึกที่สัมพันธ์กับชิ้นส่วนของร่างกายและสามารถนำไปสู่การอธิบายโครงสร้างของพื้นที่ว่างทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การปฏิสัมพันธ์กับนามธรรมของพื้นที่ว่างของร่างกาย ยิ่งต่อยอดประเด็นคำถามระหว่างพื้นที่และร่องรอยภายในร่างกายนั้นเป็นแหล่งกักเก็บความทรงจำที่สำคัญ

นอกจากนี้ความงามที่เกิดขึ้นจากผลึกเกลือสะท้อนกับแสงไปมารวมถึงความไม่แน่นอนของการเห็นวัสดุเนื่องจากแสงสะท้อนยิ่งทำให้งานมีเสน่ห์น่าค้นหา

5.3.2 ผลงาน The Crystallization Tank ในตู้กระจกจางใจให้ผู้ชมเข้ามาเพ่งพิจารณาความหมายของกระบวนการตกผลึกที่มีนัยสำคัญ

5.3.3 ถ้อยคำตัวอักษรที่แตกหักและร่วงหล่นกระจัดกระจาย แม้ว่าจะอ่านไม่ออกก็ตาม แต่ประโยคเหล่านั้นให้ความหมายที่กระตุ้นจินตนาการของผู้ชมในมุมมองที่กว้างออกไป

และอาจเป็นไปได้ว่าองค์ประกอบของวัตถุทั้งหมดนี้ ล้วนมาจากถ้อยคำในอดีตที่จารึกติดตรึงอยู่ในใจและเฉกเช่นเดียวกันนั้น กระบวนการสร้างสรรค์ในโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง จด จารึก จำหลักใจ นอกจากเป็นการทดสอบความอดทนทางด้านร่างกายและจิตใจแล้วยังทำให้เราได้เรียนรู้ ทบทวน การตกผลึกทางความคิด และกระบวนการของเวลา

การกลายรูปทำให้ประสบการณ์ที่เคยได้รับความสะเทือนใจในเรื่องร้ายของบางแง่มุมให้กลายเป็นความเข้าใจชีวิต แง่มุมของชีวิต ความเจ็บปวดก็นำมาซึ่งความสวยงามได้ นี่คือศักยภาพของศิลปะ ทั้งวรรณกรรม ดนตรี ทัศนศิลป์ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น เราดูหนังที่โหดร้ายจนน้ำตาไหลแต่ก็ซึ้งและประทับใจ นับเป็นรูปแบบทางความงามแบบหนึ่ง)

ดังนั้นการตกผลึกจึงเป็นประเด็นสำคัญที่สุด เกลือจึงเป็นวัสดุที่เชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางศิลปะเข้าหากัน ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพร่างกาย ชิ้นส่วนร่างกาย

5.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงาน

การค้นพบปัญหาที่สำคัญในการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับความต่อเนื่องการนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ การเชื่อมโยงเนื้อหาและรูปแบบตัวผลงานที่มีความหลากหลาย การจัดและการติดตั้งผลงานในบางตำแหน่งไม่สามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมได้เต็มที่ จากคำแนะนำของคณะกรรมการ เห็นควรให้ปรับรูปแบบผลงานให้มีความเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบทางศิลปะเข้าหากันระหว่างวัสดุ เทคนิค และรูปทรง โดยคัดเลือกบางชิ้นงานออก และเปลี่ยนตำแหน่งในบางชิ้นงาน รวมถึงปรับพื้นที่ในการนำเสนอที่สำคัญ นอกจากนี้เมื่อสภาพของวัสดุที่ใช้สามารถส่องสะท้อน การจัดแสงจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณา

รายการอ้างอิง

Bond Anthony. (1997). *Body: Exploring the Human Body in Western Art from 1862 to the Present*. Melbourne: Vaughan Printing.

Buskirk Martha. (2005). *The Contingent Object of Contemporary Art*: The MIT Press.

Hamilton Ann. (2020). **Tropos**. Retrieved from

<https://www.annhamiltonstudio.com/projects/tropos.html>

Kaprow Allan. (2020). **Assemblages, Environments and Happenings**, New York: Harry N.

Abrams. Retrieved from http://web.mit.edu/jscheib/Public/performancemedia/kaprow_assemblages.pdf

Kress Gunther and Leeuwen Theo van. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 2nd ed. London and New York: Routledge.

Lynn Victoria. (2020). **Body Double**. Museum of Contemporary Art, Sydney. 2007 – 2008.

Retrieved from http://www.julierrap.com/sites/default/files/Victoria_Lynn_Volume_1_2012.pdf.

Morrill Rebecca Wright Karen and Elderton Louisa. (2019). *Great women artists*.

London, NY: Phaidon.

Nanjo Fumio. (2019). *The Soul Trembles*. Japan: Mori Art Museum.

Young Allison. (2020). **Shirin Neshat, Rebellious Silence, Women of Allah series**.

Retrieved from <https://www.khanacademy.org/humanities/ap-art-history/global-contemporary-apah/20th-century-apah/a/neshat-rebellious>.

ชัยยศ อิชฎีวรพันธ์ วรียา วงศ์สุรียนันท์ และนัทธมน เปรมสำราญ. (2562). ร่างที่ไร้อาภรณ์. *PRIMAVERA :75*

years of Contemporary Art from The Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University. กรุงเทพฯ: ทวีวัฒนาการพิมพ์.

นีล ค็อกซ์. (2557). คิวบิสม์. แปลโดย วรเทพ อรรถบุตร และอนิมา ทัดจันทร์. กรุงเทพฯ: เดอะเกรทไฟน์อาร์ท จำกัด.

ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2541). เหย่ร้าง-พร่างกาย : ทดลองมองร่างกายในศาสนา ปรัชญาการเมือง

ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปวีณา สุธีรางกูร. (2560). ศิลปะแนวไม่จั้งในศิลปะร่วมสมัยของไทย. โครงการวิจัยและสร้างสรรค์คณะจิตรกรรม

ประติมากรรมและภาพพิมพ์: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พริยชาติ มานิตย์. (2557). พรอยด์กับศิลปะ *Freud et Art*. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์

มิแช่ล ฟุโกต์. (2558). ร่างกายใต้บังการ ปฐมบทแห่งอำนาจในวิถีสมัยใหม่. แปลโดย ทองกร โภคธรรม. กรุงเทพฯ:

มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนาโครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ยศ สันตสมบัติ. (2559). พรอยด์และพัฒนาการของจิตวิเคราะห์ : จากความฝันสู่ทฤษฎีสังคม. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รสลิน กาสต์. (2559). โลกถึงสกายเลอร์. วารสารศิลป์ พีระศรี 4, 1 (เมษายน): , 23-124.

โรลิ่งด์ บาร์ตส. (2539). โวหารของภาพ แปลโดย ประชา สุวีรานนท์. วารสารธรรมศาสตร์ 21,2, (พฤษภาคม -

สิงหาคม): 119.

สกอตต์ แมคเคลาวด์. (2559). *Understanding comics: the invisible art*. แปลโดย ชัยยศ อิชฎิวรพันธุ์

และเมธาวิ กิตติอาภรณ์พล. กรุงเทพฯ: คอร์ปอเรชั่น โฟร์ดี.

สุชาดา สุภารักษ์เมธา. (2563). บทบาทของวัตถุสำเร็จรูปและวัสดุเก็บตกในศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย. วารสารศิลป์

พีระศรี, 7, 93-94.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอมลสิรี ปานดำรงค์
วัน เดือน ปี เกิด	31 กรกฎาคม 2530
สถานที่เกิด	ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 ศิลปบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2557 ศิลปมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลป์ไทย คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2564 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	261/148 พหลโยธิน อนุสาวรีย์ บางเขน กรุงเทพฯ 10220
ผลงานตีพิมพ์	อมลสิรี ปานดำรงค์, (2563) “ความสำคัญของ “ชิ้นส่วน” และ “ร่องรอย” ของร่างกายสตรีในฐานะวัตถุสำหรับศิลปะร่วมสมัย” วารสารศิลป์ พีระศรี 8, 2 (พฤศจิกายน): 158-180. อมลสิรี ปานดำรงค์, (2564) “บทบาทของ “ถ้อยคำ” และ “ร่างกาย” ใน การนำเสนอประเด็นทางสังคมของศิลปะร่วมสมัยกรณีศิลปินสตรี” วารสาร ศิลป์ พีระศรี 9, 1 (มิถุนายน): 142-170.

